

Valkeakosken arkeologinen osainventointi

1999

Tähtitalvikki Järvinen
Maakunnallinen yksikkö
Tampereen museot

ARKEOLOGIA SUOMESSA ABSTRAKTI/ INVENTOINNIT

VALKEAKOSKI

Tampereen museot, maakunnallinen yksikkö
Inventoija: Huk Tähtitalvikki Järvinen

Tampereen museoiden maakunnallinen yksikkö suoritti Valkeakosken arkeologisen osainventoinnin syksyllä 1999. Inventointi on osa vuonna 1993 aloitettua Pirkanmaan kuntien inventointiprojektia, jonka puitteissa samana vuonna kartoitettiin myös Juupajoen ja Vilppulan kuntien muinaisjäännökset, sekä Vammalan Rautaveden ympäristö.

Valkeakosken alueella oli aiemmin inventoitu useaan eri otteeseen, mutta nyt tutkitun alueen muinaisjäännöksiä ei oltu kartoitettu systemaattisesti. Kiinteitä muinaisjäännöksiä tunnettiin neljä ja irtolöytöpaikkoja 32. Inventoinnissa tarkastettiin aiemmin tunnettujen kohteiden kunto ja etsittiin uusia irtolöytöpaikkojen läheisyydestä. Yhteensä tarkastettiin 26 kohdetta. Inventoinnin tuloksena löydettiin kuusi uutta kiinteää muinaisjäännöstä. Näistä kolme on kivikautisia asuinpaikkoja, yksi varhaismetallikautinen asuinpaikka ja kaksi historiallisen ajan kohteita.

Valkeakosken esihistorialliset muinaisjäännökset sijaitsevat Mallasveden ja Vanajaveden rannoilla ja kosken tuntumassa. Vedenpinnan noususta johtuen osa alueen kivikautisista asuinpaikoista on ilmeisesti jäänyt veden alle. Vuoden 1999 inventoinnin kolmesta kivikautisesta asuinpaikasta kaksi on osittain tai kokonaan veden alla.

Löydöt: KM 31736-31745

Kenttätyöaika: 6.-27.10.1999

Kustannukset: Tampereen museot ja Valkeakosken kaupunki

Tutkimusraportti: Tähtitalvikki Järvinen 30.11.1999 Museoviraston arkeologian osaston topografinen arkisto ja Tampereen museoiden maakunnallisen yksikön arkisto.

Sisällysluettelo

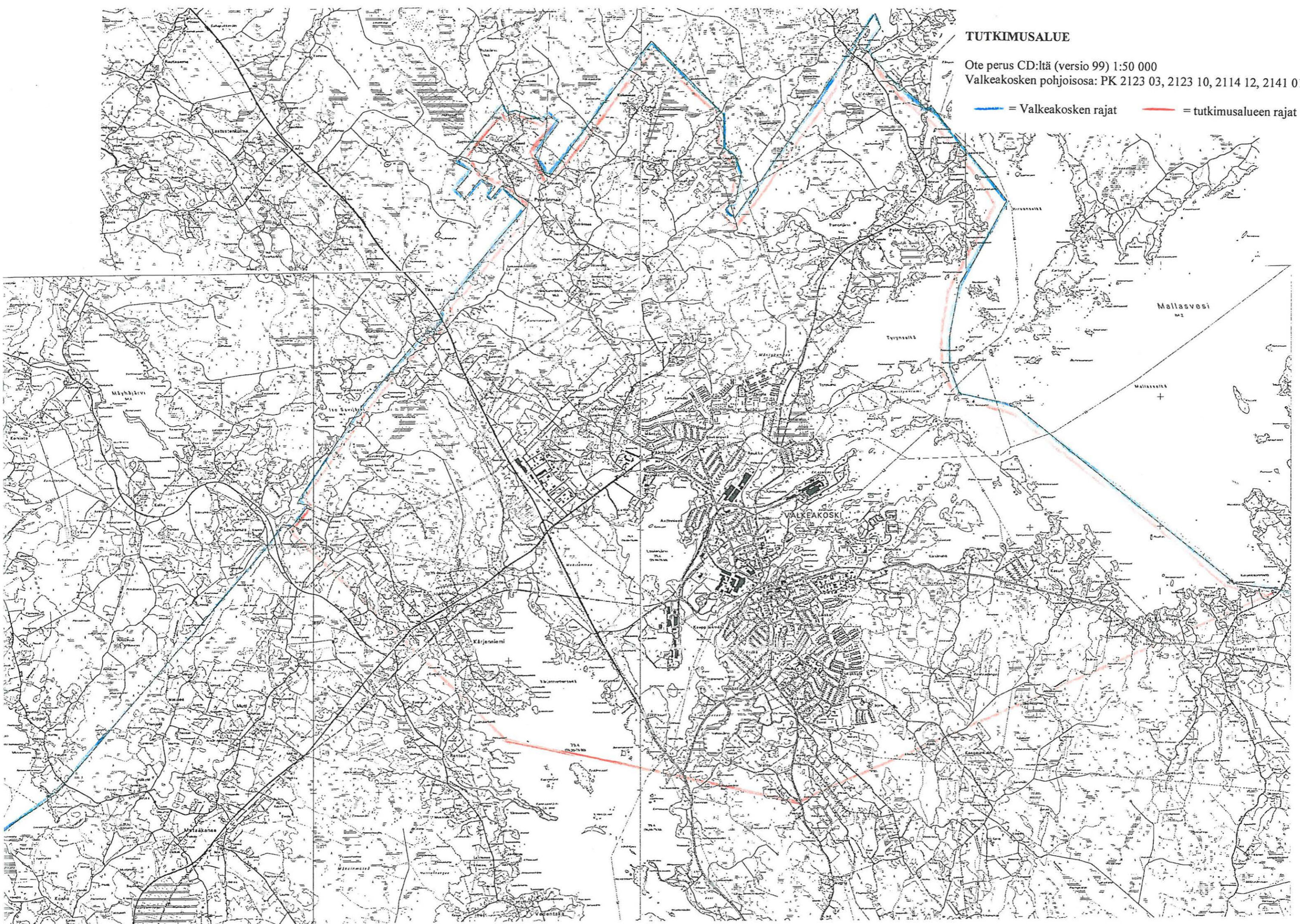
1. JOHDANTO	6
2. TUTKIMUSALUE	6
2.1. Valkeakosken kaupunki	6
2.2. Luonnonympäristö	6
3. INVENTOINTI	7
3.1. Tutkimushistoria	7
3.2. Työt kentällä	8
3.3. Tulokset	8
4. INVENTOINTIKOHTTEET	12
4.1. Ennalta tunnetut kiinteät muinaisjäännökset	12
4.1.1. Linnosaari [1](14), keskiaikaisia puolustusvarustuksia, röykkiöitä	12
4.1.2. Heritynniemi [2](15), maansekaisia kivistöryykkiöitä	17
4.1.3. Peltomaa [3](17), kivikautinen asuinpaikka	21
4.1.4. Jarmunen [4](18) ”kirkonpaikka”	25
4.2. Inventoinnin aikana löydetty kiinteät muinaisjäännökset	
4.2.1. Venevalkama [5](41), kivikautinen asuinpaikka	28
4.2.2. Juusonranta 1 [6](42), kivikautinen asuinpaikka veden alla	33
4.2.3. Juusonranta 2 [7](43), kivikautinen asuinpaikka pellolla	38
4.2.4. Kirjaslampi [8](44), varhaismetallikautinen? asuinpaikka	44
4.2.5. Löytyynkallio [9](45), historiallisen ajan kivilatomus	48
4.2.6. Eerola [10](46), historiallisen ajan kellari	53
4.3. Aiemmin tunnetut irtolöytökohteet	57
4.3.1. Hakala [11], kivikautinen taltta	57
4.3.2. Säkkisalo [12], kivimännän irtolöytöpaikka	60
4.3.3. Säkkisaari [13], tasataltan irtolöytöpaikka	63
4.3.4. Tuomarla [14], kivitaltan irtolöytöpaikka	65
4.3.5. Sipilä [15], kivitaltan ja kvartsi-iskosten irtolöytöpaikka	69
4.3.6. Uotila [16], kourutaltan irtolöytöpaikka	72
4.3.7. Roukon suo [17], kivikirveen irtolöytöpaikka	75
4.3.8. Ulvajanniemi [18], kivikirveen irtolöytöpaikka	77
4.3.9. Ässänmäki [19], tasataltan irtolöytöpaikka	79

4.3.10. Yrjölä [20], vasarakirveen katkelman irtolöytöpaikka	83
4.3.11. Asevelitie 13 [21], oikokirveen ja palaneen luun irtolöytöpaikka	85
4.3.12. Antinniementie 2 [22], kourutaltan katkelman irtolöytöpaikka	87
4.3.13. Lotilan kartano [23], kivikirveen irtolöytöpaikka	89
4.4. Inventoinnin aikana havaitut irtolöytökohteet	93
4.4.1. Klemola 1 [24], keramiikan ja kvartsi-iskosten irtolöytöpaikka	93
4.4.2. Klemola 2 [25], kvartsi-iskosten ja palaneen luun irtolöytöpaikka	97
4.4.3. Katajisto [26], kvartsikaapimen ja iskentäytimen irtolöytöpaikka	101
4.5. Tarkastamatta jääneet irtolöytökohteet	103
4.5.1. Raikas [28], värttinänpyörän irtolöytöpaikka	103
4.5.2. Savia [29], tasataltan irtolöytöpaikka	104
4.5.3. Kotikoivikko [30], oikokirveen irtolöytöpaikka	105
4.5.4. Kivisilta [31], tasataltan irtolöytöpaikka	106
4.5.5. Ali-Nissi [32], tasataltan irtolöytöpaikka	107
4.5.6. Roukko [33], piilukirveen irtolöytöpaikka	108
4.6. Tarkastetut alueet	109
LIITTEET	
1. Luettelo negatiiveista	111
2. Luettelo diakuvista	112
3. Luettelo kartoista	113
LÖYTÖLUETTELO <i>alku</i>	114

TUTKIMUSALUE

Ote perus CD:ltä (versio 99) 1:50 000
Valkeakosken pohjoisosa: PK 2123 03, 2123 10, 2114 12, 2141 01

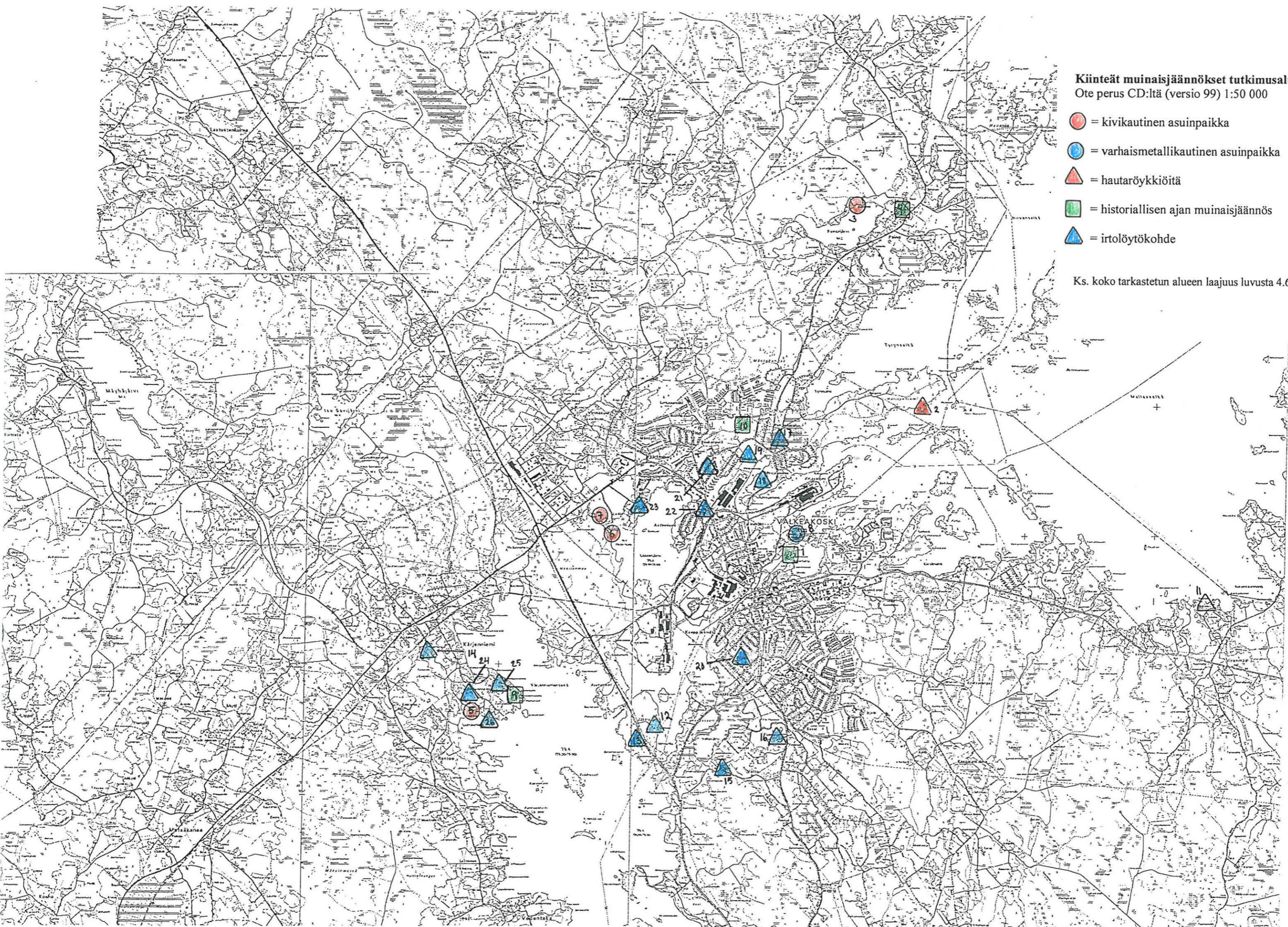
 = Valkeakosken rajat = tutkimusalueen rajat

Kiinteät muinaisjäännökset tutkimusalueella
Ote perus CD:ltä (versio 99) 1:50 000

- = kivikautinen asuinpaikka
- = varhaismetallikautinen asuinpaikka
- = hautaröykkiötä
- = historiallisen ajan muinaisjäännös
- = irtolöytökohde

Ks. koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.6.

1. JOHDANTO

Syksyllä 1999 suoritettu Valkeakosken arkeologinen osainventointi oli osa Tampereen museoiden maakunnallisen yksikön vuonna 1993 aloittamaa Pirkanmaan kuntien inventointiprojektia. Projektin tavoitteena on saattaa ajan tasalle tiedot Pirkanmaan muinaisjäännöksistä vuoteen 2005 mennessä. Vuoden 1999 päättyessä on inventoitu 13 kuntaa: Kangasala, Tampere, Lempäälä, Vesilahti, Pälkäne, Viiala, Kylmäkoski, Toijala, Pirkkala, Sahalahti, Mänttä, Vilppula ja Juupajoki. Lisäksi on tehty osainventointi Valkeakosken lisäksi Vammalassa, rantainventointi Rautavedellä ja lapinraunio- sekä kalliomaalausinventointi Näsijärvellä. Tuloksena on 158 uutta muinaisjäännöstä. Ennen projektin aloittamista Pirkanmaalta tunnettiin noin 570 muinaisjäännöstä. Kuva alueen esihistoriasta on siten tarkentunut huomattavasti kuluneen vuosikymmenen aikana.

Maakunnallinen yksikkö suoritti Valkeakosken pohjois-osien osaininventoinnin 6.-27.10.1999. Kenttätöyönjohtajana toimi HuK Tähtitalvikki Järvinen ja kuuden päivän ajan kenttätöissä teknisenä avustajana fil.yo Riikka Saarinen. Inventoinnin esitöitä teki maakunnallisen yksikön tutkija FM Vadim Adel. Yhden päivän ajan tutkimusryhmän veneenkuljettajana toimi Petri Lähteinen. Lisäksi inventointiryhmän mukana olivat satunnaisesti Pekka Poikajärvi ja Sinipetra Järvinen. Inventoinnin rahoittivat Tampereen museoiden maakunnallinen yksikkö ja Valkeakosken kaupunki.

2. TUTKIMUSALUE

2.1. Valkeakosken kaupunki

Valkeakoski sijaitsee n. 30 km Tampereelta etelään Mallasveden ja Vanajaveden yhtymäkohdassa. Vesistöjä yhdistää Valkeakoski, jonka varrelle kiinteä asutus syntyi jo varhain. Tutkimusalueen keskiaikaisia kyliä ovat mm. kosken partaalla sijainneet *Valkeakosken* ja *Apian* myllykylät, joista ensin mainittu sijaitsi kosken etelärannalla ja oli keskiajalla Hämeen tärkein myllykylä. Muita jo keskiaikaisissa lähteissä mainittuja kyliä ovat *Valto*, *Roukko*, ja *Kärjenniemi*. 1600-luvulla näiden kylien alueella asui reilut sata henkeä.

Valkeakosken myllykylävaihe päättyi kanavan rakentamiseen ja paperitehtaan perustamiseen 1960-1870 –lukujen taitteessa. Paperitehtaan perustaminen merkitsi nopeaa väestönlisäystä alueella, sillä ympäristökunnista muutettiin Valkeakoskelle työn perässä ja väkiluku kasvoi hetkessä 200:sta 3500:een. Vuonna 1923 Valkeakoskesta tuli kauppa ja samalla se erosi Sääksmäen pitäjämäksi omaksi kunnakseen. Sotien jälkeen alue kehittyi nopeasti suurteollisuustaaajamaksi ja vuonna 1963 Valkeakoski muuttui kaupungiksi. Emäpitäjä Sääksmäki liitettiin Valkeakoskeen 1973.

Nykyisin Valkeakoskella on asukkaita 22 500 ja pinta-alaa 376 neliökilometriä. Paperi- ja kuituteollisuus ovat edelleen alueen tärkeimmät työllistäjät.

2.2. Luonnonympäristö

Vuoden 1999 inventoinnin tutkimusalue rajattiin Valkeakosken keskustan tuntumaan, alueelle, joka oli saanut vain vähän huomiota aiemmissa arkeologisissa inventoinneissa (ks. kartta, sivu 4). Etenkin kosken rantoja pidettiin tutkimuksellisesti kiinnostavina, sillä veden läheisyys ja

kosken kalasaalit ovat oletettavasti houkutelleet väkeä jo esihistoriallisella ajalla. Suuri osa tutkimusalueesta on kuitenkin vuosikymmenten vilkkaan rakennustoiminnan seurauksena muokattu niin, ettei esihistoriallisesta asutuksesta voi enää havaita merkkejä.

Rakennettu ympäristö taloineen ja teineen hallitsee paikoin tutkittavaa aluetta, mutta myös pellot, metsät ja järvet. Valkeakosken pinta-alasta yli neljännes on vesistöä, ja inventointialue käsittää osia Mallasvedestä sekä Vanajaveden rantoja. Alueen pohjoisosissa levittäytyvät harvaan asutut metsämaat ja eteläosissa pellot, joiden keskellä sijaitsee maataloja. Itse kaupungin keskusta sijoittuu näiden välimaastoon, ja pohjoisen Mallasveden sekä eteläisen Vanajaveden yhdistävän Valkeakosken rannoille.

Maa on alueella enimmäkseen savea, mutta paikoin myös hiekkaa, kuten Vanajaveden Liuttulanlahden pohjoisrannalla sekä Mallasveden Ulvajanlahden länsirannalla. Kallioperä on graniittia. Metsät ovat suurimmaksi osaksi sekametsää, pohjoisessa havumetsää. Maaston korkeuserot vaihtelevat 79 m mpy - 120 m mpy välillä.

Tutkimusalue rajautuu kahdelle vesistöalueelle, Mallasveden ja Vanajaveden rannoille. Eteläpuolen Vanajavesi kuroutui erilliseksi altaaksi Ancyclusvaiheessa, minkä jälkeen veden pinta on tasaisesti noussut viime vuosisadalle asti. Pinnan nousu johtuu siitä, että maankohoaminen on ollut järvioltaan alueella hitaampaa kuin sen luoteislaidalla, missä on Vanajaveden pinnan tasoa säättävä kynnyks, Lempäälän Kuokkalankosken niska. 1857 Vanajaveden pintaa laskettiin Kuokkalankoskea perkaamalla noin kaksi metriä, eli nykyiselle tasolle 79,4 m mpy, mikä vastaa rautakautista vedenpinnan korkeutta. Näin ollen kuroutumisvaiheen jälkeinen kivikautinen asutus on todennäköisesti veden pinnan alla.

Myös Mallasvesi kuroutui jo Ancyclusvaiheessa järveksi, jonka vedenpinta oli pari metriä nykyistä (84,2 m mpy) alempana. Mallasvesi oli jo tuolloin Valkeakosken kautta yhteydessä Vanajaveteen. Maankohoamisen ja kallistumisen seurauksena vedenpinta Mallasvedessä nousi muutaman metrin, mutta vuosina 1819-1821 sitä laskettiin keinotekoisesti toista metriä nykyiselle tasolle.

Vesistöjen välissä virtaava Valkeakoski on sekin kokenut muutoksia. Alunperin koskessa oli kolme putousta: Apiankoski, Valkeakoski ja Putaankoski. Näistä Apiankoski ja Valkeakoski olivat virtaukseltaan voimakkaita, ja niiden varrella oli vielä viime vuosisadalla useita myllyjä. 1866-69 kaivettu kanava hidasti kuitenkin virtausta ja tasoitti korkeuseroja putousten välillä. Kanavan laajennustöissä 1920-luvulla koskea muokattiin entisestään.

3. INVENTOINTI

3.1. Tutkimushistoria

Valkeakosken alueella ovat aiemmin inventoineet muinaisjäännöksiä Esko Sarasmo 1945, Aarni Erä-Esko 1947, Maarit Suni 1975 ja Juha Lauren 1989. Yhdenkään tutkimuksen puitteissa ei kuitenkaan ole systemaattisesti kartoitettu nyt tutkitun alueen muinaisjäännöksiä. Sarasmo inventoi Sääksmäen pitäjän muinaisjäännöksiä ja tarkasti tuolloin yhden kohteen nyt tutkitulta alueelta, Linnosaaren [1](14). Erä-Esko kartoitti Pälkäneen pitäjän muinaisjäännöksiä ja löysi matkallaan Painon kylästä kaksi muinaisjäännöskohdetta (Peltomaa [3](17) ja Jarmunen [4](18)). Suni inventoi sähkölinjan pohjaa useamman kunnan alueella, ja löysi tuolloin Heritynniemen [2](15) kaksi hautaröykkiötä. Juha Laurenin inventointi liittyi Rapola-projektiin, ja tarkastettava

alue rajattiin Vanajaveden alueelle. Kenttätöistä ei ole jätetty raporttia. Yhteensä näiden inventointien tuloksena tunnettiin tutkimusalueelta neljä kiinteää muinaisjäännöstä.

Inventointien lisäksi tutkimusalueeseen kuuluvassa Linnosaarella [1](14) suoritettiin arkeologisia kaivauksia Esko Sarasmon toimesta vuosina 1971-72 ja 1977-78. Kaivausraportti on jätetty vain vuodelta 1971.

Kuva alueen muinaisjäännöksistä oli puutteellinen kenttätöiden alkaessa. Kuitenkin alueen runsaat irtolöydöt kertoivat vilkkaasta esihistoriallisesta toiminnasta. Pääasiassa löydöt oli tehty viime vuosisadalla pelloista, mutta myös tämän vuosisadan puolella lähinnä rakennustöiden yhteydessä. Yhteensä 32 irtolöytöpaikkaa käsitti etupäässä kivikautisia löytöjä, kuten kirveitä ja talttoja, mutta myös pari varhaiseen rautakauteen viittaavaa tuluskiveä Valkeakoskesta.

3.2. Työt kentällä

Irtolöytöjen suuresta määrästä johtuen inventointi jouduttiin rajaamaan pelkästään näiden ja jo tunnettujen kiinteiden muinaisjäännösten tarkistamiseen, eikä aika riittänyt enää potentiaalisten kohteiden etsimiseen kartalta tai nimistön perusteella. Poikkeuksena voidaan pitää yhden päivän aikana tehtyä veneinventointia, jolloin tarkastettiin Mallasveden saaria. Näistä ei tunnettu aiemmin kiinteitä muinaisjäännöksiä tai irtolöytöjä, eikä mitään esihistorialliseen aikaan viittaavaa löydetty myöskään nyt tehdyssä tarkastuksessa. Tarkastetut alueet näkyvät kartassa sivulla 106. Kenttätyöaikana tarkastettiin myös paikallisten asukkaiden ilmoittamat kohteet.

Aiemmin tunnetuista kiinteistä muinaisjäännöksistä pyrittiin tarkastamaan niiden nykyinen kunto ja tarkentamaan niistä jo olemassa olevia tietoja. Kaikki kohteet säilyivät suojeltuina. Irtolöytöpaikat sijaitsivat pääosin pelloilla, jotka tarkastettiin pintapoimimalla. Koekuoppia tehtiin tarvittaessa. Uusien kiinteiden muinaisjäännösten rajat määriteltiin pääosin intuitiivisella koekuopituksella, mutta myös topografisesti.

Kuivan syksyn johdosta vedet olivat poikkeuksellisen matalalla. Koska tutkimusalueen mahdollisten kivikautisten asuinpaikkojen oletettiin olevan Vanajaveden puolella nykyisen vedenpinnan alla, tarkastettiin rantoja kahlaamalla vedessä. Metodi osoittautui kannattavaksi, sillä se toi tietoon kaksi uutta kivikautista asuinpaikkaa.

Kiinteät muinaisjäännökset valokuvattiin, mutta pimeästä syksystä johtuen osa kuvista alivalottui, eikä Löyttynkalliosta [9] tai Jarmusesta [4] siten ole valokuvia liitteenä kertomuksessa.

3.3. Tulokset

Inventoinnin tuloksena Valkeakoskelta löydettiin kuusi uutta kiinteää muinaisjäännöstä, joista kolme on kivikautisia asuinpaikkoja, yksi varhaismetallikautinen asuinpaikka ja kaksi historiallisen ajan kohteita (ks. "luettelo kohteista" s. 10)

Kivikautisista asuinpaikoista kaksi on Juusonrannan uuden asuinalueen tuntumassa, toinen Vanajaveden kuuluvan Lotilanjärven rannassa veden alla, toinen ylempänä savisella pellolla. Kolmas kivikautinen asuinpaikka löydettiin Vanajaveden Liuttulanlahteen työntyvistä Kärjenniemestä, sekin osittain veden alla.

Varhaismetallikautinen asuinpaikka löytyi koekuopituksella lähellä Apian kanavaa sijaitsevan Kirjaslammen rannalta. Alue on virkistysaluetta, ja säilynyt onneksi rakentamattomana. Kirjaslammen asuinpaikka on inventoinnin merkittävin kohde, sillä se on todennäköisesti vahingoittumaton ja lisäksi kulttuurimaisema on hyvin säilynyt.

Inventoinnin yhteydessä löydettiin myös kaksi historiallisen ajan muinaisjäännöstä, molemmat paikallisten asukkaiden ilmoitusten perusteella. Toinen on kivirakenne (kylmämuurausta) Kärjenniemen Löyttynkalliolla, pystysuorassa kallioseinämässä. Rakennelman funktio on epäselvä. Toinen historialliselle ajalle ajoittuva muinaisjäännös on kellari Eerolassa. Historiallisen ajan kohteet on luetteloitu esihistoriallisten kiinteiden muinaisjäännösten jälkeen.

Joitakin tutkimusalueella sijainneita irtolöytökohteita ei ehditty tarkastaa inventoinnin aikana johtuen osaksi ajanpuutteesta, osaksi huonoista havainnointiolosuhteista. Tarkastamatta jääneet kohteet on luetteloitu kertomuksen loppuun.

Inventoinnissa saatiin runsaasti uutta tietoa tutkimusalueen kivikautisesta asutuksesta. Lisäksi löytynyt varhaismetallikautinen asuinpaikka kertoo asutuksen jatkuvuudesta. Rautakautisia kiinteitä muinaisjäännöksiä ei inventoinnin aikana löydetty, mikä saattaa johtua siitä, että ne ovat sijainneet nykyisen asutuksen paikalla ja tuhoutuneet rakennustoiminnan yhteydessä. Todennäköisesti Valkeakosken nykyinen keskusta lähialueineen on ollut asutettu katkeamattomasti kivikaudelta nykypäiviin.

LUETTELO KOHTEISTA

Kiinteät muinaisjäännökset

Inv. nro 1999	Paikan nimi	Laatu	Ajoitus	MJ - luokka	Muuta	PK ja koordinaatit
1	LINNOSAARI	Puolustus-Varustuksia, röykkiöitä	Keskiaika?	Vallit 1, röykkiöt 2	Aiemmin tunnettu	PK 2132 03 VALKEAKOSKI, x = 6795 70, y = 2502 41, z = 88-90 m mpy
2	HERITYNNIEMI	Hautaröykkiöitä	Pronssikausi?	1	Aiemmin tunnettu	PK 2132 03 VALKEAKOSKI, a) x = 6797 99, y = 2504 42, z = n. 85 m mpy
3	PELTOMAA	Asuinpaikka	Kivikausi	2	Aiemmin tunnettu	PK 2141 01 SAARIKYLÄT, x = 6801 10, y = 2503 47, z = n. 90 m mpy.
4	JARMUNEN	Kivirivi	Historiallinen?	2	Aiemmin tunnettu	PK 2141 01 SAARIKYLÄT, x = 6801 00, y = 2504 12, z = n. 90 m mpy
5	VENEVALKAMA	Asuinpaikka	Kivikausi	2		PK 2114 12 METSÄKANSA, x = 6793 29, y = 2497 76, z = n. 79-80 m mpy
6	JUUSONRANTA 1	Asuinpaikka	Kivikausi	2		PK 2114 12 METSÄKANSA, x = 6796 02, y = 2499 62, z = n. 79-80 m mpy
7	JUUSONRANTA 2	Asuinpaikka	Kivikausi	2		PK 2114 12 METSÄKANSA, x = 6796 22, y = 2499 41, z = n. 82-84 m mpy
8	KIRJASLAMPI	Asuinpaikka	Varhaismetallikausi	1		PK 2132 03 VALKEAKOSKI, x = 6796 02, y = 5202 49, z = n. 85-90 m mpy.
9	LÖYTTYNKALLIO	Kivilatomus	Historiallinen?	2		PK 2114 12 METSÄKANSA, x = 6793 52, y = 2498 29, z = n. 85-90 m mpy
10	EEROLA	Kellari	Historiallinen	2		PK 2132 03 VALKEAKOSKI, x = 6797 73, y = 2501 68, z = n. 100 m mpy

Irtolöytökohteet

Inv nro 1999	Paikan nimi	Ajoitus	Löydöt	PK ja koordinaatit
11	HAKALA	Kivikausi	Taltta, kvartsi-iskoksia	PK 2132 03 VALKEAKOSKI, x = 6794 98, y = 2508 84, z = n. 90 m mpy
12	SÄKKISALO	Ei tiedossa	Kivimäntä	PK 2132 03 VALKEAKOSKI, x = 6793 00, y = 2500 10, z = n. 85 m mpy
13	SÄKKISAARI	Kivikausi	Tasataltta	PK 2132 03 VALKEAKOSKI, x = 6792 82, y = 2500 14, z = 90-92,5 m mpy
14	TUOMARLA	Kivikausi	Taltta	PK 2114 12 METSÄKANSA, x = 6794 31, y = 2498 80, z = 90 m mpy
15	SIPILÄ	Kivikausi	Taltta, kvartsi-iskoksia	PK 2132 03 VALKEAKOSKI, x = 6792 40, y = 2501 30, z = 87,5 m mpy
16	UOTILA	Kivikausi	Kourutaltoa	PK 2132 03 VALKEAKOSKI, x = 6792 86, y = 2502 30, z = n. 85 m mpy
17	ROUKON SUO	Kivikausi	Kirves	PK 2132 03 VALKEAKOSKI, x = 6797 42, y = 2502 24, z = n. 85 m mpy
18	ULVAJAN-NIEMI	Kivikausi	Kirves	PK 2132 03 VALKEAKOSKI, x = 6796 80, y = 2502 01, z = 90 m mpy
19	ÄSSÄNMÄKI	Kivikausi	Tasataltta	PK 2132 03 VALKEAKOSKI, x = 6797 20, y = 2501 36, z = 112,5-115 m mpy
20	YRJÖLÄ	Kivikausi	Vasarakirveen katkelma	PK 2132 03 VALKEAKOSKI, x = 6794 24, y = 2501 72, z = n. 90-100 m mpy
21	ASEVELITIE 13	Kivikausi	Oikokirves, palanutta luuta	PK 2132 03 VALKEAKOSKI, x = 6797 08, y = 2501 10, z = n. 105 m mpy
22	ANTINNIEMEN-TIE 22	Kivikausi	Kourutaltan katkelma	PK 2132 03 VALKEAKOSKI, x = 6796 42, y = 2501 10, z = n. 85-90 m mpy
23	LOTILAN KARTANO	Kivikausi	Kirves	PK 2132 03 VALKEAKOSKI, x = 6796 48, y = 2500 20, z = n. 85 m mpy
24	KLEMOLA 1	Kivikausi	Kvartsi-iskoksia, keramiikkaa	PK 2114 12 METSÄKANSA, x = 6793 76, y = 2497 38, z = 85-87,5 m mpy
25	KLEMOLA 2	Kivikausi	Kvartsi-iskoksia, palanutta luuta	PK 2114 12 METSÄKANSA, x = 6793 62, y = 2498 16, z = 85-87,5 m mpy
26	KATAJISTO	Kivikausi	Kvartsikaavin	PK 2114 12 METSÄKANSA, x = 6793 18, y = 2497 83, z = 79,5 m mpy

4. INVENTOINTIKOHEET

* Hakasuluissa inventointinumero, kaarisuluissa muinaisjäänösrekisterinumero

4.1. Ennalta tunnetut kiinteät muinaisjäänökset

4.1.1. Linnosaari [1], keskiaikaisia vallihautoja, kiven- ja maansekaisia röykkiöitä (14)

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Valkeakoski
Paikannimi:	Linnosaari
Muinaisjäänöstyyppi:	Puolustusvarustukset, röykkiöt
Tyypin tarkenne:	Maavallit, -
Ajoitus:	Keskiaika?
Rauhoitusluokka:	Vallit 1, röykkiöt 2
Lukumäärä:	
Tarkastus:	Tähtitalvikki Järvinen ja Riikka Saarinen, ryhmässä mukana Petri Lähteinen 14.10.
Sijainti:	PK 2132 03 VALKEAKOSKI x = 6795 70, y = 2502 41, z = 88-90 m mpy. 240 m Valkeakosken kirkosta itään.
Merkitty peruskartalle:	On merkitty
Maastomerkintä:	Muinaisjäänöskilpi
Hoito ja kunto:	Alue on rajattu topografisesti sekä kaivauksilla. Aluskasvillisuuden ja vesakon vuoksi rakenteita oli vaikea havaita. Rakenteiden päällä kasvoi havupuuta ja koivuja, jotka saattavat vahingoittaa niitä. Rakenteiden säilymisen kannalta puustoa olisi hyvä harventaa. Sijainnistaan huolimatta Linnosaari ei sovellu matkailukohteeksi sellaisenaan, sillä saareen on vaikea rantautua.
Tila- ja omistajatiedot:	Valkeakosken kaupunki, Sääksmäentie 2, 37600 VLK
Kiinteistötunnukset:	908-412-0001-0057
Aiemmat tiedot:	Valokuva Salmo 1939. Inv. Hirsjärvi 1882 ja 1883, Sarasmo 1945, Suni 1975. Tark. Ailio 1923, Taavitsainen 1987. Kaiv. Appelgren-Kivalo 1886, Sarasmo 1971, 1972, 1977, 1978.
Aiemmat löydöt:	1887: KM 2501:36 palanutta luuta 1971: HM 3035:4-5, 10-14 luuta, HM 3055: 6 klininkipala, HM 3055: 7 savea, HM 3055: 1 putkinuolenkärki, HM 3055: 2 takonaula, HM 3055: 3 rautapala Vuosien 1972, 1977 ja 1978 kaivauslöytöjä ei löydy luetteloista. Vuonna 1972 kaivauslöytöinä saatiin talteen toinen putkinuolenkärki ja ruotonuoli. Vuonna 1978 paikalta löydettiin luinen arpakuutio, ruotonuoli, piitä, kovasin, 3 naulaa, 2 hevosenkengännaulaa ja rautasinkilä sekä yksi pala lasitettua keramiikkaa. (Sarasmon raportti Museovirastolle vuonna 1978). Linnosaaresta on luetteloitu kansallismuseolle epämääräinen joukko löytöjä numerolla KM 27699: 1-16, panssarinuolia, rautaesineitä, kupariesineitä, keramiikkaa.
Inventointilöydöt:	-
Kartat:	PK 1:20 000, 1:5000
Negatiivit:	114188-114190
Diat:	42267

Linnosaari. Kuv. Tähtitalvikki Järvinen

Kohteen kuvaus:

Keskiaikaisia puolustusvarustuksia saarella Mallasveteen kuuluvassa Apianlahdessa Valkeakosken keskustan tuntumassa.

Tutkimushistoria:

Linnosaareen kiinnitti ensimmäisenä huomiota J.V. Hirsjärvi, joka inventoi muinaisjäännöksiä Tammelan kihlakunnassa 1882-83. Hirsjärven mukaan paikalla oli tuolloin havaittavissa nelisivuinen kivivarustus, 42 m x 28,5 m, sekä 5 m leveä kaivanto. Hirsjärvi arveli, että paikalle oli ”yritetty rakentaa jonkinmoista hirsivarustusta”. Vuonna 1886 Appelgren-Kivalo suoritti paikalla koekaivauksen, jonka kertomusta ei löytynyt, eikä sitä vuonna 1972 ollut löytänyt myöskään Esko Sarasmo, joka kuitenkin löysi kertomukseen kuuluvan kaivauskartan. Kartassa näkyivät kivivarustukset Hirsjärven kuvaamalla tavalla. Appelgren-Kivalo oli ilmeisesti kaivanut ja täyttänyt vallikaivantojen kulman sekä osan luoteissivun kivikkoa. Hän oli myös paikallistanut saaren koillisosassa rakennuksen kivijalan.

Vuonna 1923 Julius Ailio teki saarelle tarkastusmatkan, ja paikansi alueelta vallien lisäksi kolmesta kuuteen rauniota, joita hän piti kansainvaellusaikaisina. Ailion mukaan vallit olisivat voineet olla peräisin isonvihan ajalta. 1939 Helmer Salmo kuvasi Linnosaaren tarkastusmatkan aikana, muttei käynyt saarella. Myöskään Esko Sarasmo ei käynyt paikalla 1945 inventoidessaan Sääksmäen pitäjän muinaisjäännöksiä, vaan tyytyi toteamaan rannalta käsin että saari näytti koskemattomalta. Vuonna 1971 hän aloitti saarella kaivaukset, joissa oli tarkoitus selvittää vallien ja röykkiöiden funktio. Sarasmo kaivoi alueella vuosina 1971, 1972, 1977 ja 1978. Vain vuoden 1971 kaivausraportti löydettiin vuoden 1999 inventoinnin yhteydessä. Myöskään vuoden 1971 jälkeen tehtyjä löytöjä ei ole luetteloissa. Kaivauksissa 1971 tutkittiin saaren korkeimmalla kohdalla olevia varustuksia, ja todettiin, että niihin oli liittynyt ainakin 2,5 m korkea hirsivarustus, joka oli kaatunut. Ailion hautaröykkiöteoriasta sen sijaan jouduttiin luopumaan, sillä ilmeisesti saaren röykkiöt liittyvät ruuan valmistukseen. Sarasmo löysi kaivauksissa vuonna 1971 myös tulisijan, jota hän epäili röykkiöitä vanhemmaksi. Tulisijaista löytyi keskiaikainen jalkajousen nuolenkärki (HM 3055: 1). Vuonna 1978 kirjoitetun kolmesivuisen raportin mukaan vuoden 1972 kaivauksissa löydettiin kaksi tulisijaa lisää, ja koeojien perusteella havaittiin saarella olleen suorakulmaisen hirsivarustuksen palaneen. Tutkimusten perusteella epäiltiin, että vallikaivannot oli tehty palon jälkeen. 1977 kaivauksissa todettiin hirsivarustuksen ympäröineen koko saaren lakiosaa, ja olleen kooltaan n. 24 x 40 m. Kiveykset,

löydettiin kaksi tulisijaa lisää, ja koeojien perusteella havaittiin saarella olleen suorakulmaisen hirsivarustuksen palaneen. Tutkimusten perusteella epäiltiin, että vallikaivannot oli tehty palon jälkeen. 1977 kaivauksissa todettiin hirsivarustuksen ympäröineen koko saaren lakiosaa, ja olleen kooltaan n. 24 x 40 m. Kiveykset, joita Hirsjärvi ja Appelgren olivat luulleet varustuksiksi, osoittautuivat rantakivikoksi, jota oli muokattu. Viimeisenä kaivauskesänä 1978 havaittiin, että hirsivarustusta oli tuettu pystypaaluin, ja kaivauksissa löytyi myös salvosrakenteita. Kahden tulisijan luota löytyi kiveys, joka tulkittiin lattiarakenteeksi. Sarasmon mukaan saaren varustukset ajoittuvat välille 1300-1600 AD.

Maarit Suni inventoi alueella 1975 sähkölinjan rakennustöiden vuoksi, ja mainitsee kohteen kertomuksessaan. Viimeisin tarkastuskertomus Linnosaaresta on vuodelta 1987, jolloin J-P. Taavitsainen kävi saarella metsänhoitotöiden yhteydessä. Alueelta päätettiin raivata puusto kaivantojen päältä, sekä saattaa maisema puistomaiseksi harventamalla metsää. Tarkoituksena oli jatkaa hoitotoimenpiteitä säännöllisin väliajoin. Tuolloin alueelle myös päätettiin pystyttää kaksi muinaisjäännöskilpeä.

Havainnot ja toimenpiteet: Vuoden 1999 inventoinnissa paikallistettiin rökkiöt I-III sekä vallit. Rakenteita oli kuitenkin vaikea erottaa runsaan kasvillisuuden vuoksi, eikä rökkiöitä I ja II pystynyt kunnolla erottamaan toisistaan. Maastossa havaittiin myös useita painanteita, jotka mainitaan aikaisemmissa kertomuksissa. Sarasmon kaivausalueiden todettiin olevan auki (kuten Taavitsainenkin toteaa) ja näkyvän edelleen selvästi maastossa huolimatta kasvillisuudesta. Vuoden 1987 raivaustöiden jälki ei ollut enää näkyvässä, vaan kaivannot kasvoivat valtoimenaan vesakkoa. Vallien päällä oli myös suurehkoja koivuja ja kuusia, jotka saattavat vaurioittaa niitä.

Saaren itäpuolella viitisenkymmentä metriä saaren eteläkärjestä kohdassa, jossa on luonnonmuovaama ”kainalo”, havaittiin mahdollinen veneenvetopaikka. Rannan kivikkoa oli raivattu n. 3 m leveydeltä 5 m rannasta saaren sisäosaan. Rannassa oli hiekkaa.

Ympäristö: Kivikkoinen saari, jossa kasvaa sekametsää, pääasiassa kuitenkin koivikkoa. Saari on korkeuserojensa vuoksi melko vaikeakulkuinen. Tiheä aluskasvillisuus ja vesakkoa. Rannat kivikkoiset ja rantautuminen vaikeaa.

Laajuus: n. 100 m (NW-SE) x 150 m (SW-NE)

Ehdotus suoja-alueeksi: Koko saari. Muinaisjäännösalueen rajoja ei ole kyetty määrittelemään riittävän tarkasti, ja kyseessä on ensimmäisen luokan muinaisjäännös.

Luokitusehdotus: Säilytetään luokassa 1. Valtakunnallisesti merkittävä muinaisjäännöskohde hyvin säilyneessä ympäristössä.

Suojelutoimenpiteet: -

Havaintomahdollisuudet: Heikot runsaan kasvillisuuden vuoksi

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: Kirjaslampi [8](44) 300 m N

Suosittelavat jatkotoimenpiteet: Muinaisjäännöksen hoito. Rakenteiden kartoitus.

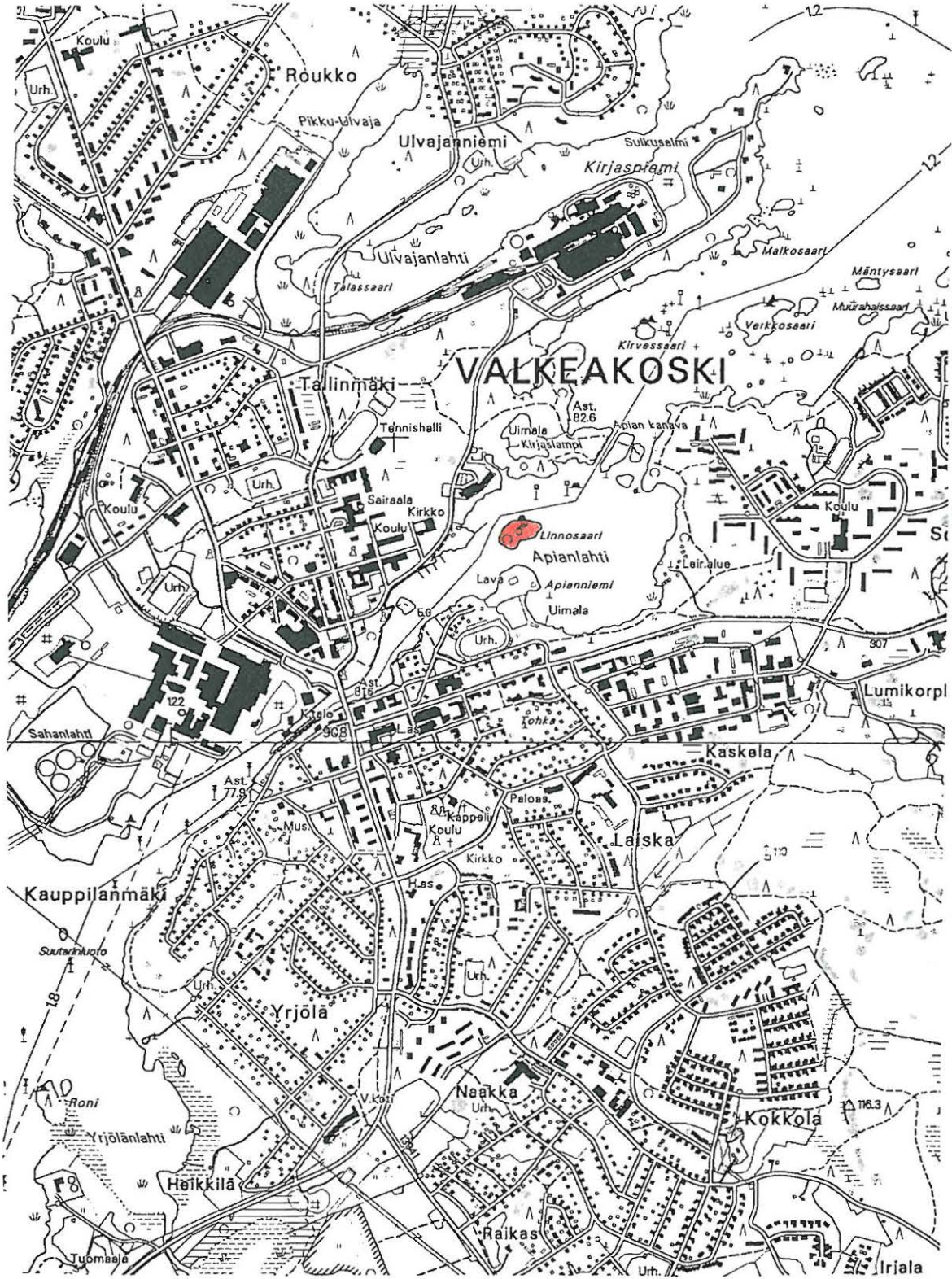
Koekuopat: -

Pintapöimintä: -

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999 Valkeakoski, Valkeakoski, Linnosaari [1](14)

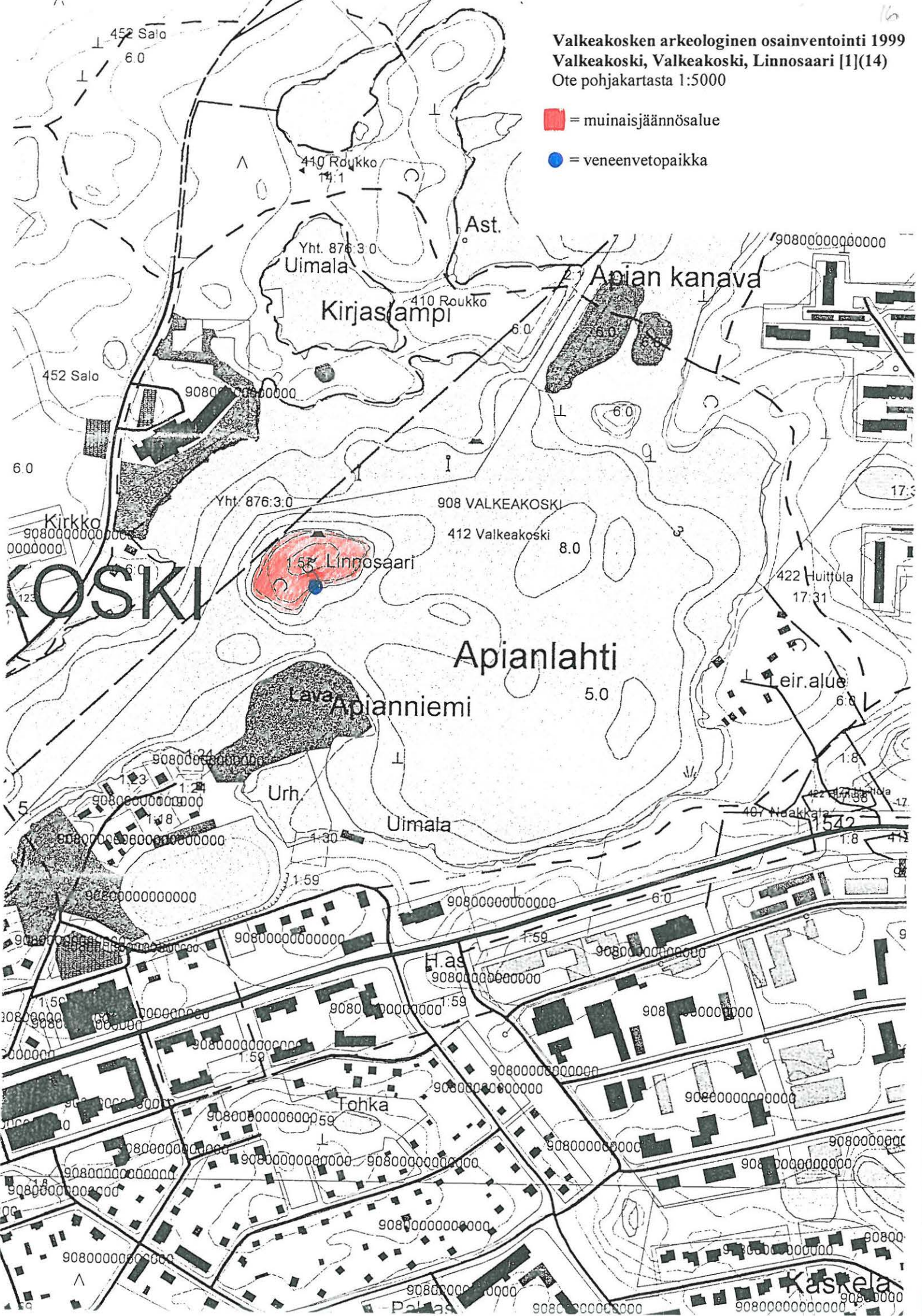
Ote perus CD:ltä (versio 99) 1:20 000, 2132 03 VALKEAKOSKI
x = 6795 70, y = 2502 41, z = 88-90 m mpy

 = muinaisjäännösalue

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999 Valkeakoski, Valkeakoski, Linnosaari [1](14) Ote pohjakartasta 1:5000

- = muinaisjännösalue
- = veneenvetopaikka

4.1.2. Heritynniemi [2], maansekaisia kivistä (15)

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Roukko
Paikannimi:	Heritynniemi
Muinaisjäännöstyyppi:	Hautapaikat
Tyyppin tarkenne:	Hautaröykkiöt
Ajoitus:	Pronssikausi?
Rauhoitusluokka:	1
Lukumäärä:	2
Tarkastus:	Tähtitalvikki Järvinen ja Riikka Saarinen, ryhmässä mukana Petri Lähteinen 14.10.
Sijainti:	PK 2132-03 VALKEAKOSKI 211712 a) $x = 6797\ 99$, $y = 2504\ 42$, $z = n. 90\ m\ mpy$ b) $x = 6797\ 93$, $y = 2504\ 39$, $z = n. 85\ m\ mpy$. 3,2 km Valkeakosken kirkosta NE
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkinä:	-
Hoito ja kunto:	Röykkiö b on hyvin näkyvillä, osittain hajotettu röykkiö a puolestaan puuston peitossa. Molempien röykkiöiden päällä kasvaa muutamia mäntyjä, joiden juuret saattavat vahingoittaa rakenteita. Kohde ei sovellu matkailukohteeksi sijaintinsa puolesta, maanomistaja on estänyt pääsyn alueelle maitse. Kohde on rajattu topografisesti.
Tila- ja omistajatiedot:	UPM Kymmene OYJ, Lempääläntie 20, 37600 VLK
Kiinteistötunnukset:	908-410-0001-0086
Aiemmat tiedot:	Inv. Suni 1975
Aiemmat löydöt:	-
Inventointilöydöt:	-
Kartat:	1:20 000, 1:2000
Negatiivit:	114187, 114197
Diat:	-

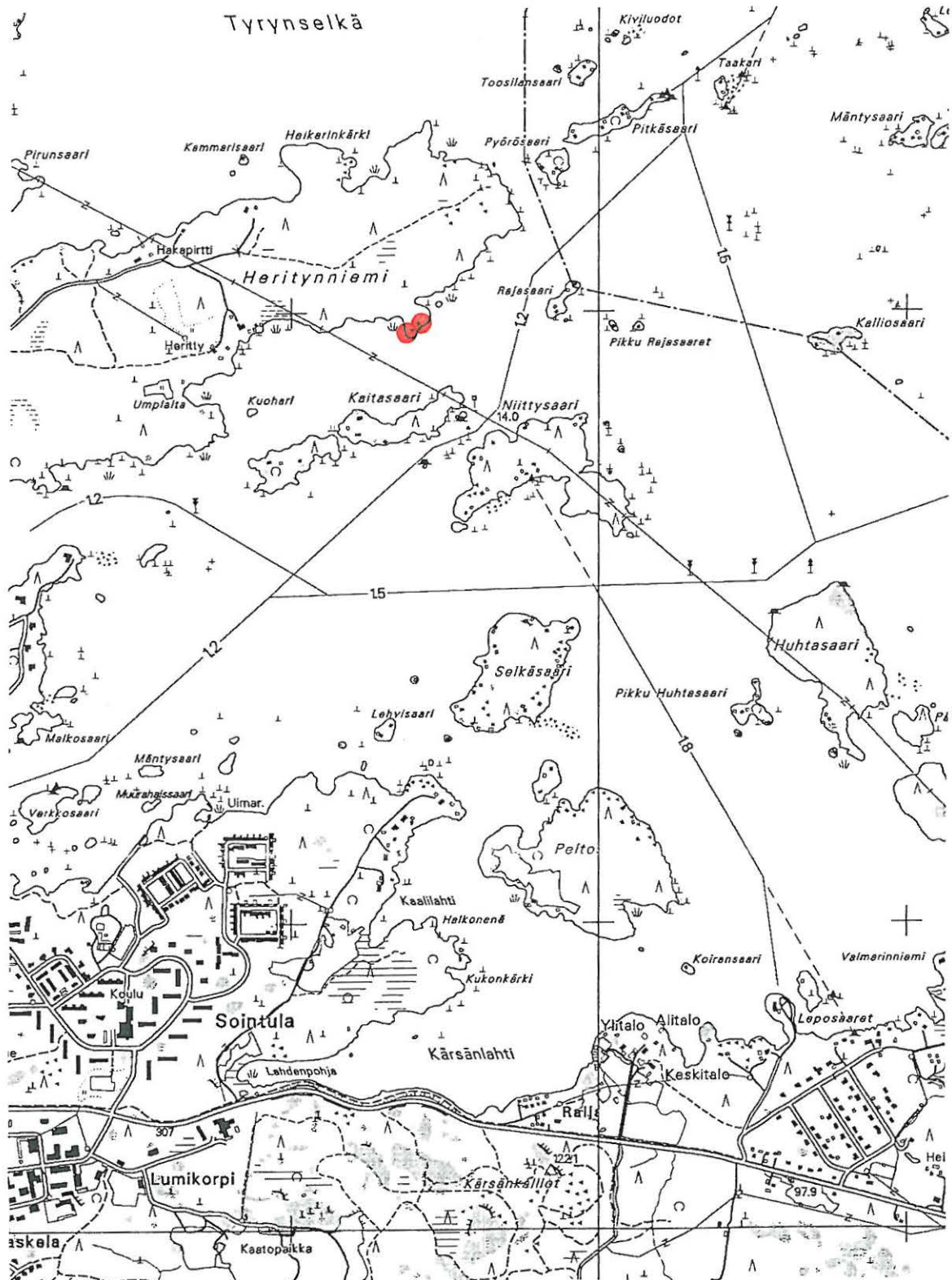
Heritynniemi. Ehjä röykkiö b. Kuv. Tähtitalvikki Järvinen

Kohteen kuvaus:	Kaksi hautaröykkiötä Mallasveteen työntyvän Heritynniemen eteläisellä niemekkeellä. Röykkiö a on osaksi hajoitettu, röykkiö b ehjä.
Tutkimushistoria:	Maarit Suni löysi sähkölinjan pohjaa inventoidessaan vuonna 1975 kaksi hautaröykkiötä Heritynniemen etelään työntyvästä kärjestä. Sunin tiedot kohteesta ovat niukat, vain paikka ja kohteen laatu.
Havainnot ja toimenpiteet:	<p>Kaksi mahdollisesti pronssikautista hautaröykkiötä sijaitsee Heritynniemen pienellä, etelään työntyvällä niemekkeellä, n. 600 m Herittyn talosta NE. Röykkiöt paikannettiin veneinventoinnin aikana Maarit Sunin inventointikertomuksen perusteella. Vuoden 1999 inventoinnissa pyrittiin täydentämään aiempia tietoja kohteesta, sekä tarkistamaan niiden nykyinen kunto.</p> <p><u>Röykkiö a</u> sijaitsee niemen NE-puolella, rannasta jyrkästi kohoavan mäen rinteellä n. 10 m rannasta, tiheän puuston keskellä. Röykkiö on osittain hajotettu ja kooltaan 9,70 m x 9,10 m. Keskellä on iso silmäkivi, jonka ympärillä on halkaisijaltaan n. 30 cm kiviä. Reunoilla kivet ovat suurempia. Röykkiön eteläosassa kasvaa suuri mänty. Ehjä <u>röykkiö b</u> sijaitsee n. 60 m röykkiöstä a SW, niemen eteläkärjessä, viitisen metriä rannasta. Maasto sen ympärillä on avarampaa, ja näkyvyys järvelle on kohtalainen. Aivan röykkiön kupeessa on nuotiopaikka, mutta itse röykkiöön ei ole kajottu. Röykkiön koko on 9 m x 9,10 m. Kivet ovat maakerroksen peittämiä, isommat näkyvissä. Keskellä röykkiötä kasvaa kaksi isoa mäntyä. Maanomistaja on estänyt pääsyn alueelle maitse asettamalla ”yksityisalue, pääsy kielletty” -kylttejä tien varteen. Veneellä rantautuminen onnistui suuremmista vaikeuksista huolimatta rannan kivikosta.</p>
Ympäristö:	Kuivakkaalla 100 m x 100 m niemellä kasvaa mäntyjä ja kuusia. Rannat ovat kivikkoiset ja paikoin jyrkät. Isojen kivien vuoksi eteneminen röykkiöiden välillä oli hankalaa. Röykkiön b luona maasto oli raivattua, ehkä sen vierellä olevan grillipaikan vuoksi.
Laajuus:	a) 9,70 x 9,10 m b) 9 x 9,10 m.
Ehdotus suoja-alueeksi:	Normaali suoja-alue 2 m muinaisjäännöksen näkyvästä reunasta.
Luokitusehdotus:	1, merkittävä muinaisjäännöskohde hyvin säilyneessä ympäristössä.
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	a) kohtalaiset, kasvillisuus häiritsee näkyvyyttä b) hyvät, kasvillisuus vähäistä.
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:	-
Lähilöytöjä:	Kirjaslampi [8](44) 2,6 km SW.
Suosittelvat jatkotoimenpiteet:	Mäntyjen karsinta, muinaisjäännöskyltti alueelle.
Koekuopat:	-
Pintapöimintä:	-

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999 Valkeakoski, Roukko, Heritynniemi [2](15)

Ote perus CD:ltä (versio 99) 1:20 000, 2114 12 METSÄKANSA
x = 6795 70, y = 2502 41, z = 88-90 m mpy

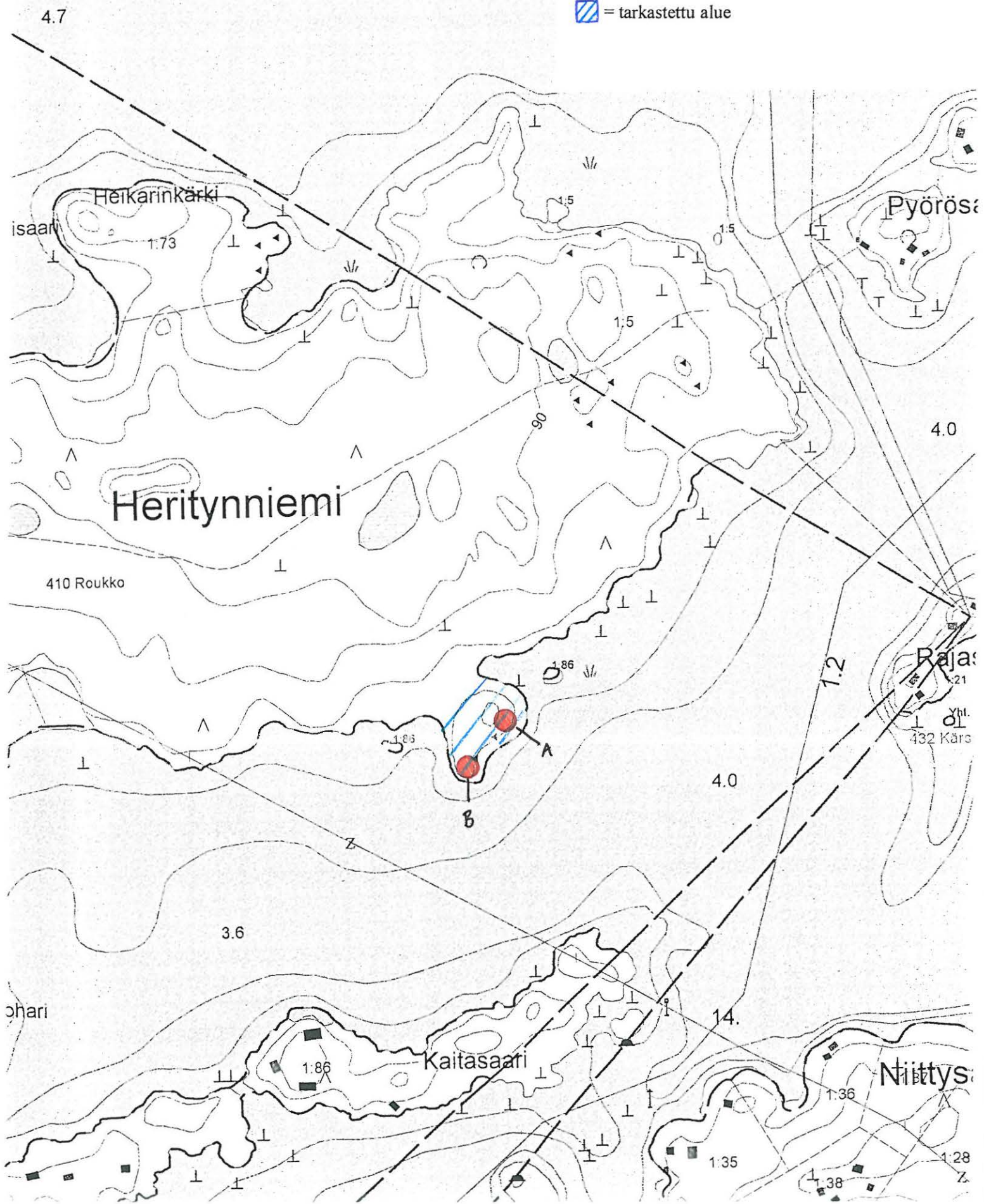
● = hautaröykkiö

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999
 Valkeakoski, Roukko, Heritynniemi [2](15)
 Ote pohjakartasta 1:5000

● = röykkiö

▨ = tarkastettu alue

4.1.3. Peltomaa [3], kivikautinen asuinpaikka (17)

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Paino
Paikannimi:	Peltomaa
Muinaisjäännöstyyppi:	Asuinpaikat
Tyyppin tarkenne:	-
Ajoitus:	Kivikausi
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
Tarkastus:	Tähtitalvikki Järvinen ja Riikka Saarinen 13.10.
Sijainti:	PK 2141 01 SAARIKYLÄT x = 6801 10, y = 2503 47, z = n. 90 m mpy. 5,5 km Valkeakosken kirkosta NE
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkinä:	-
Hoito ja kunto:	Luonnontilassa oleva niitty. Ei vaadi toimenpiteitä. Kohteen rajoja ei ole määritetty.
Tila- ja omistajatiedot:	Pihlajavesi Raija-Kaarina, Veininkatu 39 C 14, 02730 Espoo ja Tuliainen Marjaleena, Aleksintie 6 G, 15880 Hollola.
Kiinteistötunnukset:	908-470-0002-0005
Aiemmat tiedot:	Inv. Erä-Esko 1947
Aiemmat löydöt:	Alue a) KM 11804:1-2, kvartsi-iskoksia ja kivilaji-iskoksia, alue b) KM 11804: 1-2 kvartsi-iskoksia ja kivilaji-iskoksia.
Inventointilöydöt:	-
Kartat:	
Negatiivit:	114192
Diat:	-

Peltomaa. Kivikautinen asuinpaikka pellolla. Notkelmassa Erä-Eskon löytöalue alue a, takana kukkulalla alue b. Kuv. Riikka Saarinen

- Kohteen kuvaus:** Kivikautinen asuinpaikka pellolla Painonjärven rannalla. Pelto ei ole nykyisin viljelyksessä.
- Tutkimushistoria:** Kivikautinen asuinpaikka Valkeakosken Painon kylän Suvannon talon savipellolla, jonka Aarni Erä-Esko löysi Pälkäneen pitäjää inventoidessaan vuonna 1947. Erä-Eskon mukaan asuinpaikka sijaitsee n. 100 m Suvannon talosta lounaaseen olevan raja-aidan viereisen pellon alapäässä. Hän kertoo poimineensa silloiselta ruispellolta (alue a) ”kivipaloja- ja teelmiä 2 kpl ja kvartsi-iskoksia 8 kpl” (KM 11804: 1-2). Lisäksi Erä-Esko kertoo löytäneensä edellisen löytöpaikan vierestä kummulta (alue b) 2 m kohtaa a korkeammalla, 2 kivipalaa sekä 17 kvartsi-iskosta (KM 11804: 1-2).
- Havainnot ja toimenpiteet:** Vuoden 1999 inventoinnissa paikallistettiin asuinpaikka Erä-Eskon piirtämän kartan perusteella nykyisin luonnontilassa olevalta niityltä, sen SW-reunasta. Niityn W-puoleisen ojan toisella puolella kohosi kumpu, jonka oletettiin olevan Erä-Eskon mainitseman toisen löytöpaikan. Korkean heinän ja muun kasvillisuuden vuoksi havaintojen teko oli vaikeaa. Koekuoppia ei ryhdytty kaivamaan olosuhteissa, joissa oli vaikea arvioida muinaisjäännöksen sijoittumista. Muutama lapionpisto tehtiin ylemmäs pellolle, mutta niiden perusteella ei ole mahdollista kaivaa savisen peltomaan läpi puhtaaseen maahan. Asuinpaikan rajat jäivät näin ollen selvittämättä.
- Suvannon talon nykyinen isäntä tiesi niityllä olevasta asuinpaikasta, muttei sen tarkkaa sijaintia. Hän ei myöskään ollut löytänyt tai kuullut paikalta löydetyn muinaisesineitä. Isäntä kertoi että pellolle oli yritetty kasvattaa luonnonketoa viljelemällä sille Ruotsista varta vasten hankittuja siemeniä, mutta että tulokset olivat jääneet laihoiksi maan savisuuden vuoksi.
- Ympäristö:** Vanhaa kulttuurimaisemaa, pellot savimaata, nykyisin niittyinä. Sekametsää pellon ja tien välissä.
- Laajuus:** -
- Ehdotus suoja-alueeksi:** -
- Luokitusehdotus:** 2, kohde pellolla.
- Suojelutoimenpiteet:**
- Havaintomahdollisuudet:** Heikot, pelto kyntämättä, kasvillisuus korkea.
- Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:** Suvannon talon isännän mukaan ei ole suunnitelmia.
- Lähilöytöjä:** Jarmunen [4](18) 800 m E
- Suosittelavat jatkotoimenpiteet:** -
- Koekuopat:** -
- Pintapöimintä:** -

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999 Valkeakoski, Paino, Peltomaa [3](17)

Ote perus CD:ltä (versio 99) 1:20 000,
PK 2141 01 SAARIKYLÄT, x = 6801 10, y = 2503 47, z = n. 90 m mpy.

 = kivikautinen asuinpaikka

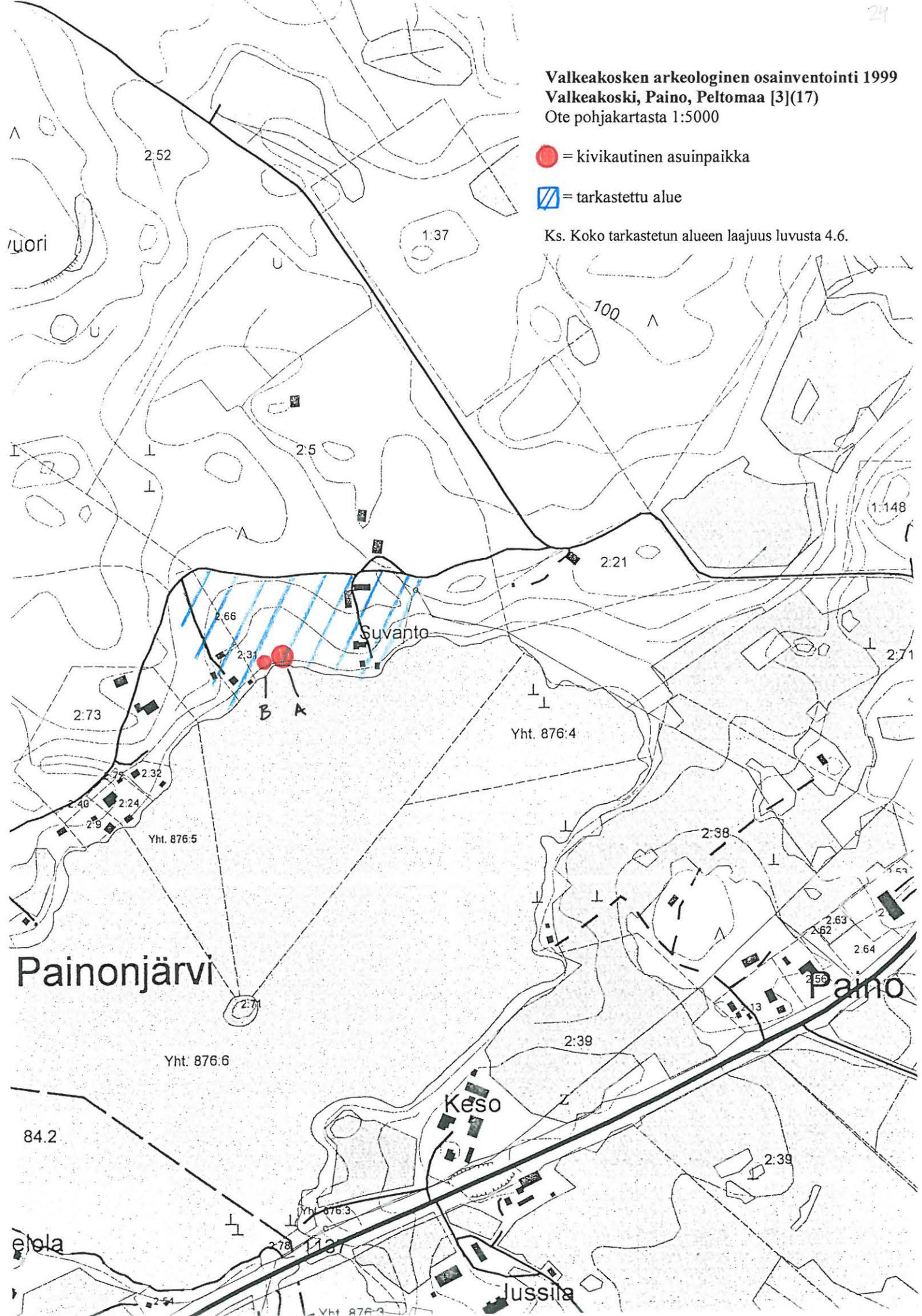

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999
Valkeakoski, Paino, Peltomaa [3](17)
 Ote pohjakartasta 1:5000

 = kivikautinen asuinpaikka

 = tarkastettu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.6.

4.1.4. Jarmunen [4] ”kirkonpaikka” (18)

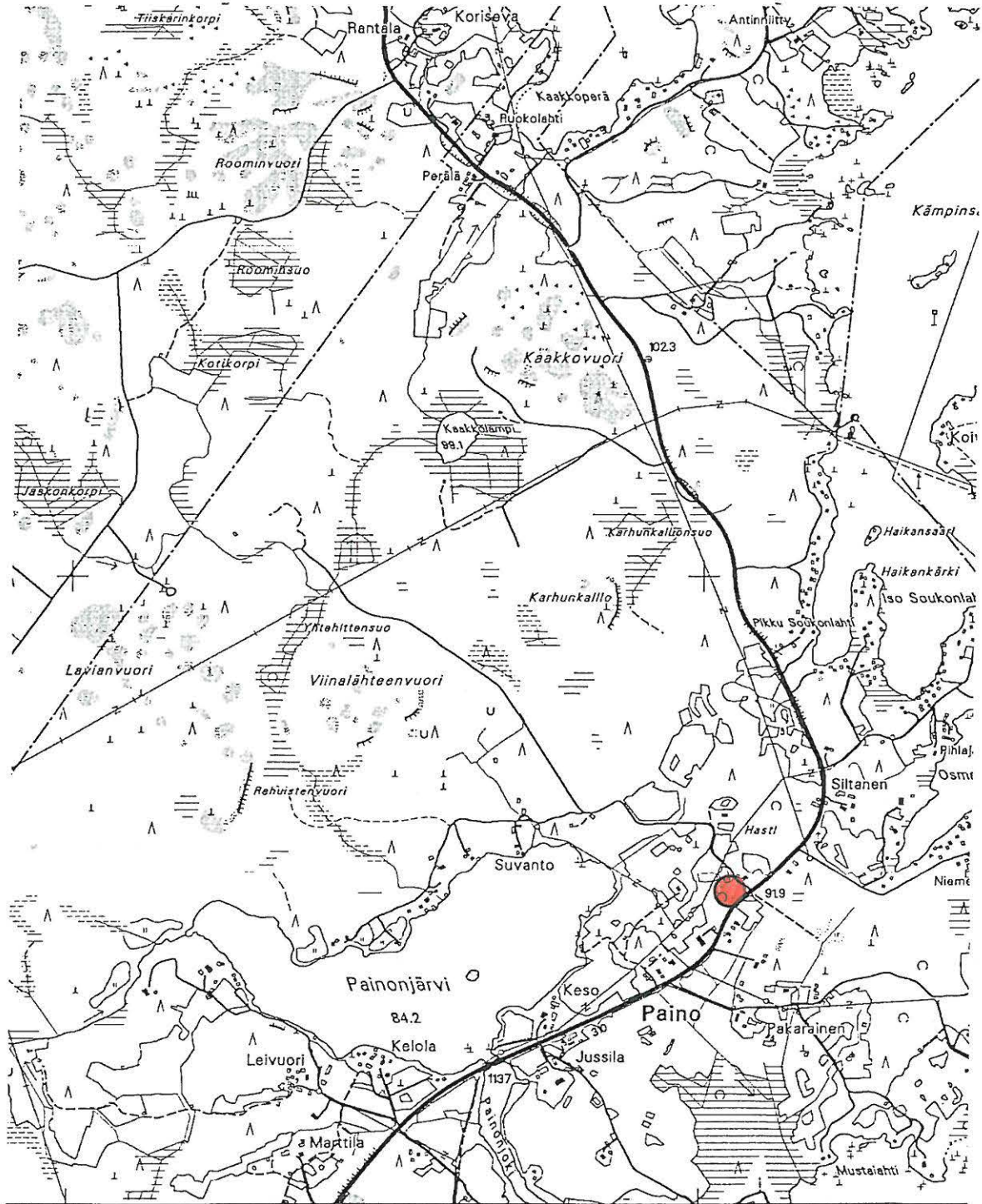
Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Paino
Paikannimi:	Jarmunen
Muinaisjäännoistyyppi:	Kivirakenteet
Tyyppin tarkenne:	Kivirivit
Ajoitus:	Historiallinen?
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
Tarkastus:	Tähtitalvikki Järvinen ja Riikka Saarinen 13.10.
Sijainti:	PK 2141 01 SAARIKYLÄT, x = 6801 00, y = 2504 12, z = n 90 m mpy
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkitä:	-
Hoito ja kunto:	Metsä on kasvanut umpeen ja eteneminen maastossa vaikeaa. Kivirakennetta on vaikea erottaa kasvillisuuden alta. Kohde on rajattu topografisesti.
Tila- ja omistajatiedot:	2:71 Harhala, Heine Paula Helena
Kiinteistötunnukset:	908-470-0002-0071 HAMARI
Aiemmat tiedot:	Inv. Erä-Esko 1947
Aiemmat löydöt:	-
Inventointilöydöt:	-
Kartat:	
Negatiivit:	114191
Diat:	-
Kohteen kuvaus:	22 m pitkä kivirivi metsässä n. 30 m luoteeseen Valkeakoski-Kangasala –tien ja Painonjärvelle vievän tien risteyksestä. Funktio epäselvä.
Tutkimushistoria:	Kivirivi, jonka Aarni Erä-Esko löysi Pälkäneen pitäjän inventoinnissa 1947 Valkeakosken Painon kylästä. Kohde sijaitsee n. 30 m Valkeakoski-Kangasala –tien ja Painonjärvelle vievän hiekkatien risteyksestä luoteeseen, ryteikköisessä sekametsässä, sammaleen peittämällä matalalla kukkulalla. Erä-Esko kertoo löytäneensä kivirivin, joka kansanperinteen mukaan on kirkonraunio, ryteikköisestä leppää kasvavasta risukosta pieneltä aukealta.
Havainnot ja toimenpiteet:	<p>Vuoden 1999 inventoinnissa pyrittiin selvittämään kohteen kunto, ja saamaan siitä lisää tietoa, jos mahdollista. Kohde paikallistettiin Erä-Eskon piirtämän kartan perusteella. Erä-Eskon mainitsemaa aukeaa ei enää ole havaittavissa, vaan metsä on kasvanut umpeen.</p> <p>Kivirivi on 22 m pitkä, ja kulkee SW-NE –suuntaisesti. Kivet näkyvät huonosti sammalen alta, mutta Erä-Esko kuvaa niiden olevan enimmäkseen maan sisään painuneita ja lisää, että rivissä on suurempia kiviä 5-10 m välein. Suuremmat kivet voi erottaa joukosta vieläkin. Kivirivin käyttötarkoitusta on vaikea arvioida. Rakenne vaikuttaa liian matalalta aidaksi (n. 40-60 cm). Kivirivin vieressä kymmenisen metriä koilliseen on pieni lampi.</p>
Ympäristö:	Ks. Havainnot ja toimenpiteet. Sekametsässä kasvaa runsaasti suuria pajuja, joiden raskaat oksat ovat laonneet pitkin maata ja vaikeuttavat etenemistä maastossa huomattavasti. Lammen lähistöllä kasvaa muutama koivu. Maaperä on paikoin upottavaa, maan pinnalla kasvaa paksu sammal.
Laajuus:	Kivirivi 22 m
Ehdotus suoja-alueeksi:	Normaali suoja-alue 2 m kohteen näkyvästä reunasta
Luokitusehdotus:	2, kohde on luonteeltaan epämääräinen ja todennäköisesti osittain tuhoutunut.
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	Huonot, puut ja muu kasvillisuus häittää näkyvyyttä ja etenemistä maastossa.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:	-
Lähilöytöjä:	Peltomaa [3](17)
Suosittelvat jatkotoimenpiteet:	-
Koekuopat:	-
Pintapöiminta:	-

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999 Valkeakoski, Paino, Jarmunen [4](18)

Ote perus CD:ltä (versio 99) 1:20 000, PK 2141 01 SAARIKYLÄT,
x = 6801 00, y = 2504 12, z = n. 90 m mpy

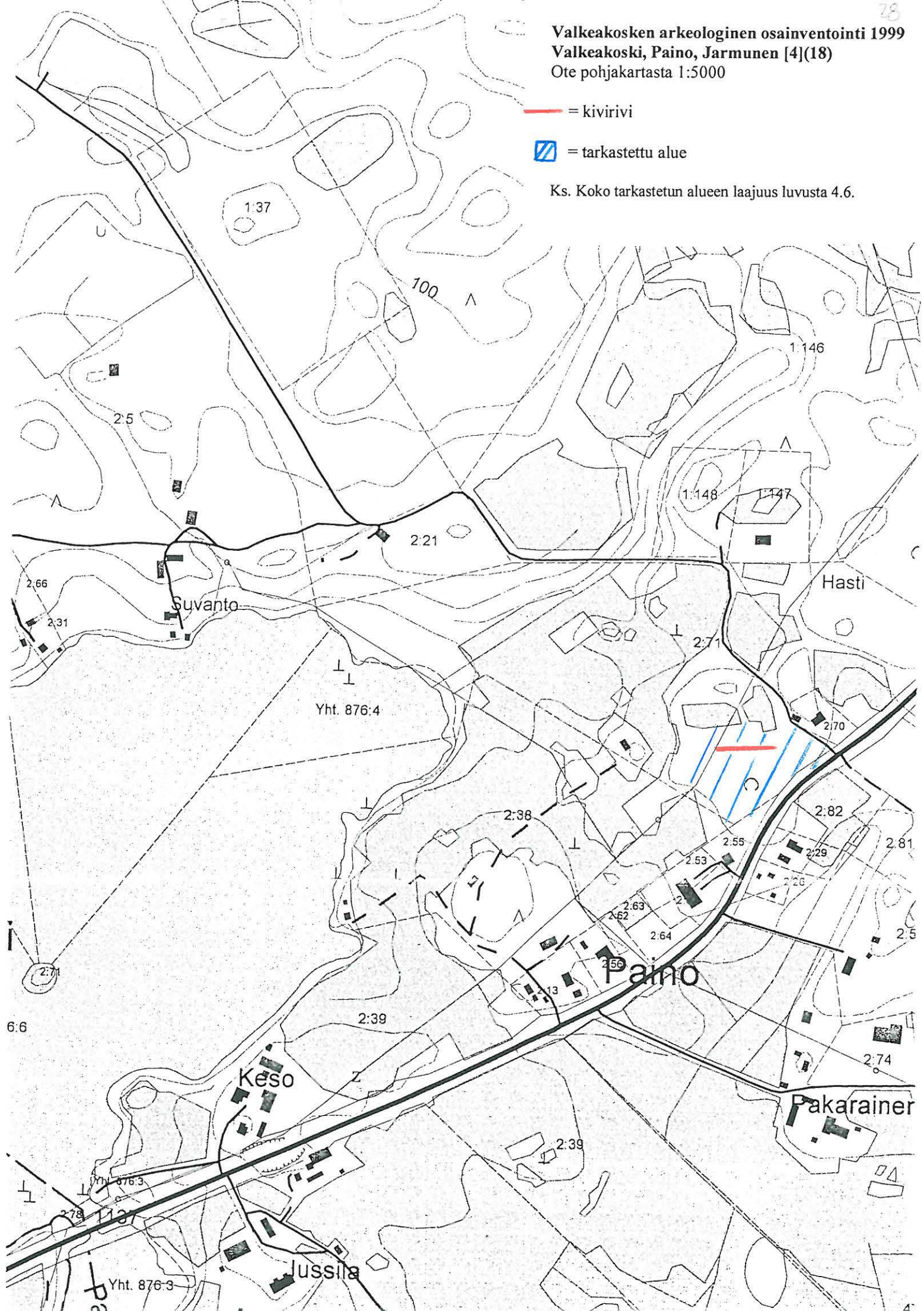
 = kivirivi

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999
Valkeakoski, Paino, Jarmunen [4](18)
Ote pohjakartasta 1:5000

- = kivirivi
- = tarkastettu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.6.

4.2. Inventoinnin aikana löydetty kiinteät muinaisjäännökset

4.2.1. Venevalkama [5], kivikautinen asuinpaikka (41)

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Yhteiset maa-alueet / 878
Paikannimi:	Venevalkama
Muinaisjäännöstyyppi:	Asuinpaikat
Tyypin tarkenne:	-
Ajoitus:	Kivikausi
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
Tarkastus:	Tähtitalvikki Järvinen 19.10., 20.10. ja 26.10. Inventointiryhmässä mukana 20.10 Sinipetra Järvinen
Sijainti:	PK 2114 12 METSÄKANSANSA, x = 6793 29, y = 2497 76, z = n. 79-80 m mpy. 5 km Valkeakosken kirkosta SW.
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkinä:	-
Hoito ja kunto:	Sijaitsee hoidetulla kesämökkialueella. Ei vaadi hoitotoimenpiteitä. Ei sovellu matkailukohteeksi sijaintinsa puolesta. Kohde on rajattu topografisesti ja koekuopilla.
Tila- ja omistajatiedot:	RN:o 14:0, seuraavien tilojen oikeuksiin kuuluva alue: 1) 431-1-7 JOKELA, Kyttälä Erkki ja Maija Liisa, Pastintie 48, 37860 Kärjenniemi, p. 03-588 46 26, 2) 431-1-52 KYTTÄLÄ (omistajat samat) ja 3) 431-1-51 KOIVULA, Ketonen Markku, Ilolantie 30, 37860 Kärjenniemi. Muinaisjäännos ulottuu osittain myös tilan 5:11 (431-5-11) alueelle, omistaa Tuominen Inpi ja Holger, Tyllilänkatu 1 C 31, 13500 HML. 908-878-0014-0000 VENEVALKAMA
Kiinteistötunnukset:	
Aiemmat tiedot:	-
Aiemmat löydöt:	-
Inventointilöydöt:	KM 31736: 1-3, kvartseja, palanut luu.
Kartat:	1:20 000, 1:5000
Negatiivit:	114194
Diat:	42264

Venevalkama. Asuinpaikka-alue sijoittuu takana näkyvälle niemelle sekä veden alle kuvan keskeltä oikealle kaislikon suuntaan. Kuv. Tähtitalvikki Järvinen

Kohteen kuvaus:

Kivikautinen asuinpaikka Liuttulanlahden rannalla, Kärjenniemen eteläpuolella, kesämökkintontilla. Kohde on osittain veden alla.

Tutkimushistoria:

-

Havainnot ja toimenpiteet:

Kivikautinen asuinpaikka Kärjenniemen eteläpuolella, etelään työntyvällä halkaisijaltaan n. 25 m leveällä niemellä Liuttulanlahden rannalla. Niemi muodostaa suojaavan ”kainalon” SE-sivullaan, jonka N-puolella kohoaa mäki tuulensuojaksi. Niemen SE- ja S-puolella järven pohjassa on luonnostaan hiekkaa tiukan mutapohjan päällä, niemestä länteen jatkuvalla rantaviivalla pohja muuttuu pian mutaiseksi ja upottavaksi. 250 m luoteeseen Liuttulanlahti kapenee poukamaksi, johon Pastinoja laskee. Rannat ovat pääsääntöisesti kivikkoiset, mutta asuinpaikan kohdalta kiviä on ilmeisesti raivattu. Ensimmäisen ja toisen tarkastuksen aikana niemessä oli vielä jonkin verran kivikkoa rannan tuntumassa, mutta maanomistaja poisti kivet ennen viimeistä, 26.10. tehtyä tarkistusta.

Asuinpaikka löytyi kun Kärjenniemen rantoja tarkastettiin kahlaamalla matalalla olevassa rantavedessä. Tuolloin havaittiin niemen SE-puolella vedessä kvartsi-iskoksia (KM 31736: 2). Niitä poimittiin veden alta, sekä näkyvillä olevasta eroosion rikkomasta rantapenkereestä. Vedestä löytyi myös yksi palaneen luun pala (KM 31736:3). Rannassa lepät ja koivut olivat pudottaneet lehtensä, ja paksu lehtimassa häittoi havaintojen tekoa. Lehtiä siirrettiin lastalla, ja niiden alta poimittiin iskoksia. Rannalle tehtiin kolme koekuoppaa, joista yhdestä (KK 1) löytyi kvartsi-iskos (KM 31736: 1). Maaperä on punertavaa hiekkaa, ja koekuopassa 2 seassa oli hiilenmuruja. Niemen maakerros on ohut, ja sillä kasvavien koivujen juuret työntyvät maanpinnalle. Maa on myös kivikkoista, mikä vaikeutti koekuoppien kaivamista. Niemen keskivaiheilla maan päällä näkyi modernia ainesta, siirrettyä hiekkaa jossa näkyi tiilen- ja laastinmuruja. Maanomistajan mukaan niemessä on ollut rakennus vielä 60-luvulla. Mitään perustuksia ei ollut näkyvissä, ja suurista koivuista päätellen rakennelman on täytynyt olla pienikokoinen. Tontille on juuri rakennettu kesämökki, n. 17 m rannasta pohjoiseen, muutama metri niemeä korkeammalle mäelle. Mökin alle on tuotu savimaata.

Asuinpaikka rajattiin topografisesti sekä koekuopilla n. 5 m rannasta maalle (Ks. kartta). SW-puolella se rajautuu alkavaan kivikkoon, W- ja NW-puolella niemen koivuihin ja NE-puolella (tontin 5:11) puolella kivikkoiseen rinteeseen. S- puolella asuinpaikka jatkuu veden alla, eikä tässä suunnassa ole mahdollista määrittellä sille rajoja. Saappaanvarret ulottuivat 4 m rannasta, ja tältä matkalta löytyi iskoksia. SE-puolella asuinpaikka jatkuu veden alla, ja ilmeisesti rajautuu rannan kaislikkoon, Tontin 5:11 puolelle rannan tuntumaan tehdystä koekuopasta 3 ei löytynyt mitään asuinpaikkaan viittaavaa. Tontin 5:11 maanomistaja on tuonut omalle puolelleen rantaa hiekkaa ja rakentanut laiturin, minkä johdosta ei ole mahdollista selvittää, onko asuinpaikka jatkunut alueelle.

Koska Vanajavesi on ollut korkeammalla vielä sata vuotta sitten, on niemen päällä lainehtinut Liuttulanlahti kenties vahingoittanut asuinpaikkaa. Niemen maakerros on ohut ehkä juuri tästä syystä. Veden alla oleva asuinpaikan osa on osittain tuhoutunut. Korkeutensa puolesta asuinpaikka voi olla neoliittinen, mutta keramiikkaa ei löydetty inventoinnissa.

Ympäristö:

Ks. kohteen kuvaus. Sekametsää, rannassa leppää. Niemen SE-puolella alkaa kaislikko. Maaperä hiekkaa, tontin 5:11 maalla multamaata.

Laajuus:

15 m (SW-NE) x 5 m (SE-NW, maalla, vedessä saattaa jatkua useita metrejä). Kahden tontin maalla, n. 5 m tontin 5:11 puolella veden alla.

Ehdotus suoja-alueeksi:

2 m määritellystä reunasta.

Luokitusehdotus:

2, asuinpaikka on osittain tuhoutunut.

Suojelutoimenpiteet:

Tilan 14:0 maanomistaja Maija Liisa ja Erkki Kyttälälle ilmoitettiin puhelimitse muinaisjäännöksestä 20.10. Kirjallinen ilmoitus 28.10. Diar.no: 16/5423/1999

Havaintomahdollisuudet:

Melko hyvät, rannan pudonneet lehdet häiritsivät havaintojen tekoa.

Tiedossa olevat

maankäyttösuunnitelmat:

Maanomistaja haluaisi tuoda maata niemeen ja kylvää sinne nurmea. Niemen raivauksesta päätellen suunnitelmissa on kenties myös laiturin rakentaminen.

Lähilöytöjä:

Löyttynkallio [10](46) 650 m NE.

Suosittelvat

jatkotoimenpiteet:

Koekuopat:

40 x 40 cm

KK1 Rannassa, mökin S-nurkasta 16,5 m, 210 goonia.

Turve 0-3 cm, jonka jälkeen alkaa mullan sekainen hiekka. Maassa on runsaasti juuria, jotka vaikeuttavat kaivamista. Savi 20 cm, kaivaminen lopetetaan 30 cm:ssä, edelleen puhdasta savea. Löydöt: kvartsi-iskos (KM 31736:1)10 cm syvyydestä.

KK2 Niemellä, 17.30 m mökin SW-päädystä, 225 goonia.

Turve 0-3 cm, jonka jälkeen hiekka. Hiekka on punertavaa 10-15 cm:n syvyydessä. 30 cm:ssä alkaa savensekainen hiekka, ja 50 cm:ssä puhdas savi. 10 cm syvyydestä tiilenmuru. Löydötön.

KK3 Rannassa, mökin SW-päädystä 21,4 m, 190 goonia. Tontin 5:11 puolella.

0-3 cm turve, jonka jälkeen turpeen sekainen hiekka. Luonnonkivikko 25 cm. Löydötön.

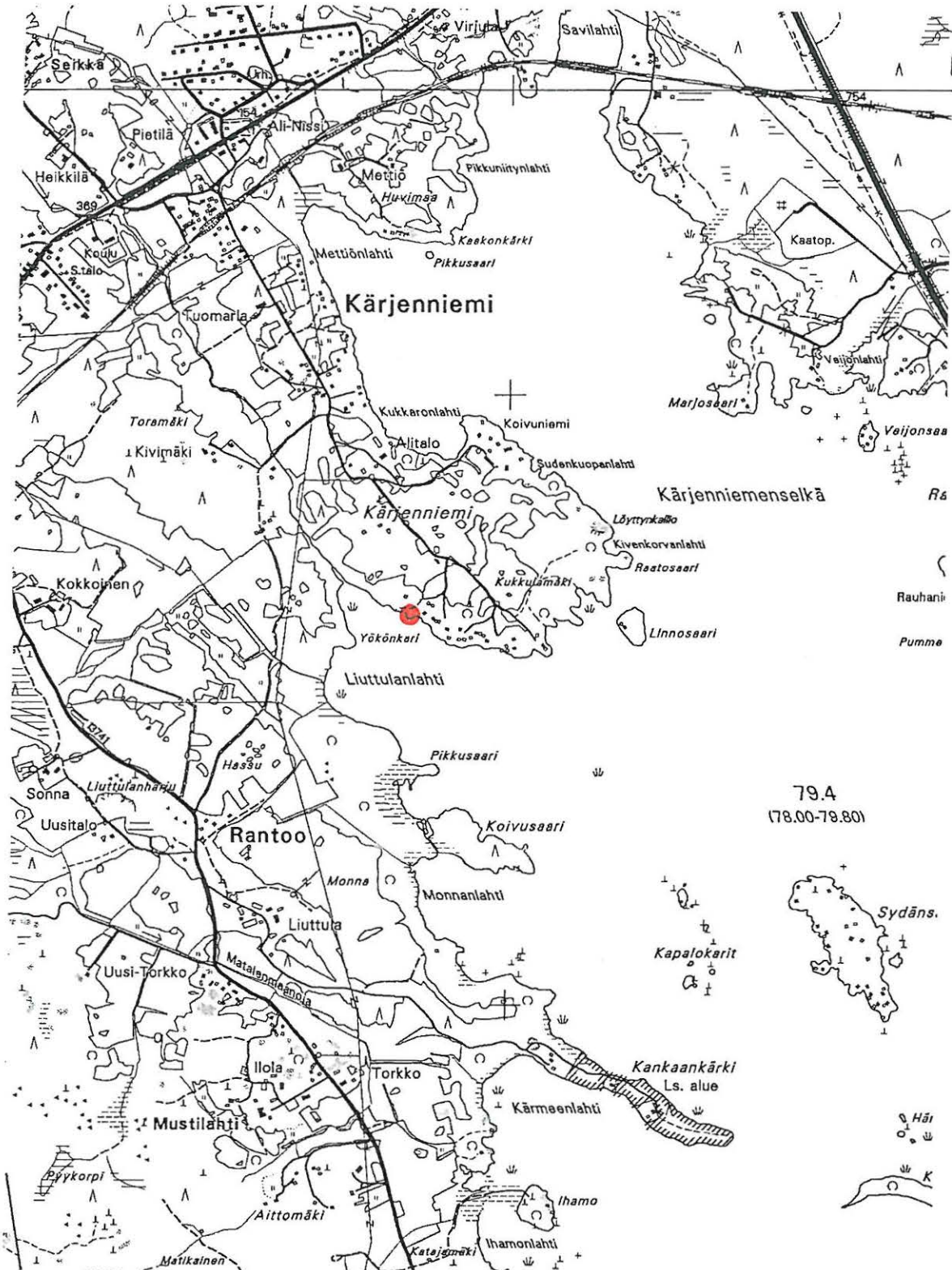
Pintapöiminta:

-

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999 Valkeakoski, Kärjenniemi, Venevalkama [5](41)

Ote perus CD:ltä (versio 99) 1:20 000, 2114 12 METSÄKANSAA
x = 6793 29, y = 2497 76, z = n. 79-80 m mpy

● = kivikautinen asuinpaikka

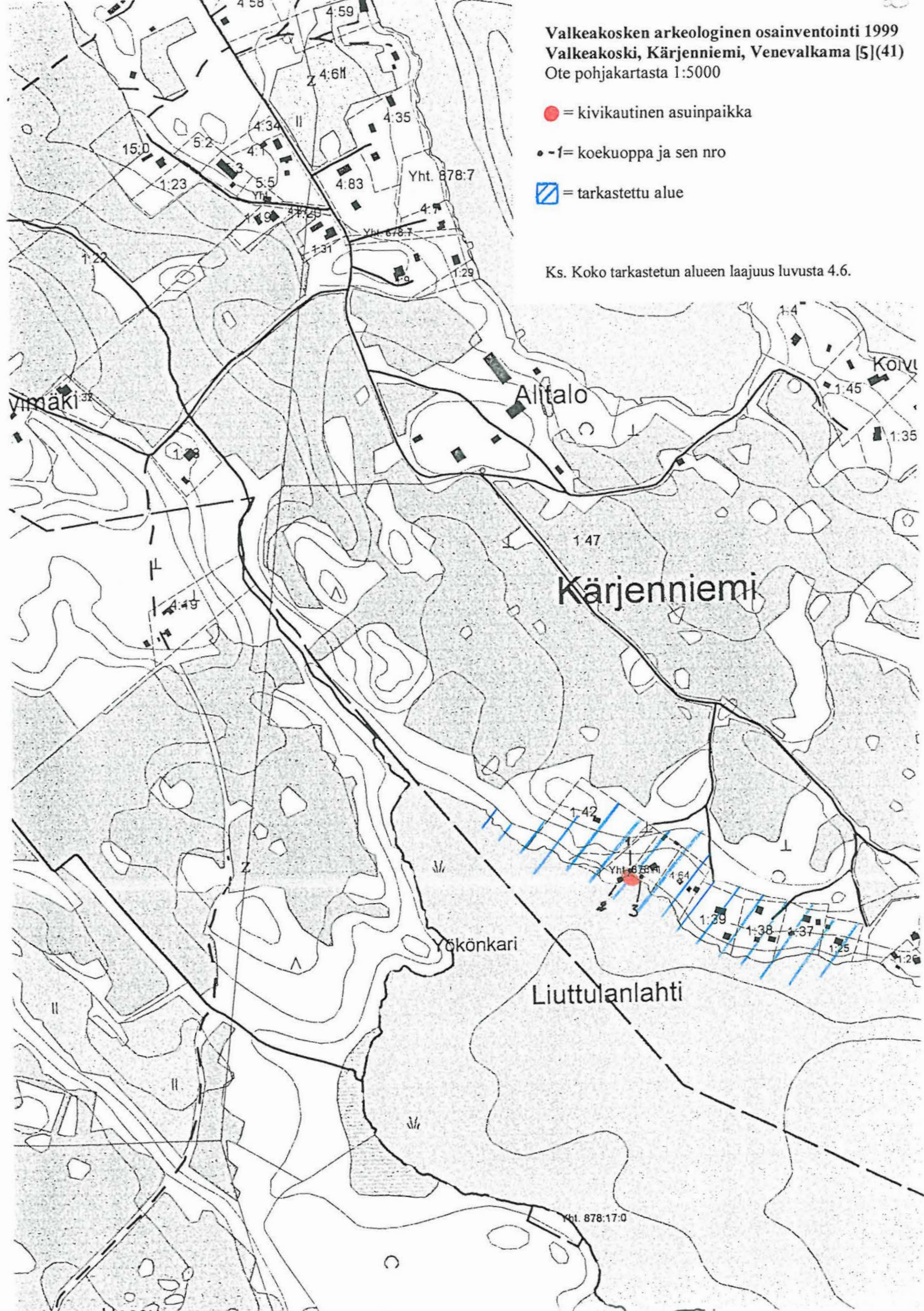
Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999 Valkeakoski, Kärjenniemi, Venevalkama [5](41) Ote pohjakartasta 1:5000

● = kivikautinen asuinpaikka

● -f= koekuoppa ja sen nro

▨ = tarkastettu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.6.

4.2.2. Juusonranta 1 [6], kivikautinen asuinpaikka veden alla (42)

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Roukko
Paikannimi:	Juusonranta 1
Muinaisjäännöstyyppi:	Asuinpaikat
Tyyppin tarkenne:	-
Ajoitus:	Kivikausi
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
Tarkastus:	Tähtitalvikki Järvinen ja Riikka Saarinen 12.-13.10.
Sijainti:	PK 2114 12 METSÄKANSKA, x = 6796 02, y = 2499 62, z = n. 79-80 m mpy. 2,5 km Valkeakosken kirkosta NW.
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkinä:	-
Hoito ja kunto:	Kohde sijaitsee veden alla. Sopii matkailukohteeksi sijaintinsa puolesta. Rannalla kulkee kävelytie, ja vieressä on parkkipaikka. Kohde on rajattu topografisesti ja koekuopilla.
Tila- ja omistajatiedot:	2:178 JUUSONRANTA, Valkeakosken kaupunki, Sääksmäentie 2, 37600 VLK
Kiinteistötunnukset:	908-410-0002-0178
Aiemmat tiedot:	-
Aiemmat löydöt:	KM 3391: 17 Kourutaltilta Lotilan talosta järven rannalta v. 1896
Inventointilöydöt:	KM 31737: 1, kvartsi-iskoksia
Kartat:	1:20 000, 1:2000
Negatiivit:	114183
Diat:	42265

Juusonranta 1. Löytöjä poimittiin veden alta kuvan oikean laidan rantaviivalta. Kuv. Tähtitalvikki Järvinen

Kohteen kuvaus:	Kivikautinen asuinpaikka veden alla Lotilanjärven NW –päädyssä , Juusonrannan uuden asuinalueen eteläpuolella.
Tutkimushistoria:	-
Havainnot ja toimenpiteet:	<p>Kivikautinen, korkeutensa perusteella mahd. neoliittinen asuinpaikka Lotilanjärven NW-päädyssä veden alla, Juusonrannan uuden asuinalueen S-puolella. Asuinpaikan kohdalla Lotilanjärvi kapenee luoteeseen työntyväksi kärjeksi, johon Korentioja laskee. Nuoremmalla kivikaudella veden pinta on ollut matalammalla, ja asuinpaikka on sijainnut hiekkaisella SE-rannalla. W- ja SW-puolella on suojaa antanut jyrkkä ja korkea kivikkoisen mäki, samoin NW- ja N-puolella toinen, hiukan matalampi savinen mäki.</p> <p>Asuinpaikka löytyi, kun Lotilanjärven rantoja tarkastettiin kahlaamalla rantavedessä. Tuolloin huomattiin, että n. 40 m kohdasta, jossa Korentioja laskee Lotilanjärveen, alkoi savikerroksen päällä oleva ohut hiekkakerros, joka jatkui veden alla n. 170 m kaakkoon. Tältä alueelta poimittiin 100 metrin matkalta kvartsi-iskoksia rantavedestä. Keramiikkaa ei havaittu, mutta sen löytäminen olisi ollut vaikeaa, sillä rantavesi oli täynnä limoniitin tapaisia liuskeisia savipaloja, jotka erehdyttävästi muistuttivat keramiikkaa. Ilmeisesti hiekan seassa on rautaoksidia, joka saa saven paakkuuntumaan. Myös rantapenkereellä oli huomattavissa punertavia raudan aiheuttamia värjäytyymiä.</p> <p>Rannalle tehtiin seitsemän koekuoppaa, mutta yhdessäkään ei ollut havaittavissa asuinpaikkaan viittaavia löytöjä. Koekuoppien maa oli savea, eikä hiekkaa löydetty. Ilmeisesti asuinpaikka on kokonaan veden alla, ja vain sen reuna ulottuu nykyiseen rantaan. Asuinpaikalle voidaan siten määritellä reunat vain pituussuunnassa (100 m), leveyssuunnassa laajuus jää arvoitukseksi. Asuinpaikka on osittain tuhoutunut vedenpinnan vaihtelun seurauksena.</p> <p>Läheltä Korentiojan suuta, 8 m rannasta havaittiin kahdeksan laakakiven muodostama halkaisijaltaan n. 1 m ympyränmuotoinen kivikehä, joka näkyi rannalle koska vesi oli matalalla. Keskelle kehää tehtiin koepisto kairalla. Kairassa näkyi punertavan saven seassa hiilenmuruja. Kehän funktio ei selvinnyt, mutta säännöllisen muotonsa vuoksi sitä voi epäillä ihmisen tekemäksi. Alueella oli savipohja, eikä kvartsi-iskoksia löydetty. Inventointihetkellä rakenteen päällä oli n. 15 cm vettä.</p>
Ympäristö:	Ks. kohteen kuvaus. Alueella kasvaa sekametsää ja maaperä on savista.
Laajuus:	Pituussuunnassa 100 m rantaviivalla.
Ehdotus suoja-alueeksi:	Normaali suoja-alue, 2 m kohteen reunasta.
Luokitusehdotus:	2, asuinpaikka on osittain tuhoutunut.
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	Hyvät. Rantaan on tehty kävelytie ja puustoa karsittu.
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:	Alueelle on kaavoitettu uusia omakotitaloja (Ks. kartta). Näyttää kuitenkin siltä, ettei rakennusten alle ole jäämässä muinaisjäännöksiä, peltoröykkiöitä kylläkin.
Lähilöytöjä:	Juusonranta 2 [7](43) 180 m NW.
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	-
Koekuopat:	<p>KK1 Rantahiekalla alueen NW-päädyssä. 0-5 cm hiekka, jonka jälkeen savi. Kaivettiin n. 40 cm syvyyteen. Löydön.</p> <p>KK2 Rantatörmällä. 0-20 cm savensekainen multa. Sininen savi 20 cm eteenpäin. Kaivettiin n. 40 cm syvyyteen. Löydötön.</p> <p>KK3 Rantatörmällä. 0-20 cm savensekainen multa. Sininen savi 20 cm eteenpäin. Kaivettiin n. 40 cm syvyyteen. Löydötön.</p>

KK4 Rantatörmällä. 0-20 cm savensekainen multa. Sininen savi 20 cm eteenpäin.
Kaivettiin n. 40 cm syvyyteen. Löydötön.

KK5 Polusta n. 10 m E. Savea 0-40 cm. Löydötön.

KK6 Rantatörmällä. 0-25 cm savensekainen multa. Sininen savi 25 cm eteenpäin.
Kaivettiin n. 50 cm syvyyteen. Löydötön.

KK7 Lotilanjärveen työntyvällä niemekkeellä, löytöalueen SE-puolella, 5 m rannasta.
Savensekainen multa 0-10 cm, jonka jälkeen sininen savi. Kaivettiin 40 cm syvyyteen.
Löydötön.

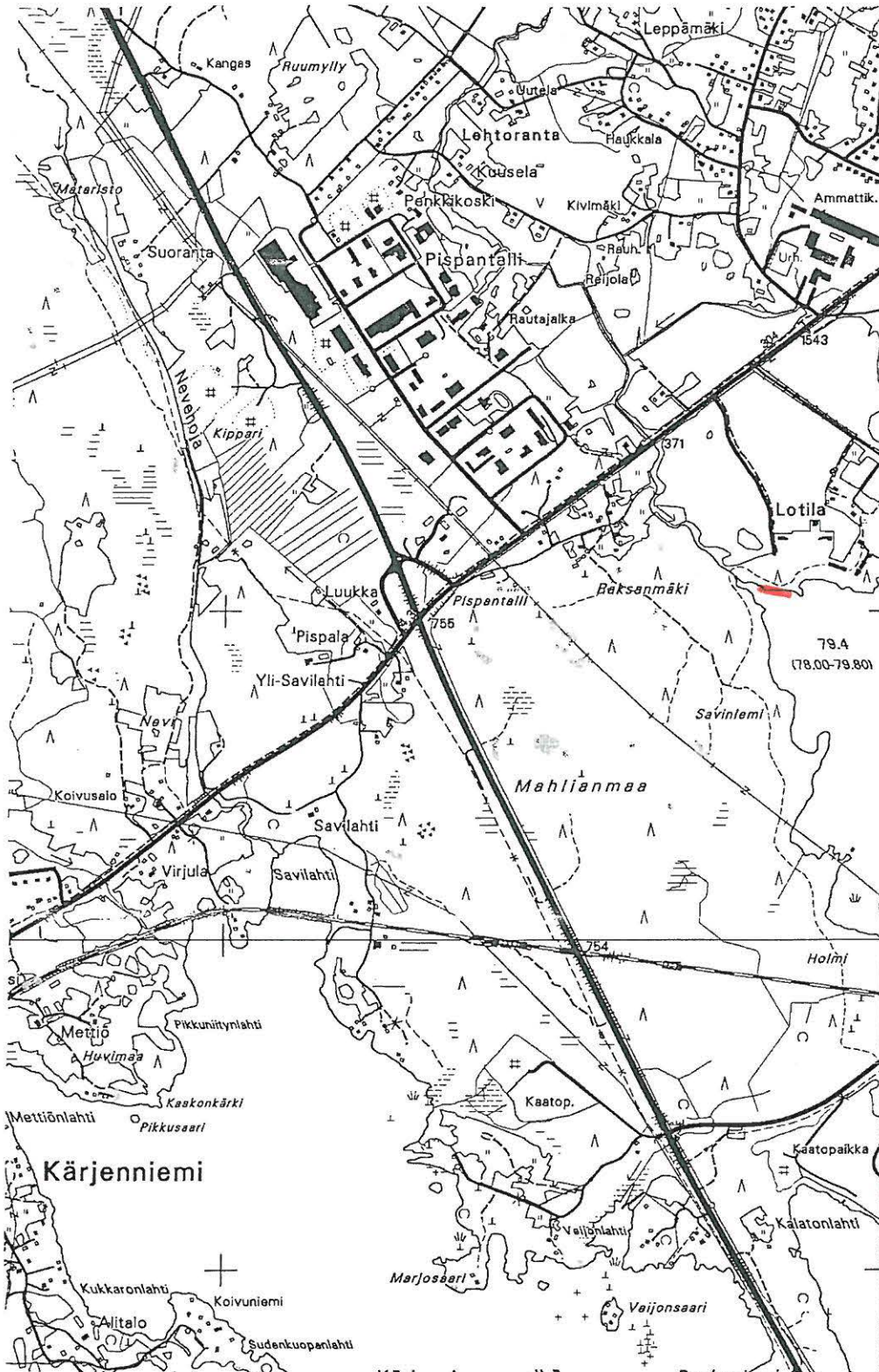
Pintapöimintä:

-

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999 Valkeakoski, Roukko, Juusonranta 1 [6](42)

Ote perus CD:ltä (versio 99) 1:20 000, 2114 12 METSÄKANSA
x = 6796 02, y = 2499 62, z = n. 79-80 m mpy

— = kivikautinen asuinpaikka

— = kivikautinen asuinpaikka

•-1 = koekuoppa ja sen nro

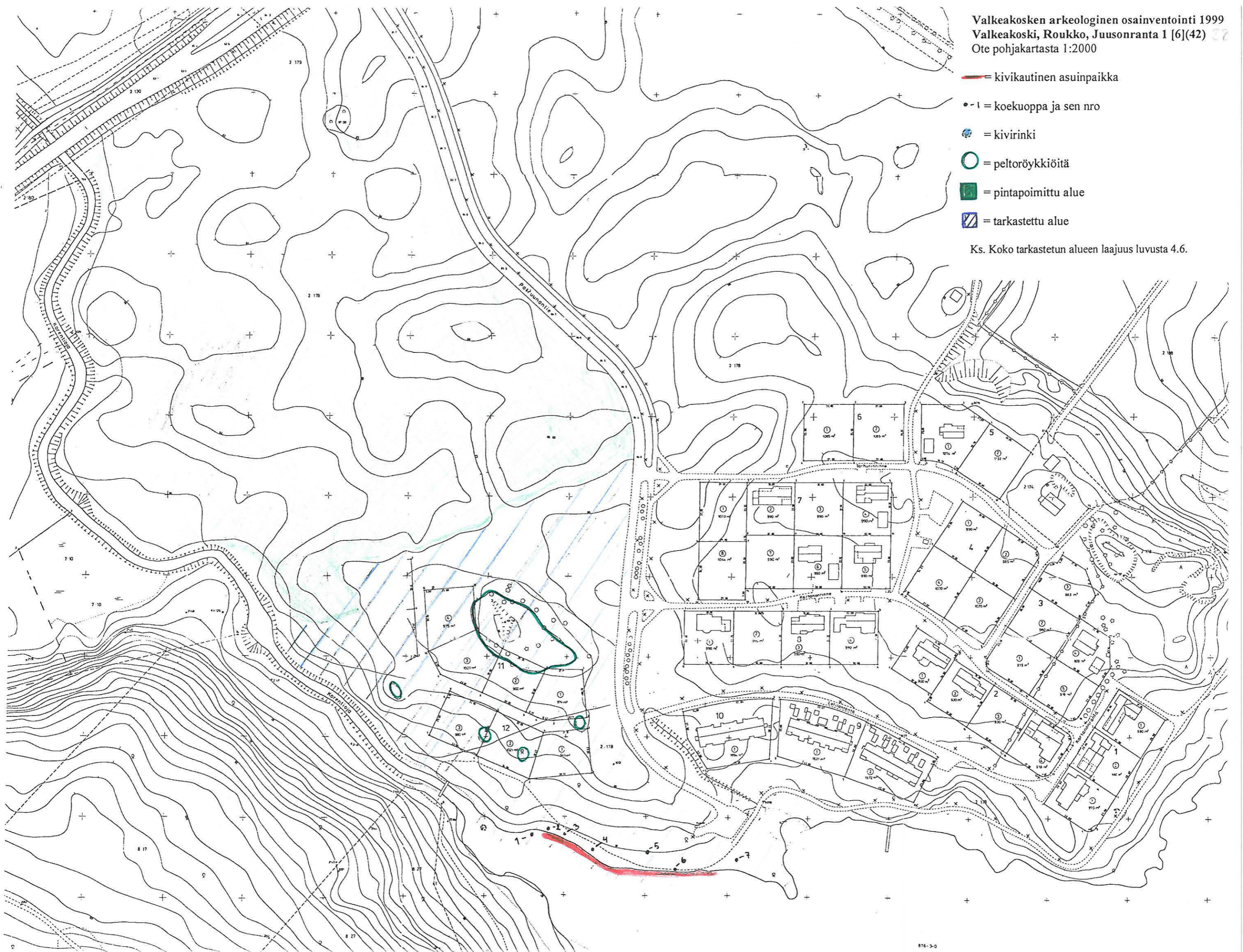
⊙ = kivirinki

⊙ = peltoröykkiötä

■ = pintapöimittu alue

▨ = tarkastettu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.6.

4.2.3. Juusonranta 2 [7], kivikautinen asuinpaikka pellolla (43)

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Roukko
Paikannimi:	Juusonranta 2
Muinaisjäännöstyyppi:	Asuinpaikat
Tyypin tarkenne:	-
Ajoitus:	Kivikausi
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
Tarkastus:	Tähtitalvikki Järvinen ja Riikka Saarinen 11.10.
Sijainti:	PK 2114 12 METSÄKANSKA, x = 6796 22, y = 2499 41, z = n. 82-84 m mpy. 2,6 km Valkeakosken kirkosta SW.
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkitä:	-
Hoito ja kunto:	Viljelyksessä oleva pelto. Ei vaadi hoitotoimenpiteitä. Ei sovellu matkailukohteeksi ainakaan toistaiseksi, sillä kohteelle ei ole polkua. 10 m kohteesta itään on kaavoitettu omakotitaloja, jotka valmistuttuaan tulevat muuttamaan ympäristöä. Kohde on rajattu pintapoinnalla.
Tila- ja omistajatiedot:	2:178 JUUSONRANTA, omist. Valkeakosken kaupunki, Sääksmäentie 2, 37600 VLK
Kiinteistötunnukset:	908-410-0002-0178
Aiemmat tiedot:	-
Aiemmat löydöt:	-
Inventointilöydöt:	KM 31738: 1, kvartsi-iskoksia.
Kartat:	1:20 000, 1:2000
Negatiivit:	114182
Diat:	42266

Juusonranta 2. Löytöjä poimittiin etualan pellolta. Kuv. Tähtitalvikki Järvinen

Kohteen kuvaus:	Kivikautinen asuinpaikka pellolla n. 340 m etelään Patruunantien ja Lempääläntien risteyksestä. Kohteen laajuus on n. 20 m x 60 m.
Tutkimushistoria:	-
Havainnot ja toimenpiteet:	Kivikautinen asuinpaikka savisella pellolla Juusonrannan uudelle asuinalueelle vievän Patruunantien W-puolella, n. 340 m etelään Patruunantien ja Lempääläntien risteyksestä. Asuinpaikka sijaitsee pellon SW-kulmassa kohdassa, jossa pelto laskee luoteeseen kohti Korentiojan tekemää mutkaa. Noin 5 m löytöalueen S- ja SW-reunasta alkaa kääntämätön pelto-osuus, joka laskee Korentiojaan. Löytöalueen W-puolella on Korentiojan ja pellon välissä pieni ja kivikkoinen metsäsaareke, jossa kasvaa sekametsää. Löytöalue päättyy NW-suunnassa mäen alle pieneen notkelmaan. Asuinpaikan SE-puolella n. 80 m päässä on 80 m x 40 m suuruinen peltosaareke, jossa kasvaa katajaa, ja jolla sijaitsee useita peltoröykkiöitä, joista osa on pitkänomaisia. Paikalla on mahdollisesti joskus sijainnut Lotilan kartanoon kuuluva rakennus. Saarekkeeseen tehtiin muutamia lapionpistoja, tuloksetta. Löytöalueesta koilliseen n. 100 m päässä on pellossa kukkuloiden välissä notkelma, josta löytyi runsaasti modernia ainesta, kuten tiiltä ja posliinia, joita ei otettu talteen.
	Löytöalue havaittiin pellon pintapoiminnassa. Kvartseja (KM 31738: 1) poimittiin 20 m (SW-NE) x 60 m (NW-SE) laajuiselta alueelta luoteeseen laskevalta rinteeltä. On mahdollista, että asuinpaikka jatkuu auraamattomalla alueella, mitä ei voitu todentaa inventoinnin yhteydessä. Paikka on melko korkealla neoliittiseen asutukseen (82-84 m mpy) ja kyseessä saattaakin olla mesoliittisen ajan asuinpaikka, jolloin se olisi sijainnut rannalla. Korentiojan tilalla lainehtinut kapea lahti on ollut suojaisa kalastuspaikka.
	Noin 10 m kohteesta itään on pellolle kaavoitettu uusia omakotitaloja. Nykyisten suunnitelmien mukaisina ne eivät häiritse muinaisjäännöstä. Muinaisjäännöksen ja rakennusten väliin on kuitenkin syytä jättää suoja-alueita siltä varalta, että muinaisjäännös jatkuu inventoinnin aikana kääntämättömänä olleelle pelto-osuudelle.
Ympäristö:	Savinen pelto, jonka W- ja SW-puolella virtaa Korentioja. Paikoin pellon ja ojan välissä on sekametsää kohdissa, jossa maa on ilmeisesti ollut liian kivikkoista viljelyyn. Korentiojan rannat ovat kivikkoiset, ja ojan toisella puolella kohoaa jyrkkä ja korkea mäki.
Laajuus:	20 m (SW-NE) x 60 m (NW-SE)
Ehdotus suoja-alueeksi:	Vähintään normaali suoja-alue, 2 m kohteen reunasta. Mielellään 5-6 m.
Luokitusehdotus:	2, kohde pellolla.
Suojelutoimenpiteet:	Seurattava Juusonrannan uusien talojen rakentamista.
Havaintomahdollisuudet:	Kohtalaiset. Pellolla hyvät, mutta auraamattomalla alueella ei voitu tehdä havaintoja.
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:	Pellolle on kaavoitettu uusia omakotitaloja (ks. kartta). Nykyisellään ne näyttävät sijoittuvan 10 m päähän muinaisjäännöksestä.
Lähilöytöjä:	Juusonranta 1 [6](42) 180 m kaakkoon.
Suosittelvat jatkotoimenpiteet:	-
Koekuopat:	-
Pintapoiminta:	KM 31738, kvartseja

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999
Valkeakoski, Roukko, Juusonranta 2 [7](43)

Ote perus CD:ltä (versio 99) 1:20 000, 2114 12 METSÄKANSA
x = 6796 22, y = 2499 41, z = n. 82-84 m mpy

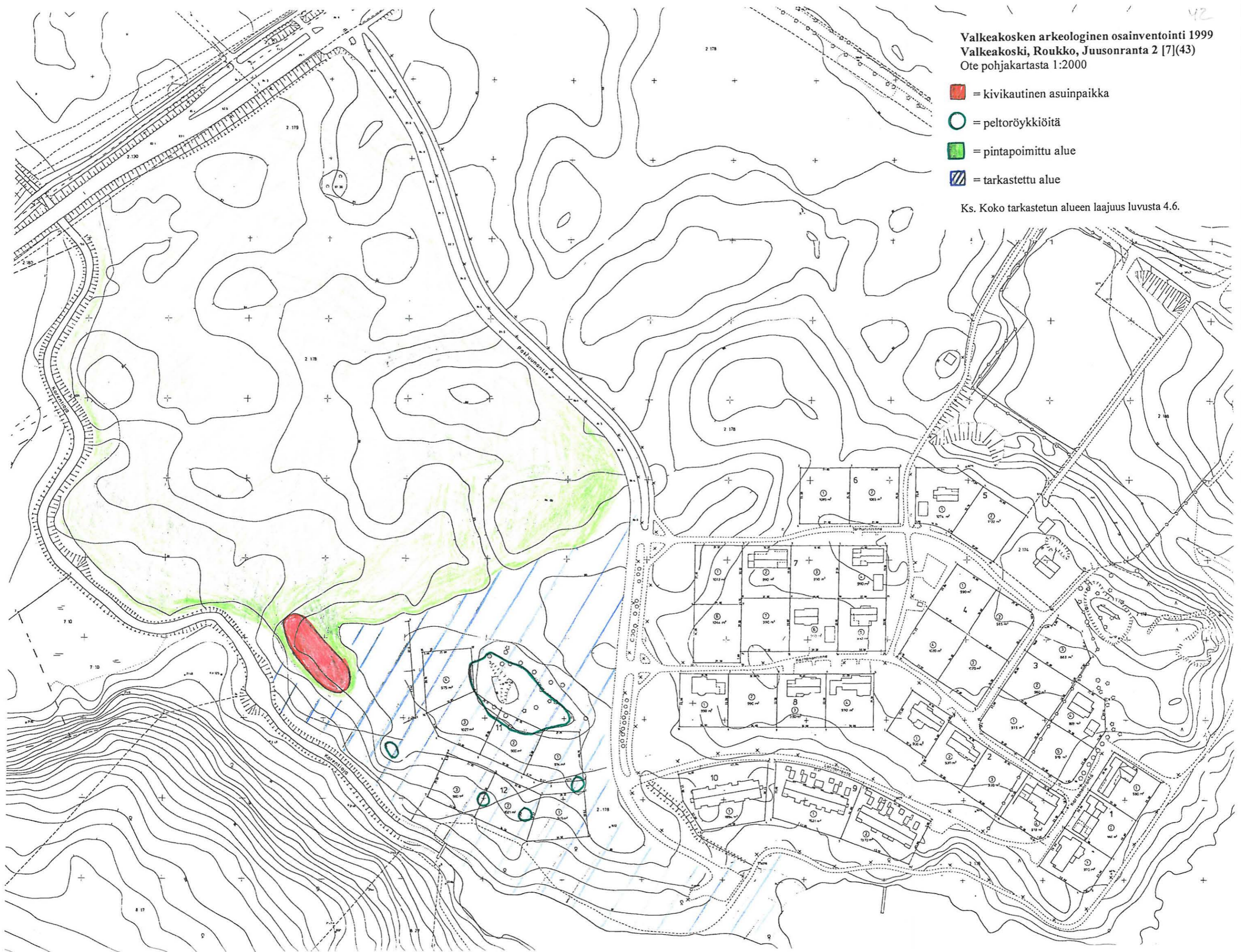
 = kivikautinen asuinpaikka

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999
Valkeakoski, Roukko, Juusonranta 2 [7](43)
Ote pohjakartasta 1:2000

- = kivikautinen asuinpaikka
- = peltoröykkiöitä
- = pintapöimittu alue
- = tarkastettu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.6.

4.2.4. Kirjaslampi [8], varhaismetallikautinen? asuinpaikka (44)

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Roukko
Paikannimi:	Kirjaslampi
Muinaisjäänöstyyppi:	Asuinpaikat
Tyypin tarkenne:	-
Ajoitus:	Varhaismetallikausi?
Rauhoitusluokka:	1
Lukumäärä:	1
Tarkastus:	Tähtitalvikki Järvinen 22.10, mukana inventointiryhmässä Pekka Poikajärvi. Tähtitalvikki Järvinen ja Riikka Saarinen 25.10.
Sijainti:	PK 2132 03 VALKEAKOSKI, keskipisteen koordinaatit: x = 6796 02, y = 5202 49, z = n. 85-90 m mpy
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkintä:	-
Hoito ja kunto:	Puistoalueella, näkymää lammelle voisi tuoda esiin. Sopii hoito- ja matkailukohteeksi sijaintinsa puolesta, lähellä kulkee kävelytie ja kohteelle vie polku. Kohteen ympäristö on säilynyt hyvin. Kohde on rajattu topografisesti ja koekuopittamalla.
Tila- ja omistajatiedot:	14:1 VASALA, omist. Valkeakosken kaupunki, Sääksmäentie 2, 37600 VLK.
Kiinteistötunnukset:	908-410-0014-0001
Aiemmat tiedot:	Irtolöydöt Apian kanavasta.
Aiemmat löydöt:	<u>Apian kanava</u> : KM 6140:5, vasarakirves v.1867, KM 6190 kourutaltoa v. 1912, KM 6190:34 soikea tuluskivi v. 1912. <u>Putankari ja Putankoski</u> : KM 8208:2-4 oikokirves, kivikirves, poikkikirves v. 1923, Hämeenlinnan museo: 4520:1 kourutaltoa, 4520:2 tasataltoa, 4520:3 kiviesineen torso, 4520:6 siera. <u>Valkeakoski</u> : KM 1778 soikea tuluskivi v. 1876, KM 1869:79 reiällinen kirves v. 1877, KM 3274:3 kourutaltoa v. 1896, KM 3974:4 tasataltoa v. 1896
Inventointilöydöt:	KM 31739: 1-4, saviastianpaloja, palanutta luuta.
Kartat:	1:20 000, 1:5000
Negatiivit:	114193, 114198
Diat:	42268

Kirjaslampi. Varhaismetallikautinen asuinpaikka sijaitsee takana näkyvien puiden suojassa. Kuv. Riikka Saarinen

Kohteen kuvaus:

Varhaismetallikautinen asuinpaikka lähellä Valkeakosken keskustaa, Kirjaslammen ulkoilualueella, lammen pohjoisrannalla.

Tutkimushistoria:

Alueella ei ole suoritettu arkeologisia tutkimuksia, mutta irtolöytöjä on tehty koskesta runsaasti. Suurin osa on löydetty koskea ruopattaessa. Irtolöytöpaikoista mielenkiintoisin on Putaankari, joka on entisessä Putaankoskessa vielä vuosisadan alussa sijainnut kari. Alunperin sen on erottanut mantereesta kapea uoma. Kanavan laajennustöissä kari on kaivettu pois. Vuoden 1923 lappuluettelotietojen mukaan kari on ollut niin matala, ettei se kiviakaudella veden ollessa pari metriä korkeammalla ole näkynyt veden pinnan yläpuolelle. Karilta löydettiin 1923 kolme kiviesinettä kaivurin kauhasta maasta, joka oli nostettu 2 ½ m syvyydestä. Tietojen mukaan maa oli ollut harmaata hiekkansekaista jokisoraa. Lappuluettelon mukaan samana vuonna oli aikaisemmin löydetty reikäkirves ja keihäänkärki samalta paikalta, mutta ainakin tuolloin ensin mainittu oli vielä ollut kaivuutyömaan johtajan hallussa, ja jälkimmäistä ei oltu otettu talteen.

Valkeakoski on koostunut alunperin kolmesta koskesta: Apiankoskesta, Putaankoskesta ja Valkeakoskesta. Nykyisin kosken yli kulkee Apiansilta sekä Putaansilta, jotka lienevät muinaisten koskien kohdalla.

Havainnot ja toimenpiteet:

Vuoden 1999 inventoinnissa kosken rannat olivat tarkastuskohteena. Koski on oletettavasti houkuttellut kalastajia kautta esihistoriallisen ajan, ja alueelta tehdyt irtolöydöt vahvistavat kuvaa keskeisestä asuinpaikasta. Esineet ovat peräisin kiviakaudelta sekä varhaiselta rautakaudelta (KM 1778 ja KM 6190:34, tuluskivi).

Valitettavasti kosken rannat ovat niin muokattuja, ettei havaintoja ollut mahdollista tehdä kuin muutamissa kohdin. Apianlahden itärannalta aina Apian kanavan kautta kosken länsirannalle ulottuva ulkoilu- ja puistoalue oli sopivaa tarkastusmaastoa. Apianlahden leirintäalueen ympäristössä kahlattiin rantavedessä, ja sinne tänne ulkoilureitin varteen tehtiin lapionpistoja, mutta mitään muinaisjäännökseen viittaavaa ei havaittu. Apian kanavan länsipuolella sijaitsevan Kirjaslammen NE-rannalta löytyi kuitenkin koekuoppaa tehtäessä varhaismetallikautinen asuinpaikka.

Kirjaslammen varhaismetallikautinen asuinpaikka sijaitsee vastapäätä Kirjaslammen uimalaa, läpimitaltaan n. 150 m lammen NE-rannalla, n. 40 m rannasta, luoteeseen viettävän rinteen tasanteella. Koekuoppa 1, josta löydettiin epineoliittista keramiikkaa (KM 31739: 1-2), kaivettiin tasanteen keskivaiheille. Kuopassa havaittiin tumma hiilensekainen kulttuurikerros sekä keramiikan lisäksi runsaasti palanutta luuta (KM 31739: 3). Noin 15 cm, syvyydessä oli kolme laakakiveä limittäin, joiden päältä löydöt otettiin talteen. Kiveyksestä otettiin mustavalkokuva. Asuinpaikan rajaamiseksi tehtiin toinen koekuoppa 40 m ensimmäisestä pohjoiseen, kohtaan, jossa rinne putosi kuopanteeksi, jonka edestä rinne alkoi laskeutua pohjoiseen. Myös tästä koekuopasta löytyi kulttuurimaakerros samalta syvyydeltä kuin KK1:ssä, 10-15 cm. Kolmas koekuoppa kaivettiin 45 m KK1:stä kaakkoon rinteeseen, joka laskee Kirjaslammen ja Mallasveden väliseen puroon, n. 25 m purosta. Tästä kuopasta ei löytynyt mitään muinaisjäänökseen viittaavaa, vaan maa oli puhdasta punaista hiekkaa, joka näyttää olevan paikalle tyypillistä maata. KK1:stä lammen rantaan ei tehty koekuoppia, koska rinne oli kivikkoinen. Vesi on ollut esihistoriallisella ajalla korkeammalla, ja asumus on luultavasti sijainnut rannan tuntumassa. Näyttää siis siltä, että asuinpaikan keskus sijoittuu KK1:n tuntumaan, ja muinaisjäänösalue loppuu kaakossa ennen KK3:n paikkaa. Idässä asuinalue rajautuu suuriin maakiviin ja pohjoisessa muinaiseen rantaan. KK2:n alue on syytä sijoittaa suoja-alueen sisään selvän kulttuurikerroksensa vuoksi.

Asuinpaikka on mahdollisesti sijainnut aikanaan saarella, jonka etelä- ja länsipuolella on lainehtinut parisataa metriä leveä lahti, joka on ollut kapean uoman kautta yhteydessä Mallasvedeen kodissa, joissa nykyäänkin virtaa puro SW-NE – suuntaisesti, sekä Apianlahteen kohdasta, jossa nykyisin on kapea maakannas Kirjaslammen SE-päädystä. Lammen pohjoispuolella näkyy edelleen muinainen lahdenpohja kohdassa, jossa kävelytie ylittää kivikon. Saaren itäpuolella on avautunut Mallasvesi.

Asuinpaikan ympäristössä on havaittavissa matalia painanteita, jotka saattavat liittyä asumuksenpohjiin. Painanteet sijoittuvat maakivien väliin. Mitään kodanpohjia ei kuitenkaan ole havaittavissa. Asuinpaikka vaikuttaa vahingoittumattomalta.

Inventoinnin aikana tarkastettiin koko muinaissaari, ja sen pohjoiskärkeen tehtiin koekuoppa (KK4), josta ei kuitenkaan löytynyt mitään muinaisjäänökseen viittaavaa. Valitettavasti aika ei riittänyt lähistön saarten tarkastamiseen. Apiankoskea vastapäätä sijaitseva Kirvessaari olisi kiinnostava tarkastuskohde, samoin kuin sen viereinen Verkkosaari.

Muuta:

Vuonna 1993 Kangasalan inventoinnissa löytynyt Vehoniemenharju 2:n varhaismetallikautinen asuinpaikka muistuttaa nyt löydettyä Kirjaslammen asuinpaikkaa. Kohde sijaitsee suunnilleen samalla korkeudella, Roineen rannalla rantaterassilla. Löytösyvyys koekuopissa oli 10-15 cm, ja yhdestä koekuopasta löytyi 15-25 cm syvyydeltä tasainen kiveys, samoin kuin Kirjaslammen KK1:stä. Asuinpaikan ympäristössä kasvaa sekametsää, suuria havupuita ja pienempää pajua. Tasanteella, johon KK1 tehtiin, kasvaa taikinanmarjapensaita. Aluskasvillisuutta on karsittu. Maaperä on hiekkaa, joka on väriltään punaista mahdollisesti rautaoksidin vuoksi. Rantaan laskeva rinne on kivikkoinen, niin ettei lapio pureutunut maahan.

Ympäristö:

Laajuus:

55 m x 55 m

Ehdotus suoja-alueeksi:

55 m x 55 m sisältää suoja-alueen

Luokitusehdotus:

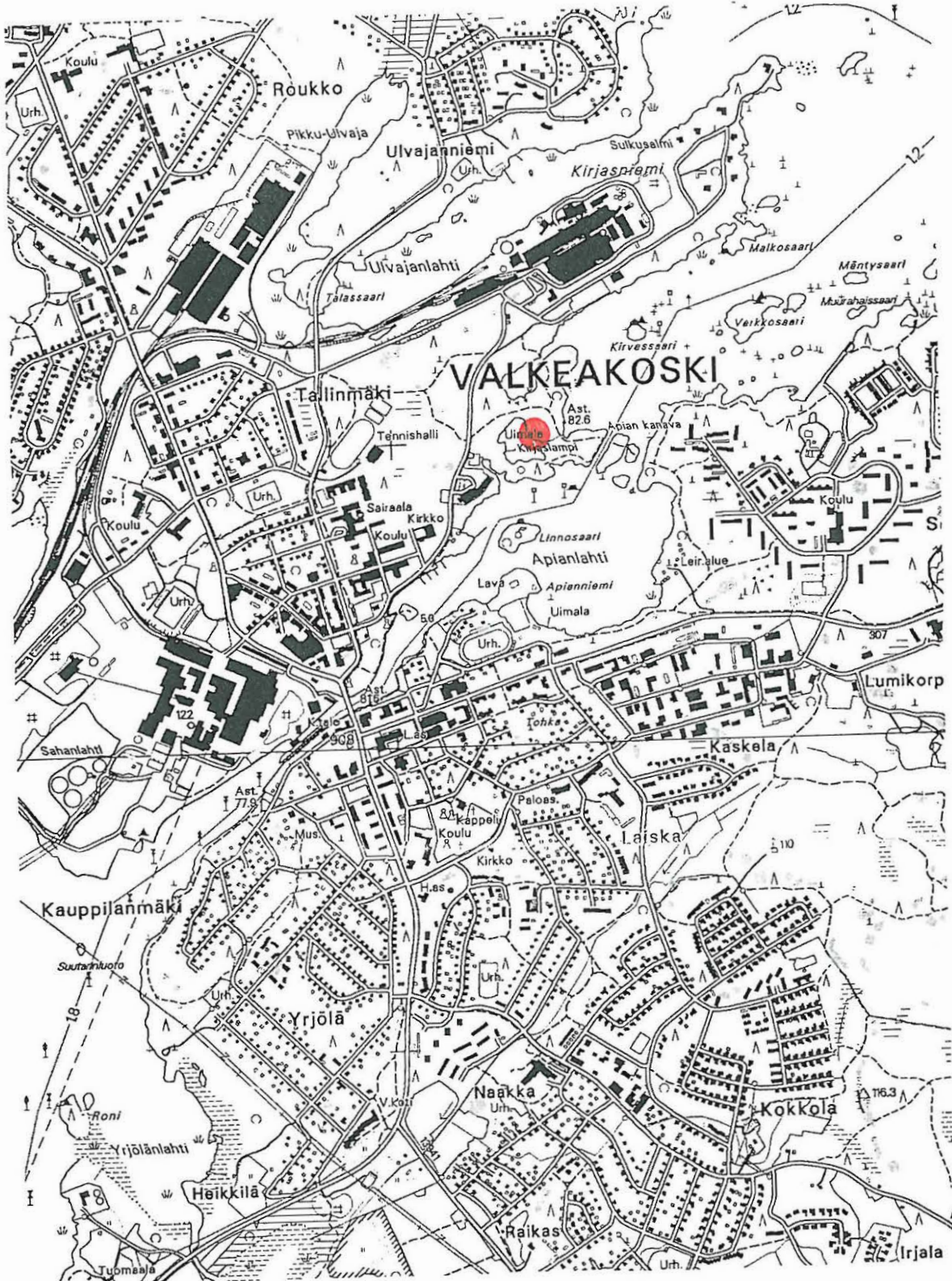
1, asuinpaikka vaikuttaa täysin säilyneeltä, ja vanha kulttuurimaisema on edelleen

	nähtävissä. Kohde saattaa antaa merkittävää tietoa varhaismetallikautisesta asutuksesta.
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	Hyvät.
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:	-
Lähilöytöjä:	Heritynniemi [2](15) 2,6 km NE
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	Merkintä muinaisjäänöksestä. Mahdollisuuksien mukaan hoidon piiriin. Rannassa sijaitsee nykyisin grillipaikka, jonka käyttöä olisi hyvä seurata, esimerkiksi muinaisjäänöksen hoidon yhteydessä.
Koekuopat:	50 x 50 cm KK1 Tasanteella n. 50 m rannasta, taikanamarjapensaiden juurella. Turve 0-10 cm, jonka jälkeen punainen hiekka, jossa hiiltä. Maa on tiukkaa, kulttuurikerros selvä. 15 cm esiin tulee kolmen laakakiven muodostama kiveys, jonka päältä (10-15 cm) löytöinä keramiikkaa (KM 31739: 1-2) ja palanutta luuta (KM 31739: 3). Maa ja kivet vaikuttavat palaneilta. 25 cm hiekka karkeampaa, 55 cm savensekainen hiekka. KK2 kuopanteessa KK1:stä 40 m pohjoiseen, 45 m kävelytieltä. 0-10 cm turve, jonka jälkeen punertava hiekka. 10 cm:ssä hiiltä, ja maa tiukkaa kuten KK1:ssä. 20 cm eteenpäin hiekka on savensekaista. Savi enemmistönä 60 cm:ssä. Löydötön. KK3 puroon viettävällä rinteellä pihlajien keskellä, 45 m KK1:stä SE. 25 m purosta. 0-12 cm turve, jonka jälkeen punertava hiekka. Kuopassa on paljon kiviä. 35 cm maa näyttää puhtaalta, 40 cm kivet lisääntyvät ja iso kivi kuopan pohjalla estää kaivamisen syvemmälle. Löydötön. KK4 Niemen N-kärjessä, n. 270 m KK1:stä NE, n. 5 m kalliopaljastuman reunasta katajia kasvavalla rinteellä. Turve 0-5 cm, jonka jälkeen punainen hiekka. Vaaleampi hiekka 30 cm eteenpäin, runsaasti kiviä. Löydötön.
Pintapöimintä:	-

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999 Valkeakoski, Roukko, Kirjaslampi [8](44)

Ote perus CD:ltä (versio 99) 1:20 000, PK 2132 03 VALKEAKOSKI,
x = 6796 02, y = 5202 49, z = n. 85-90 m mpy.

 = Varhaismetallikautinen asuinpaikka

4.2.5. Löyttynkallio [9], historiallisen ajan kivilatomus (45)

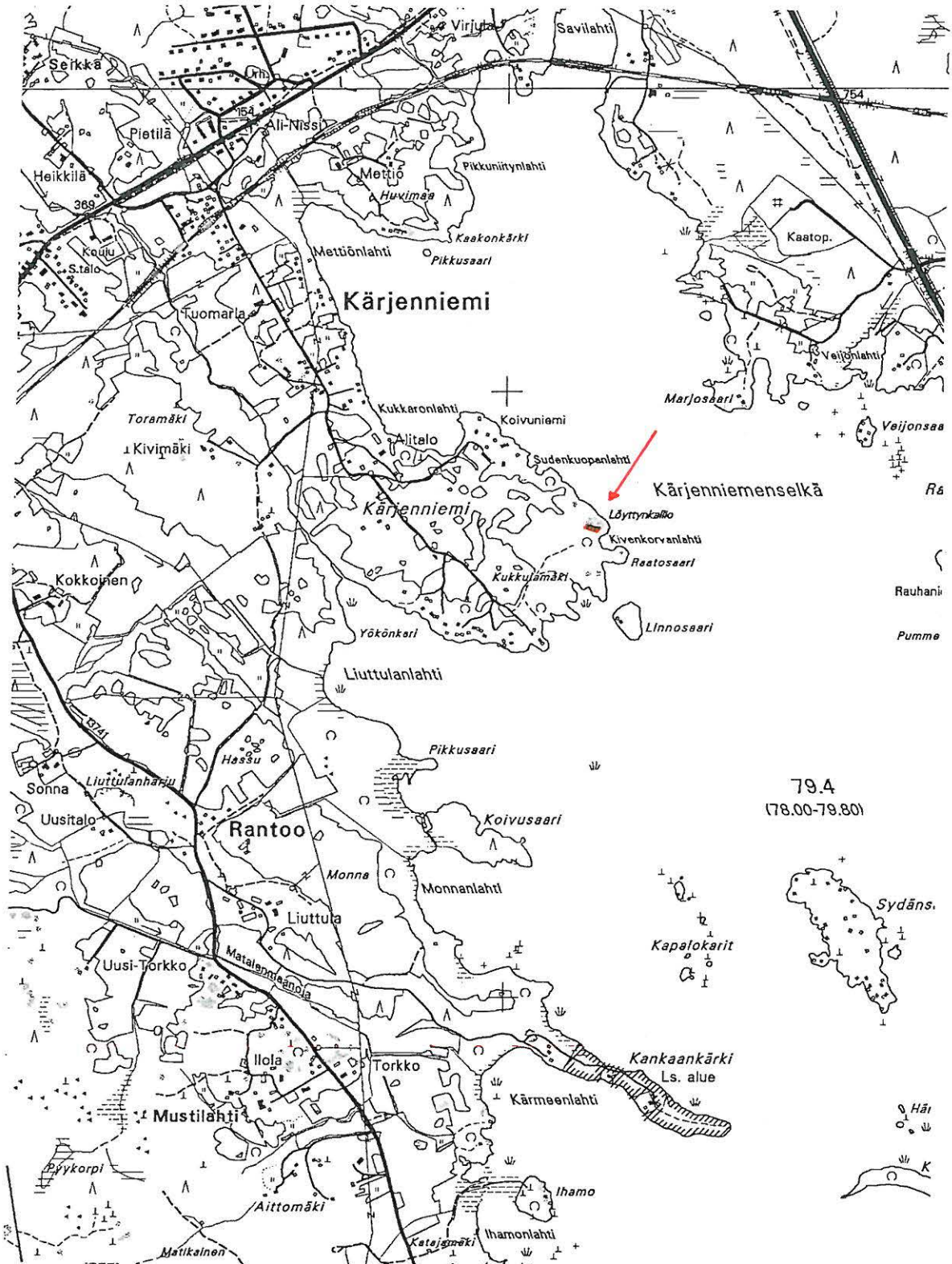
Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Kärjenniemi
Paikannimi:	Löyttynkallio
Muinaisjäänöstyyppi:	Kivirakenteet
Tyypin tarkenne:	Latomukset
Ajoitus:	Historiallinen
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
Tarkastus:	Tähtitalvikki Järvinen ja Riikka Saarinen 18.10.
Sijainti:	PK 2114 12 METSÄKANSKA, x = 6793 52, y = 2498 29, z = n. 85-90 m mpy. 4,5 km Valkeakosken kirkosta SW
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkintä:	-
Hoito ja kunto:	Ryteikköisessä metsässä, vaikeapääsyinen. Ei sovellu matkailukohteeksi. Ei vaadi hoitotoimenpiteitä. Kohde rajattu topografisesti.
Tila- ja omistajatiedot:	1:47 KLEMOLA, omist. Eerola Aune, Kärjenniementie 113, 37680 Kärjenniemi ja Niskavaara Eeva Kärjenniementie 113, 37680 Kärjenniemi, sekä Lammi Merja, Puutarhantie 7, 37500 Lempäälä.
Kiinteistötunnukset:	908-431-0001-0047
Aiemmat tiedot:	Seppo Uusitalo teki ilmoituksen löytämästään kivilatomuksesta inventoijalle.
Aiemmat löydöt:	-
Inventointilöydöt:	-
Kartat:	1:20 000, 1:5000
Negatiivit:	114195
Diat:	-
Kohteen kuvaus:	Historiallisen ajan kivilatomus Vanajaveteen työntyvän Kärjenniemen Löyttynkallio -nimisellä kukkulalla. Kohde saattaa liittyä venevalkamaan tai vastaavaan.
Tutkimushistoria:	-
Havainnot ja toimenpiteet:	Kärjenniemen kärjessä, sen NE-puolella on Löyttynkallio -niminen kukkula, jonka rinteestä löydettiin ilmoituksen perusteella kivilatomus. Kukkulan laki on tasainen, ja eteläpuolella rinne laskee jyrkästi paljaana kalliona muutaman metrin syvyiseen muinaislahteen, joka on tällä kohtaa varsin kapea, sisämaahan työntyvä alue. Kylmämuuraus on tehty kukkulan eteläseinämään käyttäen hyväksi luontaista kalliota. Latomus on 15,5 m pitkä ja kulkee kohtisuoraan rantaan nähden E-W –suuntaisesti. Latomuksen muodostama seinä jatkuu molemmissa päissä luonnonkalliona. Seinämän korkeus vaihtelee yhdestä kahteen metriin kun otetaan mukaan kallion muodostama osa seinästä. Kukkulan laki on tasainen ja paikalla on aukea joka erottuu selvästi ympärillä kasvavasta tiheästä lehtimetsästä. Aukiolla kasvaa taikinanmarjapensaita sekä yksi viinimarjapensas. Maassa on havaittavissa vanhoja ojanpainanteita. Maanomistaja Aune Klemola ei muistanut että paikalla olisi sijainnut rakennusta, eikä sellaista näkynyt myöskään viime vuosisadalta peräisin olevassa tiluskartassa, joka maanomistajalla oli hallussaan.
	Rakenne saattaisi liittyä esimerkiksi venevalkamaan tai vastaavaan. Vielä sata vuotta sitten vesi on ollut pari metriä korkeammalla, ja muurin edessä on lainehtinut lahti.
	Tarkastuksen yhteydessä käytiin läpi Kärjenniemen rannat kahlaamalla rantavedessä. Myös metsäalueet tarkastettiin.
Ympäristö:	Lehtimetsää, maaperä kosteaa ja paksua multaa. Metsä on paikoin vaikeakulkuista. Alueella on suuria korkeuseroja ja rannat ovat jyrkät ja kivikkoiset.

Laajuus:	Latomuksen pituus 15,5 m.
Ehdotus suoja-alueeksi:	Normaali suoja-alue, 2 m rakenteen näkyvästä reunasta.
Luokitusehdotus:	2. Kohde on luonteeltaan epämääräinen.
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	Kohtalaiset. Latomus on selvästi erotettavissa. Ympäröivä metsä on tiheää.
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:	Maanomistajan mukaan alueelle ei aiota rakentaa.
Lähilöytöjä:	Liuttulanlahti [5](41) 650 m SW
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	-
Koekuopat:	-
Pintapöimintä:	-

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999 Valkeakoski, Kärjenniemi, Löyttynkallio [9](45)

Ote perus CD:ltä (versio 99) 1:20 000, 2114 12 METSÄKANSA
x = 6793 52, y = 2498 29, z = n. 85-90 m mpy

 = historiallisen ajan kivilatomus

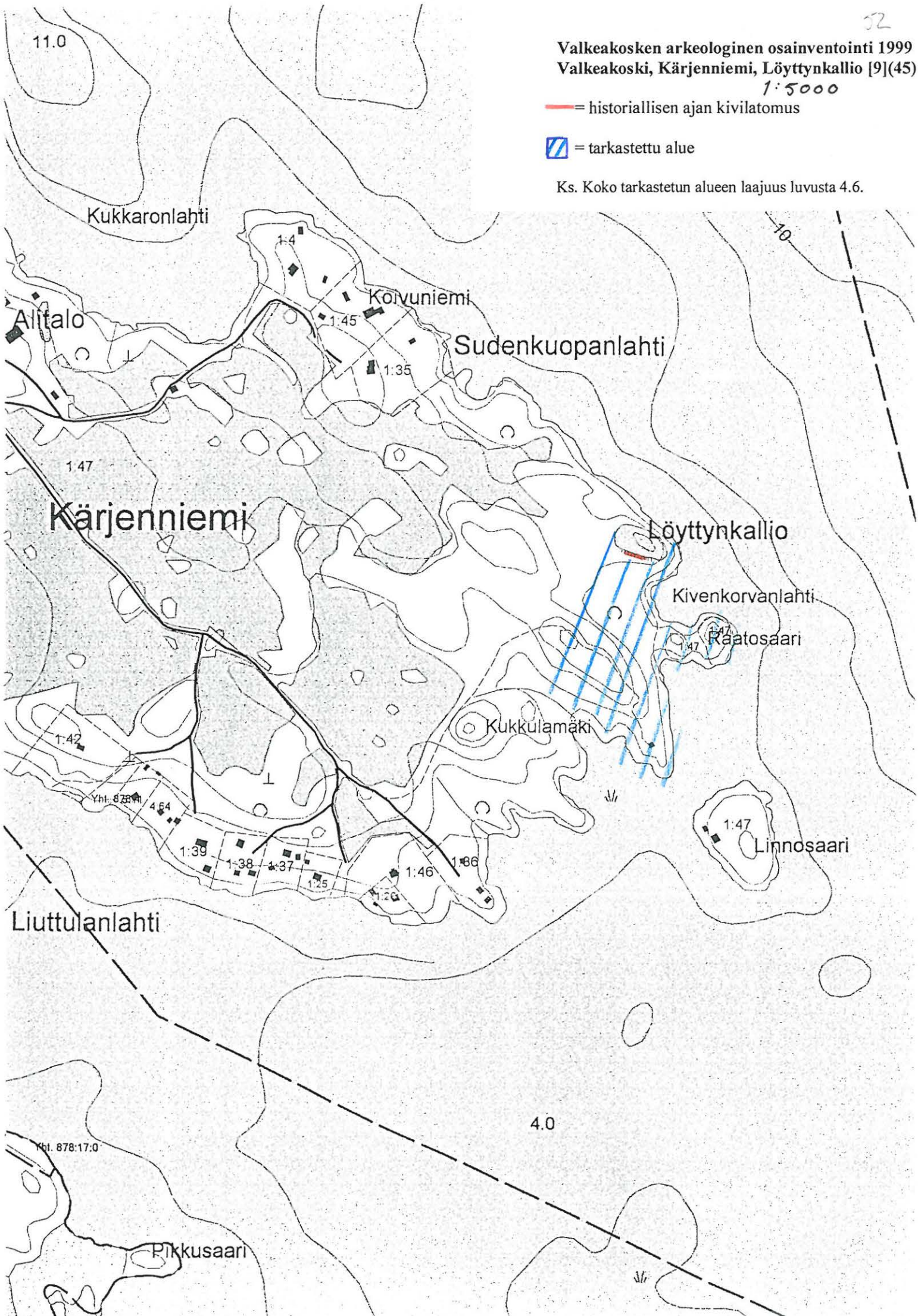

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999
Valkeakoski, Kärjenniemi, Löyttynkallio [9](45)
1:5000

— = historiallisen ajan kivilatamus

▨ = tarkastettu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.6.

4.2.6. Eerola [10], historiallisen ajan kellari (46)

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Roukko
Paikannimi:	Eerola
Muinaisjäännöstyyppi:	Kivirakenteet
Tyyppin tarkenne:	Kellarit
Ajoitus:	Historiallinen
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
Tarkastus:	Tähtitalvikki Järvinen ja Riikka Saarinen. Inventointiryhmässä mukana kohteen löytäjä Risto Kalmu.
Sijainti:	x = 6797 73, y = 2501 68, z = n. 100 m mpy. 2,1 km Valkeakosken kirkosta NW.
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkinä:	-
Hoito ja kunto:	Metsäautotie 20 m kohteesta, metsä on raivattu. Ei vaadi hoitotoimenpiteitä. Kohteelle pääsee autolla.
Tila- ja omistajatiedot:	1:55 PELTOMÄKI, omist. Säteri OY, Säterintie 8, 37600 Valkeakoski.
Kiinteistötunnukset:	908-0410-0001-0055
Aiemmat tiedot:	Risto Kalmu ilmoitti kohteesta inventoijalle.
Aiemmat löydöt:	-
Inventointilöydöt:	-
Kartat:	1:20 000, 1:2000
Negatiivit:	114184-114186
Diat:	42269

Eerola. Lähikuva kellarikuopasta. Kuv. Tähtitalvikki Järvinen

Kohteen kuvaus:	Historiallisen ajan kellarirakennelma metsässä 100 m Eerolantietä, lähellä Eerolan asuinalueita.
Tutkimushistoria:	-
Havainnot ja toimenpiteet:	Eerolantien S-puolella, Säterin saunan ja Savottatien risteuksen välissä sijaitsevan etelään kulkevan metsäautotien varressa, n. 100 m Eerolantieltä ja 19 m metsäautotieltä sijaitsee historiallisen ajan kellarirakennelma metsässä. Rakennelma on tehty suorakaiteen muotoiseen 4,8 x 3,8 m maakumpuun, jonka keskellä on 40 cm syvä läpimitaltaan 2,7 x 1,4 m kuoppa. Kuopan SE-päädyssä on näkyvissä kiveystä. Pohjalle tehtiin lapiolla pisto, jossa havaittiin maan olevan hiekan sekaista multaa, ja kuopasta löydettiin muovia. Ilmeisesti kuoppaa on käytetty roskapaikkana. Noin 30 cm syvyydessä maa näytti puhtaalta. Kummun NW-sivulla kasvaa suuri kuusi.
Ympäristö:	Kuopan funktiota ei pystytty määrittelemään. Ilmeisesti kyseessä ei kuitenkaan ole asumuksen pohja, sillä mitään perustuksia ei ole havaittavissa, eikä ympäristön kasvillisuus viittaa talon paikkaan. Mahdollisesti kyseessä on jonkinlainen kellarikuoppa tai muu säilytystila. Vuoden 1804 tiluskartassa alueelta näkyy talo jonkin matkan päässä pohjoiseen kohteesta. Paikalla kasvaa sekametsää, kummun ympärillä suuria kuusia. Maa on melko kosteaa, ja rakennelman itäpuolella on vanha oja. Muutamia kymmeniä metrejä kaakkoon sijaitsee rakennusjätteen kaatopaikkana pidetty alue.
Laajuus:	4,8 m x 3,8 m
Ehdotus suoja-alueeksi:	Normaali suoja-alue, 2 m kohteen reunasta.
Luokitusehdotus:	2, kohde on luonteeltaan epämääräinen.
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	Hyvät.
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:	-
Lähilöytöjä:	Kirjaslampi [8](44) 2 km SE
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	-
Koekuopat:	-
Pintapöimintä:	-

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999
Valkeakoski, Roukko, Eerola [10](46)

Ote perus CD:ltä (versio 99) 1:20 000, PK 2132 03 VALKEAKOSKI,
 x = 6797 73, y = 2501 68, z = n. 100 m mpy

● = historiallisen ajan kellari

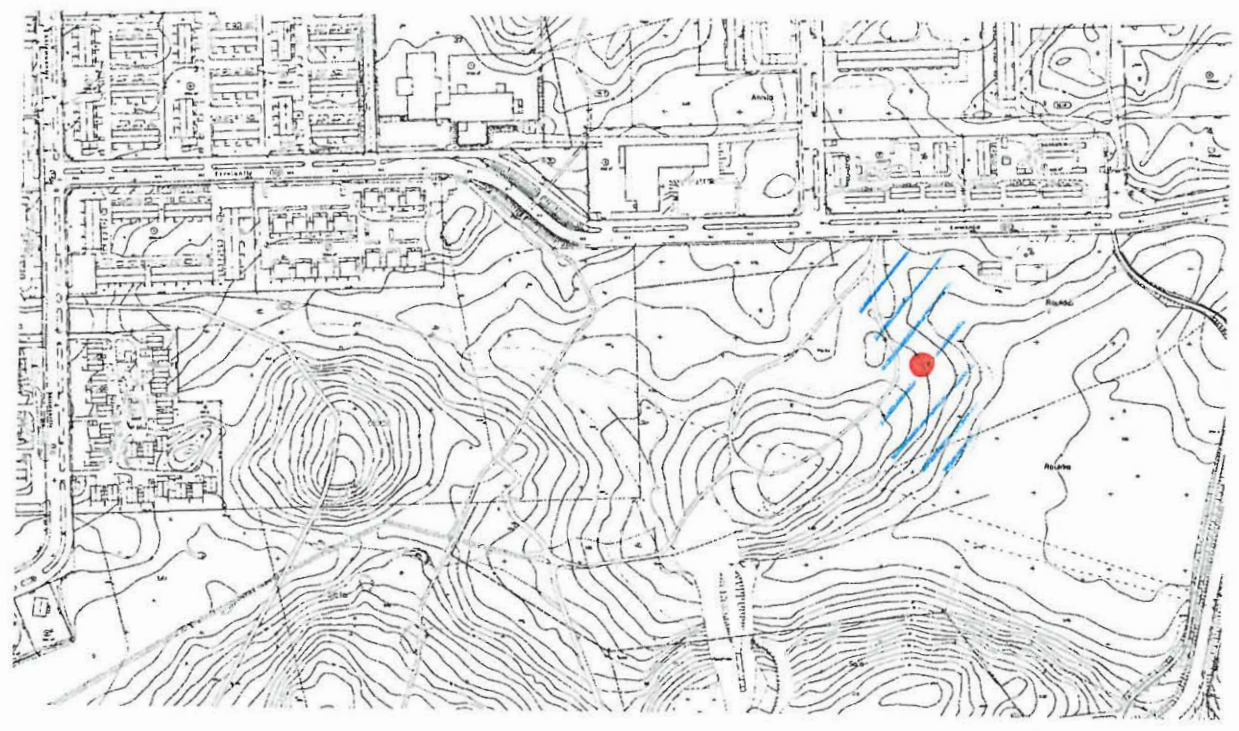

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999
Valkeakoski, Roukko, Eerola [10](46)
1:5000

● = historiallisen ajan kellari

▨ = tarkastettu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.6.

4.3. Aiemmin tunnetut irtolöytökohteet

4.3.1. Hakala [11], kivikautinen taltta

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Viranmaa
Paikannimi:	Hakala
Muinaisjäänöstyyppi:	Löytöpaikat
Tyypin tarkenne:	Irtolöytöpaikat
Ajoitus:	Kivikautinen
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	1
Tarkastus:	Tähtitalvikki Järvinen. Mukana inventointiryhmässä Pekka Poikajärvi 22.10.
Sijainti:	PK 2132 03 VALKEAKOSKI, talon koordinaatit: x = 6794 98, y = 2508 84, z = n 90 m mpy
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkintä:	-
Hoito ja kunto:	Hoidettu kesämökkintontti.
Tila- ja omistajatiedot:	-
Kiinteistötunnukset:	-
Aiemmat tiedot:	Vuonna 1954 toimitti Taito Piirainen Kansallismuseoon "kaksoistaltan", jonka Otto Järvinen oli löytänyt Viranmaan kylästä, Hakalan ja Liukkosen talojen rajalta, Liukkosen talon puolelta n. 25 m Mallasveden rannasta. Taltan koko on 3,8 cm x 1,8 cm.
Aiemmat löydöt:	Kivitalta KM 13428
Inventointilöydöt:	KM 31740: 1, 2 kvartsi-iskosta
Kartat:	
Negatiivit:	
Diat:	
Tutkimushistoria:	-
Havainnot ja toimenpiteet:	Hakalan talo on vanha maatalo, joka on aikanaan ollut Viranmaan huomattavin tila. Nykyisin se toimii kesämökinä. Talon edessä on perunamaa, ja takana viettä kivikkoinen lehtimetsää kasvava rinne Mallasveteen. Järvi muodostaa talon kohdalla pienen ja suojaisan poukaman, jonka rannalla sijaitsee Hakalan talon lisäksi toinen mökki (Liukkonen?), ja poukaman itäpuolella niemen kärjessä on vielä pari uudempaa kesämökkiä. Rannat ovat kivikkoiset, järvenpohja karkeata hiekkaa. Vaikka ranta viettä pohjoiseen, se on hyvässä tuulensuojassa ja paikka on ollut otollinen esihistorialliselle asutukselle.
	Taloissa ei ollut ketään kotona, joten jäi epäselväksi, mistä kivitalta on aikanaan löytynyt. Rannat kuitenkin tarkastettiin kahlaamalla, ja rannan ja talon väliseen metsikköön 25 m liiterin N-kulmasta pohjoiseen kaivettiin koekuoppa, josta ei tullut mitään muinaisjäänökseen viittaavaa. Rannasta löytyi muutamia kvartseja, joista kaksi (KM 31740: 1) otettiin talteen. Talon edustalla oleva perunapelto pintapoisesti, mutta löytöjä ei tehty. Mahdollisesti maa oli tuotu muualta. Löydöt eivät riitä mahdollisen asuinpaikan paikallistamiseen, mutta paikka huomioon ottaen on mahdollista että sellainen on jossakin lähistöllä, kenties nykyisten rakennuksien alla.
Ympäristö:	Talon takana ja ympärillä kasvaa lehtimetsää. Maa on kivikkoinen, maaperä saven ja hiekan sekainen. Rannassa on isoja kiviä ja karkeahiekkainen pohja.
Laajuus:	-
Ehdotus suoja-alueeksi:	-

Luokitusehdotus:	Irtolöytöpaikka
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	Hyvät
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:	-
Lähilöytöjä:	-
Suosittelvat jatkotoimenpiteet:	-
Koekuopat:	KK1 25 m liiterin N-kulmasta pohjoiseen, rantapenkereellä. Turve 0-5 cm, savensekainen hiekka 5-30 cm. Savi 30 cm. Kuopasta löytyi kappale tiiltä 10 cm syvyydestä. Maa saattaa olla sekoittunutta. Löydötön.
Pintapöimintä:	-

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999 Valkeakoski, Viranmaa, Hakala [11]

Ote perus CD:ltä (versio 99) 1:20 000, PK 2132 03 VALKEAKOSKI,
x = 6794 98, y = 2508 84, z = n. 90 m mpy

● = kivikautisen taltan ja kvartsi-iskosten irtolöytöpaikka

4.3.2. Säkkisalo [12], kivimännän irtolöytöpaikka

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Pappila
Paikannimi:	Säkkisalo
Muinaisjäännytyystyyppi:	Löytöpaikat
Tyypin tarkenne:	Irtolöytöpaikka
Ajoitus:	Historiallinen
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	1
Tarkastus:	Tähtitalvikki Järvinen 21.10.
Sijainti:	PK 2132 03 VALKEAKOSKI, talon koordinaatit: x = 6793 00, y = 2500 10, z = n. 85 m mpy
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkintä:	-
Hoito ja kunto:	-
Tila- ja omistajatiedot:	-
Kiinteistötunnukset:	-
Aiemmat tiedot:	Vuonna 1867 löytyi Pappilan torpan mailta Säkkisaaren Säkkisalosta kivinen mäntä, "stenkolv", pellostä aurauksen yhteydessä.
Aiemmat löydöt:	KM 668, stenkolv
Inventointilöydöt:	-
Kartat:	-
Negatiivit:	-
Diat:	-
Tutkimushistoria:	-
Havainnot ja toimenpiteet:	Irtolöytöpaikka sijaitsee Säkkisaaren Säkkisalossa, saaren E-reunalla. Paikalla on vanha maatalo, joka toimii nykyisin kesämökinä. Päärakennus ja ulkorakennukset ovat huonossa kunnossa, pihapiirin lato romahtanut, ja ympäröivät pellot ovat kasvaneet umpeen niin että niiden rajoja on vaikea nähdä. Oli mahdotonta arvioida mistä pellostä irtolöytö on aikoinaan tehty. Inventoinnissa tarkastettiin silmämääräisesti pihapiiri, ja ranta, joka osoittautui luonnonhiekkarannaksi, tarkastettiin kahlaamalla rantavedessä. Hiekka-alue jakautui sadan metrin pituiselle rantakaistaleelle, joka loppui etelässä muuttuen mutapohjaksi, pohjoisen puolella alkoi kivikko. Rannan haapametsikköön 20 m saunasta NE, 10 m rannasta kaivettiin koekuoppa. Mitään muinaisjäännykseen viittaavaa ei löydetty.
	Lappuluettelossa irtolöytö kuvataan pyöreäksi reiälliseksi kivipalloksi, jossa on viisi nystyrää. Halkaisijaltaan se on 5,3 cm, nystyröineen 6,9 cm. Kivimäntä on kenties piiskanpää tai muu taisteluvälikseen liittyvä osa. Ajoitukseltaan se lienee historiallinen.
Ympäristö:	Ks. Havainnot ja toimenpiteet.
Laajuus:	-
Ehdotus suoja-alueeksi:	-
Luokitusehdotus:	Irtolöytöpaikka.
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	Huonot. Pellot olivat metsittyneet ja rannan haavat olivat pudottaneet lehtensä. Lehtimassa peitti näkyvyyden lähes täysin.
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:	-
Lähilöytöjä:	Löylynkallio [9](46), 2,2 km NW, Venevalkama [5](41) 2,6 km NW.
Suositteltavat	-

jatkotoimenpiteet:**Koekuopat:**

KK1 10 m rannasta, 20 m saunasta NE rantaterassilla haapametsikössä. Karike 0-5 cm, 5-25 cm savensekainen hiekka, jonka jälkeen sininen savi. Kaivettiin 35 cm syvyyteen. Ei muinaisjäännökseen viittaavaa.

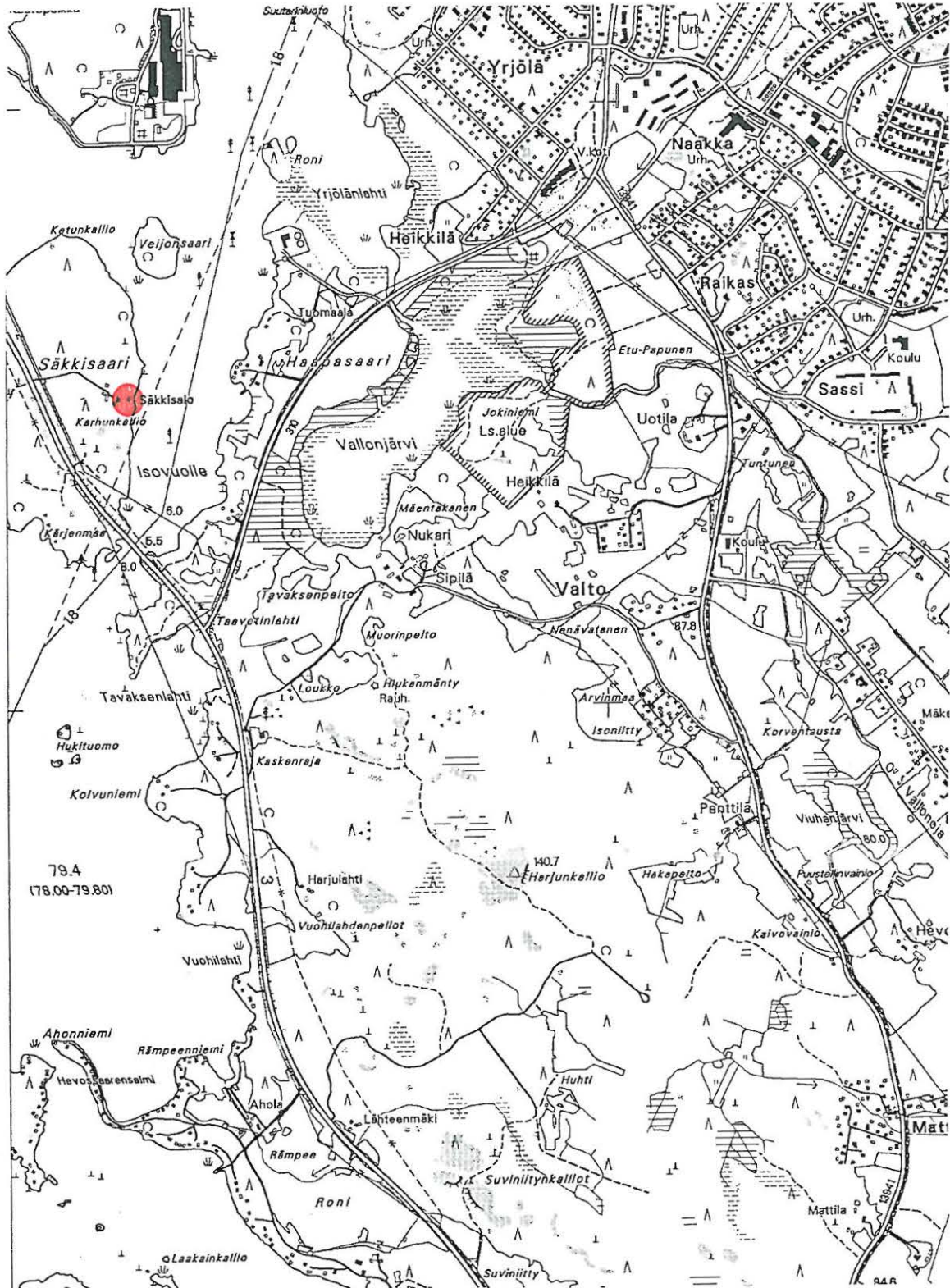
Pintapöiminta:

-

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999
Valkeakoski, Pappila, Säkkiäsaari [12]

Ote perus CD:ltä (versio 99) 1:20 000, PK 2132 03 VALKEAKOSKI,
 x = 6793 00, y = 2500 10, z = n. 85 m mpy

 =kivimännän irtolöytöpaikka

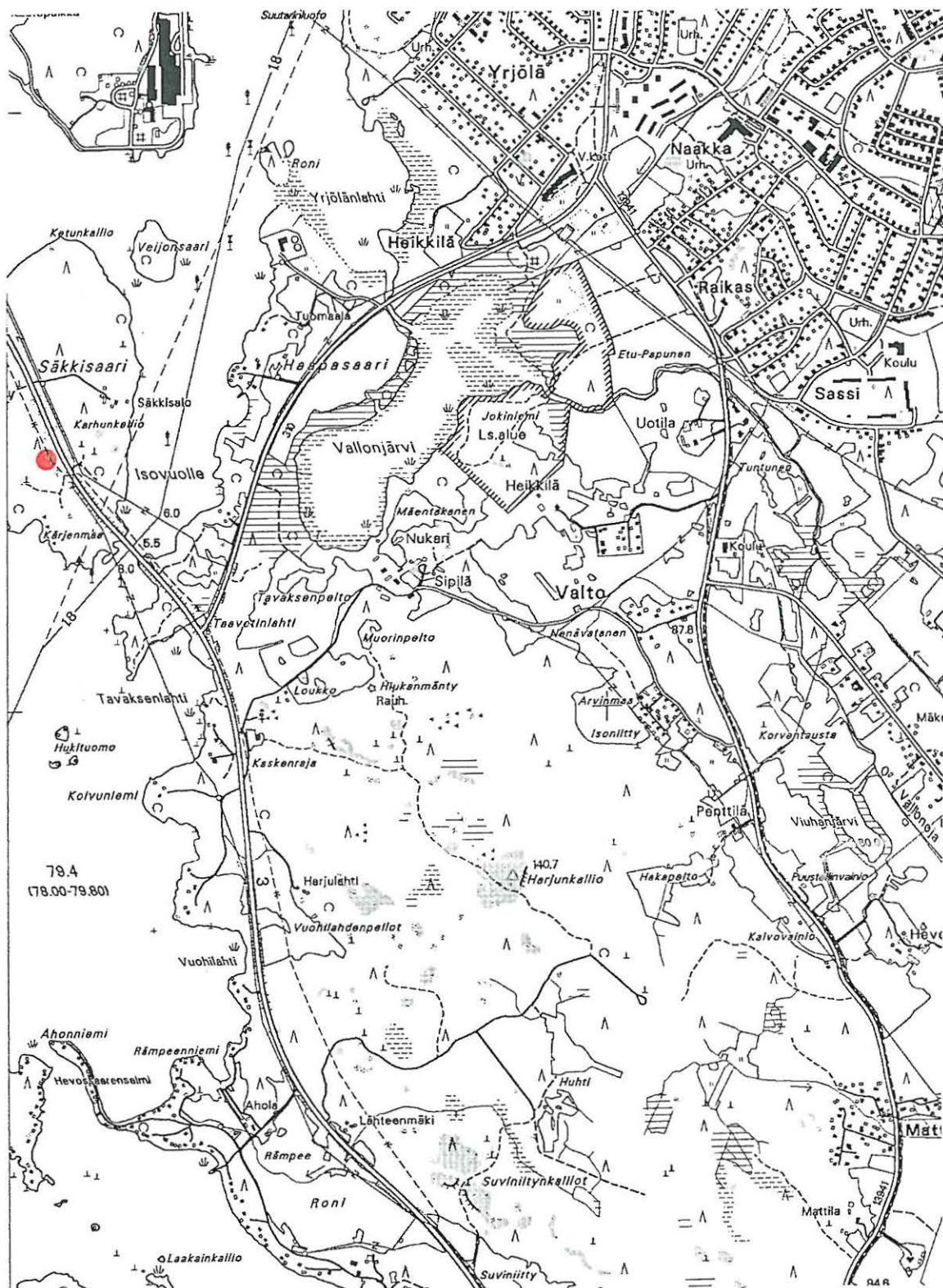
4.3.3. Säkkisaari [13], tasataltan irtolöytöpaikka

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Pappila
Paikannimi:	Säkkisaari
Muinaisjäännoistyyppi:	Löytöpaikat
Tyyppin tarkenne:	Irtolöytöpaikat
Ajoitus:	Kivikausi
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	1
Tarkastus:	Tähtitalvikki Järvinen 21.10.
Sijainti:	PK 2132 03 VALKEAKOSKI, esineen löytöpaikka (Heikkurinen–Montell): x = 6792 82, y = 2500 14, z = 90-92,5 m mpy
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkintä:	-
Hoito ja kunto:	-
Tila- ja omistajatiedot:	-
Kiinteistötunnukset:	-
Aiemmat tiedot:	Tark. Tuula Heikkurinen-Montell 1985
Aiemmat löydöt:	KM 22907, tasataltta.
Inventointilöydöt:	-
Kartat:	
Negatiivit:	
Diat:	
Tutkimushistoria:	Vuonna 1985 löytyi maakaasun runkoputken Hirvihaara-Kulju rakennustöiden yhteydessä kivialta Valkeakosken Säkkisaaresta, joka on Vanajaveden ympäröimä n. 0,6 km x 1,1 km saari, jonka läpi kulkee kolmostie. Esine tuotiin museoviraston edustajille, kun he olivat valvomassa maakaasuputken rakennustöitä Sääksmäen Rapolassa. Esineen löytöpaikka sijaitsee kolmostien länsipuolella n. 50 m tiestä. Heikkurinen-Montellin tarkastuskertomuksen mukaan löytöpaikka on karkeaa soraa oleva mäenkumpare, joka laskee etelään. Tarkastuksen yhteydessä pintamaa oli kuorittu pois, mikä oli helpottanut havaintojen tekoa. Mitään muinaisjäännoksenn viittaavaa ei kuitenkaan ollut havaittavissa
Havainnot ja toimenpiteet:	Vuoden 1999 inventoinnin yhteydessä käytiin tarkastamassa taltan löytöpaikka. Ympäröivässä metsässä käveltiin otollisten paikkojen havaitsemiseksi, ja mäen alla sen eteläpuolella avautuva kivikkoisen ranta tarkastettiin sikäli kuin se oli mahdollista. Mitään muinaisjäännoksenn viittaavaa ei havaittu. Koekuoppia ei ryhdytty kaivamaan, sillä maasto ei vaikuttanut tarkoitukseen sopivalta muualla kuin putken linjalla, jossa jo aiemmin oli päästy tarkastelemaan maata kaivuutöiden yhteydessä.
Ympäristö:	Saari, jonka rannat ovat kivikkoiset. Saaren keskellä oleva mäki laskee S- ja SW-puolella järveen. Järven pohja on mutainen. Metsässä valtapuuna on kuusi.
Laajuus:	-
Ehdotus suoja-alueeksi:	-
Luokitusehdotus:	Irtolöytöpaikka
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	Huonot. Metsä on tiheä ja näkyvyys olematon.
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:	-
Lähilöytöjä:	Löyttynkallio [9](46), 1,8 km NW, Venevalkama [5](41) 2,3 km NW.
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	-
Koekuopat:	-
Pintapöimintä:	-

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999 Valkeakoski, Pappila, Säkkisaari [13]

Ote perus CD:ltä (versio 99) 1:20 000, PK 2132 03 VALKEAKOSKI,
x = 6792 82, y = 2500 14, z = 90-92,5 m mpy

● = kivikautisen taltan irtolöytöpaikka

4.3.4. Tuomarla [14], kivitaltan irtolöytöpaikka

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Kärjenniemi
Paikannimi:	Tuomarla
Muinaisjäännöstyyppi:	Löytöpaikat
Tyyppin tarkenne:	Irtolöytöpaikat
Ajoitus:	Kivikautinen
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	1
Tarkastus:	Tähtitalvikki Järvinen ja Riikka Saarinen 18.10., Tähtitalvikki Järvinen 19.10.
Sijainti:	PK 2114 12 METSÄKANSKA, päärakennuksen koordinaatit: x = 6794 31, y = 2498 80, z = 90 m mpy. 5,2 km Valkeakosken kirkosta SW.
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkintä:	-
Hoito ja kunto:	Alueelle on tehty perinnemaiseman hoitosuunnitelma.
Tila- ja omistajatiedot:	Heimo Tuomarla
Kiinteistötunnukset:	-
Aiemmat tiedot:	Tark. Olli Soininen 1995. Tuomarlan pellosta on löydetty kaksoistaltoa "dubbel hålmejsel", joka toimitettiin museoon vuonna 1881.
Aiemmat löydöt:	KM 2101:168 kaksoistaltoa
Inventointilöydöt:	-
Kartat:	
Negatiivit:	
Diat:	
Tutkimushistoria:	Tuomarlan tila sijaitsee Vanajaveden Kärjenniemen selän luoteisrannalla Kärjenniemen tyvessä Pastinojan molemmilla puolilla n. 0,5 km nykyisestä rantaviivasta. Tila kuuluu maa- ja metsätalousministeriön sekä EU:n rahoittamaan perinnemaisemanhoitoprojektiin. Hoitosuunnitelmaa tehtäessä alue inventoitiin monipuolisesti, jolloin kartoitettiin kasvillisuuden, eliöstön ja rakennusten lisäksi myös mahdolliset muinaisjäännökset. Arkeologisen inventoinnin Tuomarlan alueella suoritti mm. FL Panu Nykänen 90-luvun alkupuolella. Tuolloin ei löytynyt mitään muinaisjäännökseen viittaavaa. Vuosina 1993-1994 myös FM Olli Soininen tarkasti Tuomarlan alueen kolmeen eri otteeseen liittyen edellä mainittuun perinnemaiseman hoitosuunnitelmaan. Soininen tarkasti tuolloin alueen peltosaarekkeissa olevat röykkiöt sekä Pastinojaan laskevan peltoalueen, mutta mitään esihistoriallista ei löytynyt.
Havainnot ja toimenpiteet:	Vuoden 1999 inventoinnissa tehtiin tarkastuskäynti Tuomarlaan. Alueen pellot olivat kuitenkin auraamatta, eikä pintapomintaa voitu suorittaa. Maanomistaja Heimo Tuomarlalla ei myöskään ollut tietoa yli sata vuotta sitten löydetyn taltan löytöpaikasta, joten sitä ei voitu tarkentaa. Koska alueella suoritetuista inventoinneista ei ollut kulunut pitkää aikaa, päätettiin tarkastus rajoittaa Kärjenniementien NE-puolisten kynnettyjen peltojen pintapomintaan. Niistä ei löytynyt mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.
Ympäristö:	Vanhaa maatalousmaisemaa. Talon NW - SW -puolella aukeavat laidunmaat ja pellot, jotka laskevat Pastinojaan. Alueella on lisäksi katajia kasvavia hakamaita sekä kosteikkoja. Kasvillisuusinventoinnissa kaupunginpuutarhuri Kari Järventausta totesi alueen lajistollisesti monipuoliseksi. Maaperä on pääosin hiesua.
Laajuus:	-
Ehdotus suoja-alueeksi:	-
Luokitusehdotus:	Irtolöytöpaikka.
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	Heikot, Pastinojan ja talon väliset pellot olivat kyntämättä.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -
Lähilöytöjä: Venevalkama [5](41) 1,1 km SE.
Suosittelavat jatkotoimenpiteet: -
Koekuopat: -
Pintapöiminta: -

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999
Valkeakoski, Kärjenniemi, Tuomarla [14]

Ote perus CD:ltä (versio 99) 1:20 000, PK 2132 03 VALKEAKOSKI,
 x = 6794 31, y = 2498 80, z = 90 m mpy

 =kivikautisen taltan irtolöytöpaikka

4.3.5. Sipilä [15], kivitaltan ja kvartsi-iskosten irtolöytöpaikka

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Vallo
Paikannimi:	Sipilä
Muinaisjäännytyystyyppi:	Löytöpaikat
Tyypin tarkenne:	Irtolöytöpaikat
Ajoitus:	Kivikautinen
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	1
Tarkastus:	Tähtitalvikki Järvinen ja Riikka Saarinen 15.10.
Sijainti:	PK 21320 VALKEAKOSKI, talon koordinaatit: x = 6792 40, y = 2501 30, z = 87,5 m mpy. 3,5 km Valkeakosken kirkosta SW.
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkinä:	-
Hoito ja kunto:	Pellot ovat viljelyksessä.
Tila- ja omistajatiedot:	-
Kiinteistötunnukset:	-
Aiemmat tiedot:	Sipilän pellostä on löytynyt vuosisadan alussa oikoteräinen tasataltta, joka toimitettiin museovirastolle 1989.
Aiemmat löydöt:	KM 25277, oikoteräinen tasataltta.
Inventointilöydöt:	KM 31741: 1-2, kaksi kvartsi-iskosta ja yksi pii.
Kartat:	
Negatiivit:	
Diat:	
Tutkimushistoria:	-
Havainnot ja toimenpiteet:	Sipilän tila sijaitsee Vallon kylässä, Vallonjärven rannasta nousevan mäen päällä, n. 800 m kolmostien risteyksestä NE. Talon ympärillä on peltoja ja metsää, ja pieniä peltotilkkuja on myös metsän keskellä talon SW- ja SE -puolilla. Jostakin Sipilän monista pelloista löytyi vuosisadan alkupuolella kivitaltta. Haastateltaessa puhelimitse esineen toista luovuttajaa ja sen löytäjän tytärtä Aune Sipilää, hän kertoi muistavansa esineen muttei sitä, mistä se on löytynyt. Otollisimpana alueena pidettiin talosta SW- ja W -suuntaan kohti rantaan avautuvia peltoja, jotka pintapoisuuteen. Läheltä metsää (järven ja pellon välissä) pellon pohjoiskulmasta löydettiin kaksi piinpalaa (KM 31741: 2), joista toinen joutui hukkaan. 100 m etelään edellisestä paikasta löytyi kaksi kvartsi-iskosta (KM 31741: 1). Pellon ja ranna väliseen metsään, rantaan laskevan mäen päälle tehtiin muutama pisto lapiolla, mutta mitään muinaisjäännykseen viittaavaa ei löydetty. Rannassa oli suota, johon inventoija vajosi, eikä aluetta pidetty tämän jälkeen lähemmän tarkastelun arvoisena.
Ympäristö:	Pellot ovat savisia. Metsässä kasvaa pääosin kuusta, joukossa myös katajia peltojen reunoilla. Vallonjärven ja Sipilän pellon välinen metsäkaistale laskee jyrkästi kohti järveä, ja mäen alla on suota.
Laajuus:	-
Ehdotus suoja-alueeksi:	-
Luokitusehdotus:	Irtolöytöpaikka
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	Hyvät.
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:	-
Lähilöytöjä:	Venevalkama [5](41) 3,2 km W. Juusonranta 1 [6](42) 4,2 km NW.
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	-
Koekuopat:	-

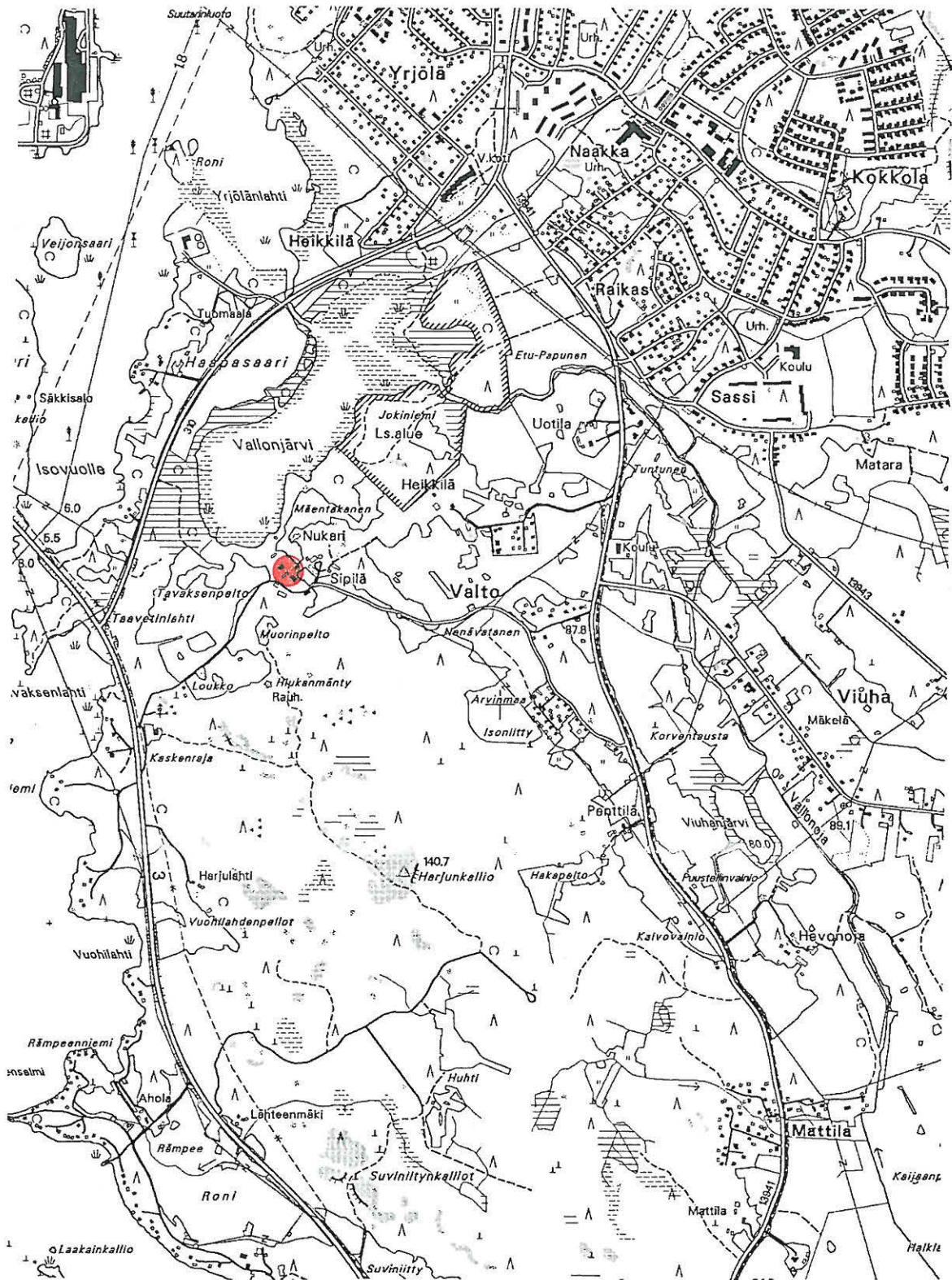
Pintapointa:

KM 31741:1-2, kvartsi-iskoksia ja pii

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999 Valkeakoski, Vallo, Sipilä [15]

Ote perus CD:ltä (versio 99) 1:20 000, PK 2132 03 VALKEAKOSKI,
x = 6792 40, y = 2501 30, z = 87,5 m mpy

 =kivikautisen taltan ja kvartsi-iskosten irtolöytöpaikka

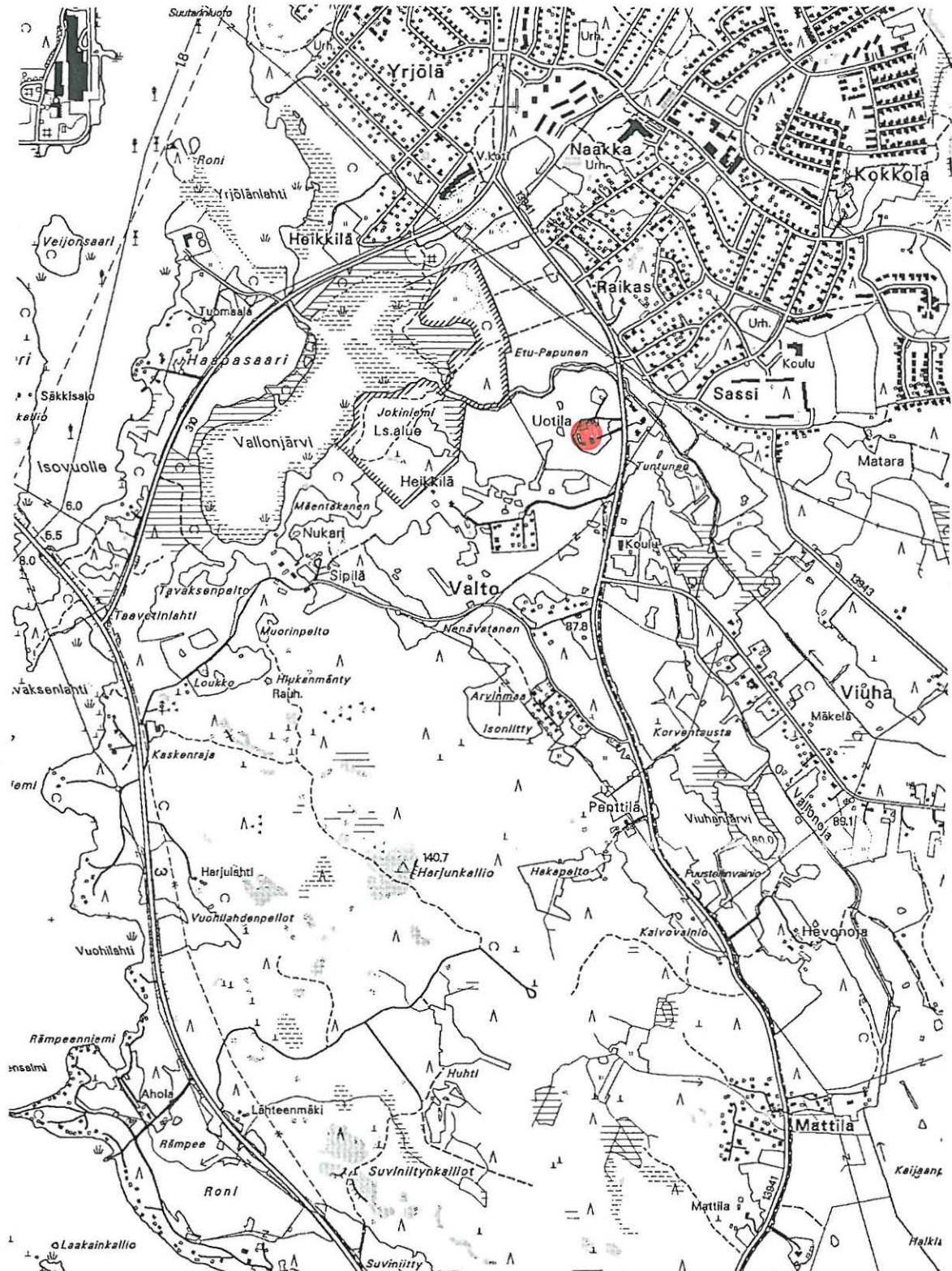
4.3.6. Uotila [16], kourutaltan irtolöytöpaikka

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Vallo
Paikannimi:	Uotila
Muinaisjäännytystyyppi:	Löytöpaikat
Tyyppin tarkenne:	Irtolöytöpaikat
Ajoitus:	Kivikautinen
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	1
Tarkastus:	Tähtitalvikki Järvinen ja Riikka Saarinen 14.10.
Sijainti:	PK 21320 VALKEAKOSKI, talon koordinaatit x = 6792 86, y = 2502 30, z = n. 85 m mpy. 3 km Valkeakosken kirkosta etelään.
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkintä:	-
Hoito ja kunto:	Pellot viljelyksessä.
Tila- ja omistajatiedot:	-
Kiinteistötunnukset:	-
Aiemmat tiedot:	Uotilan talon isäntä Erlandilta lunastettiin 1895 iso kourutaltilta.
Aiemmat löydöt:	KM 3550:4, kourutaltilta.
Inventointilöydöt:	-
Kartat:	-
Negatiivit:	-
Diat:	-
Tutkimushistoria:	-
Havainnot ja toimenpiteet:	<p>Vanhon tietojen mukaan ei ollut selvää, mistä kiviesine on löytynyt ja onko se yleensäkin peräisin Uotilan talon mailta. Inventoinnin yhteydessä kuitenkin tarkastettiin Uotilan pellot, sekä Vallonjärveen laskevan ojan rannat. Osa pelloista oli vielä kyntämättä, eikä niitä voitu tarkastaa. Mitään muinaisjäännökseen viittaavaa ei havaittu.</p> <p>Uotilan talo on vanha maatila peltojen keskellä, 100 m Sääksmäentieltä tien länsipuolella. Pellot rajautuvat lännessä lehtimetsään, joka on luonnonsuojelualue, ja pohjoisessa muutaman metrin levyiseen ojaan, joka laskee Vallonjärveen. Maa on savista ja kostea, ja ojissa kasvaa runsaasti pajua. Vallonjärven rannat ovat soisia, eikä aivan rantaan ole sen vuoksi mahdollista päästä. Myös ojan pohja näyttää mudalta.</p>
Ympäristö:	Ks. Havainnot ja toimenpiteet.
Laajuus:	-
Ehdotus suoja-alueeksi:	-
Luokitusehdotus:	Irtolöytöpaikka.
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	Kohtalaiset. Osa pelloista pystyttiin pintapomimaan, osa oli kyntämättä.
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:	-
Lähilöytöjä:	Juusonranta 1 [6](42) 4,2 km NW.
Suosittelvat jatkotoimenpiteet:	-
Koekuopat:	-
Pintapominta:	-

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999
Valkeakoski, Vallo, Uotila [16]

Ote perus CD:ltä (versio 99) 1:20 000, PK 2132 03 VALKEAKOSKI,
 x = 6792 86, y = 2502 30, z = n. 85 m mpy

 = kivikautisen kourutaltan irtolöytöpaikka

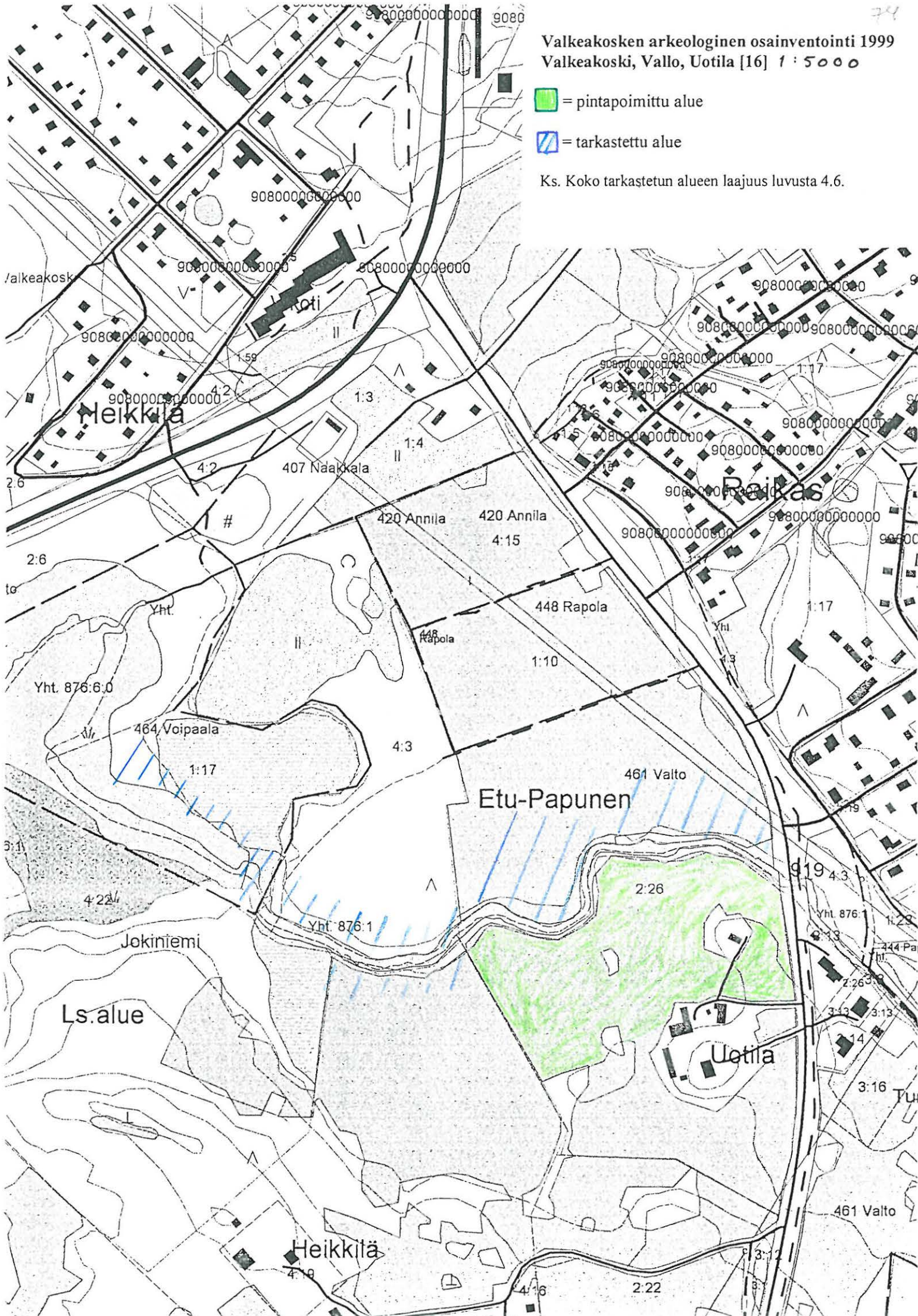

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999
Valkeakoski, Vallo, Uotila [16] 1 : 5 0 0 0

 = pintapoimittu alue

 = tarkastettu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.6.

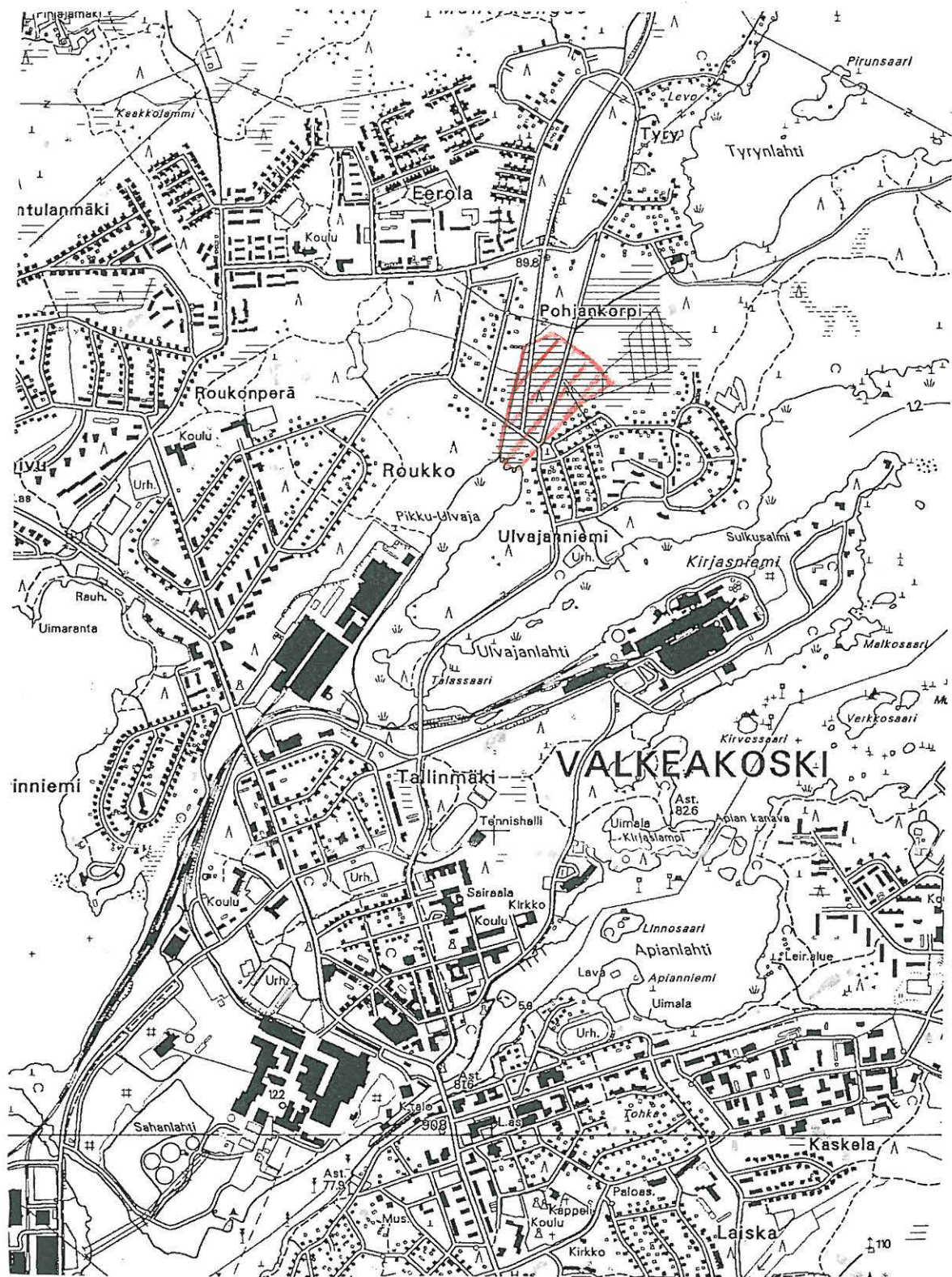
4.3.7. Roukon suo [17], kivikirveen irtolöytöpaikka

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Roukko
Paikannimi:	Roukon suo
Muinaisjäännoistyyppi:	Löytöpaikat
Tyypin tarkenne:	Irtolöytöpaikat
Ajoitus:	Kivikautinen
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	1
Tarkastus:	Tähtitalvikki Järvinen ja Riikka Saarinen 11.10.
Sijainti:	PK 2132 03 VALKEAKOSKI, oletetun löytöalueen keskipisteen koordinaatit: x = 6797 42, y = 2502 24, z = n. 85 m mpy. 1,7 km Valkeakosken kirkosta NE.
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkintä:	-
Hoito ja kunto:	-
Tila- ja omistajatiedot:	-
Kiinteistötunnukset:	-
Aiemmat tiedot:	Ns. Roukon suon sivulta löytyi vuonna 1939 Yhtyneiden Paperitehtaiden vesijohtotyömaalta viemäriojaa kaivettaessa kivikirves "olkavarsikirves", joka toimitettiin kansallismuseoon. Lappuluettelon tietojen mukaan esine löytyi 80 cm syvyydestä, ja sen päällä oli ollut moreenimaata ja alla hienoa hiekkaa, jonka jälkeen kallio. Esineen läheisyydessä oli ollut myös mustaa maata tai hiiltä.
Aiemmat löydöt:	KM 11005, kivikirves.
Inventointilöydöt:	-
Kartat:	-
Negatiivit:	-
Diat:	-
Tutkimushistoria:	-
Havainnot ja toimenpiteet:	Roukon suon paikallistaminen ei käynyt ongelmitta, sillä kartassa sitä ei enää mainita. Pohjankorvessa asuva Mattisten eläkeläispariskunta tiesi kuitenkin kertoa, että Roukon suo on Pikku-Ulvajan ja Tyrynlahden välinen suo, jonka läpi oli kaivettu edellä mainittu viemäriputki. Alue on vaikeakulkuista, eikä sitä pystytty tarkastamaan intensiivisesti inventoinnin yhteydessä. Kivikaudella veden ollessa korkeammalla Pikku-Ulvaja ja Tyrynlahti ovat olleet yhteydessä, ja voisi kuvitella otollisimman asuinpaikka-alueen olevan Ulvajanniemen lounaaseen laskevilla rinteillä tai Ässänmäen kaakkoon ja etelään laskevilla rinteillä. Myös näiltä alueilta on tehty irtolöytöjä (kohteet [18] ja [19]). Ks. Havainnot ja toimenpiteet. Metsäistä suoaluetta ja savimaata. Ulvajanniemessä ja Ässänmäessä kasvaa sekametsää. Rannat kiviset.
Ympäristö:	
Laajuus:	-
Ehdotus suoja-alueeksi:	-
Luokitusehdotus:	Irtolöytöpaikka.
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	Huonot. Suolla on vaikea tehdä havaintoja.
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:	-
Lähilöytöjä:	Eerola [10](47) 800 m NW.
Suosittelvat jatkotoimenpiteet:	-
Koekuopat:	-
Pintapöimintä:	-

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999 Valkeakoski, Roukko, Roukon suo [17]

Ote perus CD:ltä (versio 99) 1:20 000, PK 2132 03 VALKEAKOSKI,
x = 6797 42, y = 2502 24, z = n. 85 m mpy

 = kivikirveen irtolöytöpaikka

4.3.8. Ulvajanniemi [18], kivikirveen irtolöytöpaikka

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Roukko
Paikannimi:	Ulvajanniemi
Muinaisjäännostyyppi:	Löytöpaikat
Tyypin tarkenne:	Irtolöytöpaikat
Ajoitus:	Kivikautinen
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	1
Tarkastus:	Tähtitalvikki Järvinen ja Riikka Saarinen 11.10.
Sijainti:	PK 2132 03 VALKEAKOSKI, niemen keskipisteen koordinaatit: x = 6796 80, y = 2502 01, z = n. 90 m mpy. 1,1 km Valkeakosken kirkolta pohjoiseen.
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkinä:	-
Hoito ja kunto:	-
Tila- ja omistajatiedot:	-
Kiinteistötunnukset:	-
Aiemmat tiedot:	Valtion kokoelmiin lunastettiin 1898 Lennart Rasken Roukon niemestä kiviä ottaessaan löytämä kivikirves.
Aiemmat löydöt:	KM 3547:9 kivikirves, vihertävää kiveä.
Inventointilöydöt:	-
Kartat:	-
Negatiivit:	-
Diat:	-
Tutkimushistoria:	-
Havainnot ja toimenpiteet:	Inventoinnissa pääteltiin Roukon niemen olevan nykyisen Ulvajanniemen, joka sijaitsee vastapäätä UPM Kymmenen paperitehdasta Pikku-Ulvajan ja Ulvajanlahden välissä. Pikku-Ulvajan toisella puolella kohoaa Ässänmäki, vanhalta nimeltään Roukon mäki. Kivikaudella vesi on ollut pari metriä korkeammalla, ja tuolloin Pikku-Ulvaja on ollut yhteydessä Tyrynlahteen.
Ympäristö:	Inventoinnissa käveltiin Ulvajanniemen ja Talassaaren alueella, ja metsään tehtiin muutamia lapionpistoja. Maaperä oli saven sekaista hiekkaa. Mitään muinaisjäännökseen viittaavaa ei kuitenkaan löydetty.
Laajuus:	-
Ehdotus suoja-alueeksi:	-
Luokitusehdotus:	Irtolöytöpaikka.
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	Hyvät.
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:	-
Lähilöytöjä:	Eerola [10](47) 1 km NW
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	-
Koekuopat:	-
Pintapoiminta:	-

4.3.9. Ässänmäki [19], tasataltan irtolöytöpaikka

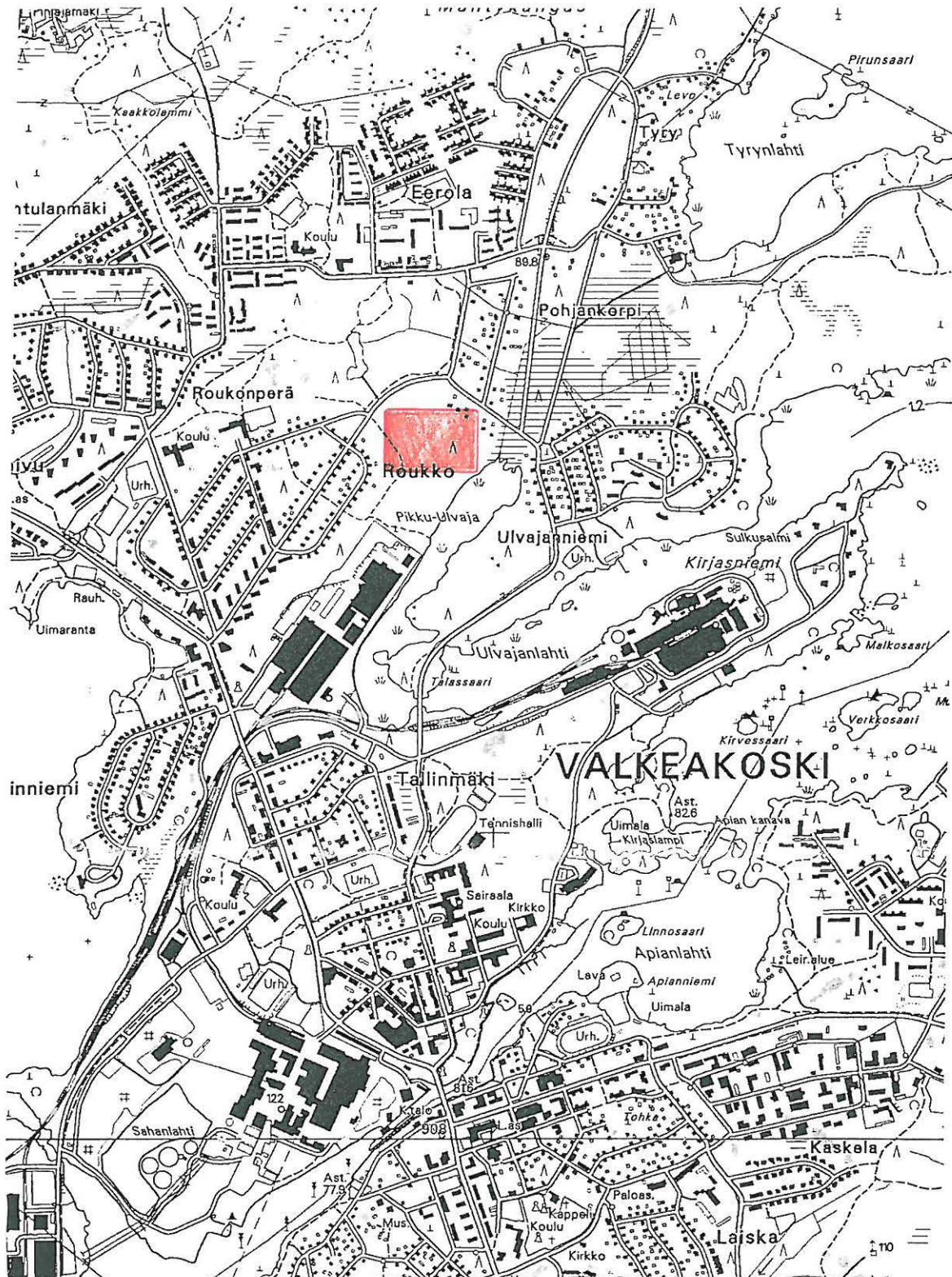
Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Roukko
Paikannimi:	Ässänmäki
Muinaisjäännytyystyyppi:	Löytöpaikat
Tyypin tarkenne:	Irtolöytöpaikat
Ajoitus:	Kivikautinen
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	1
Tarkastus:	Tähtitalvikki Järvinen ja Riikka Saarinen 11.10.
Sijainti:	PK 2132 03 VALKEAKOSKI, mäen laella olevan vesitornin koordinaatit: x = 6797 20, y = 2501 36, z = n. 112,5-115 m mpy
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkintä:	-
Hoito ja kunto:	-
Tila- ja omistajatiedot:	-
Kiinteistötunnukset:	-
Aiemmat tiedot:	Vuonna 1898 lunastettiin valtion kokoelmiin tasataltta, jonka Ville Pastelli oli löytänyt Roukon mäestä (nykyinen Ässänmäki) soraa ottaessaan. Löytöpaikasta oli Roukon rustholliin matkaa kaksi kilometriä.
Aiemmat löydöt:	KM 3550:3, tasataltta.
Inventointilöydöt:	-
Kartat:	-
Negatiivit:	-
Diat:	-
Tutkimushistoria:	-
Havainnot ja toimenpiteet:	Roukon mäki –nimistä paikkaa ei enää ole kartalla, mutta Pohjankorvessa asuva Jussi Mattinen kertoi nykyisen Ässänmäen olevan vanhalta nimeltään Roukon mäki. Mäki sijaitsee UMP Kymmenen paperitehtaan NW- ja N-puolella, Valkeakosken keskustasta luoteeseen. Myös Roukon taloa jäljitettiin. Ilmeisesti se on sijainnut nykyisen Roukon mäen päällä olevan koulurakennuksen vieressä. Vanhoissa tiedoissa mainittu kahden kilometrin etäisyys talosta löytöpaikalle ei siten näytä mahdolliselta ainakaan linnuntietä. Muutenkin löytöpaikka jää arvoitukseksi – Roukon mäki on laaja alue.
	Inventoinnissa päätettiin tarkastaa Mäen S- SE- ja E-rinteet. Osa alueesta oli UPM Kymmenen aidatulla tehdasalueella, joka päästiin tarkastamaan tehtaan myönnettyä kulkuluvat. Tehtaan alueesta suurin osa oli tasoitettu ja asfaltoitu, joten otollisin mahdollinen asuinpaikka-alue oli tuhoutunut. Rinteessä oli kuitenkin jäljellä hyvät leikkauspinnat louhinnan jäljiltä, jotka tarkastettiin. Aivan tehtaan aidan tuntumassa n. 150 m rannasta n. 100 m mpy oli jonkinlainen terassi, jolle tehtiin kaksi koekuoppaa. Maaperä oli alueella punertavaa hiekkaa. Mitään muinaisjäänökseen viittaavaa ei havaittu.
	Metsäalue tehtaalta koilliseen käveltiin läpi. Alueella oli selvästi havaittavissa kaksi rantaterassia, toinen n. 90 m mpy, toinen 100 m mpy. Alue oli kivikkoista Pikku-Ulvajaan laskevaa mäkeä, ja lähempänä vesialueen päätä suota. Mitään muinaisjäänökseen viittaavaa ei havaittu.
Ympäristö:	Ks. havainnot ja toimenpiteet. Alueella tiheää ja vaikeakulkuista sekametsää, ylempänä rinteellä havupuita. Maa kivikkoista, ja kiviä kasattu paikoin ylärinteen talojen rakennustöiden yhteydessä. Maa punertavaa hiekkaa.
Laajuus:	-
Ehdotus suoja-alueeksi:	-

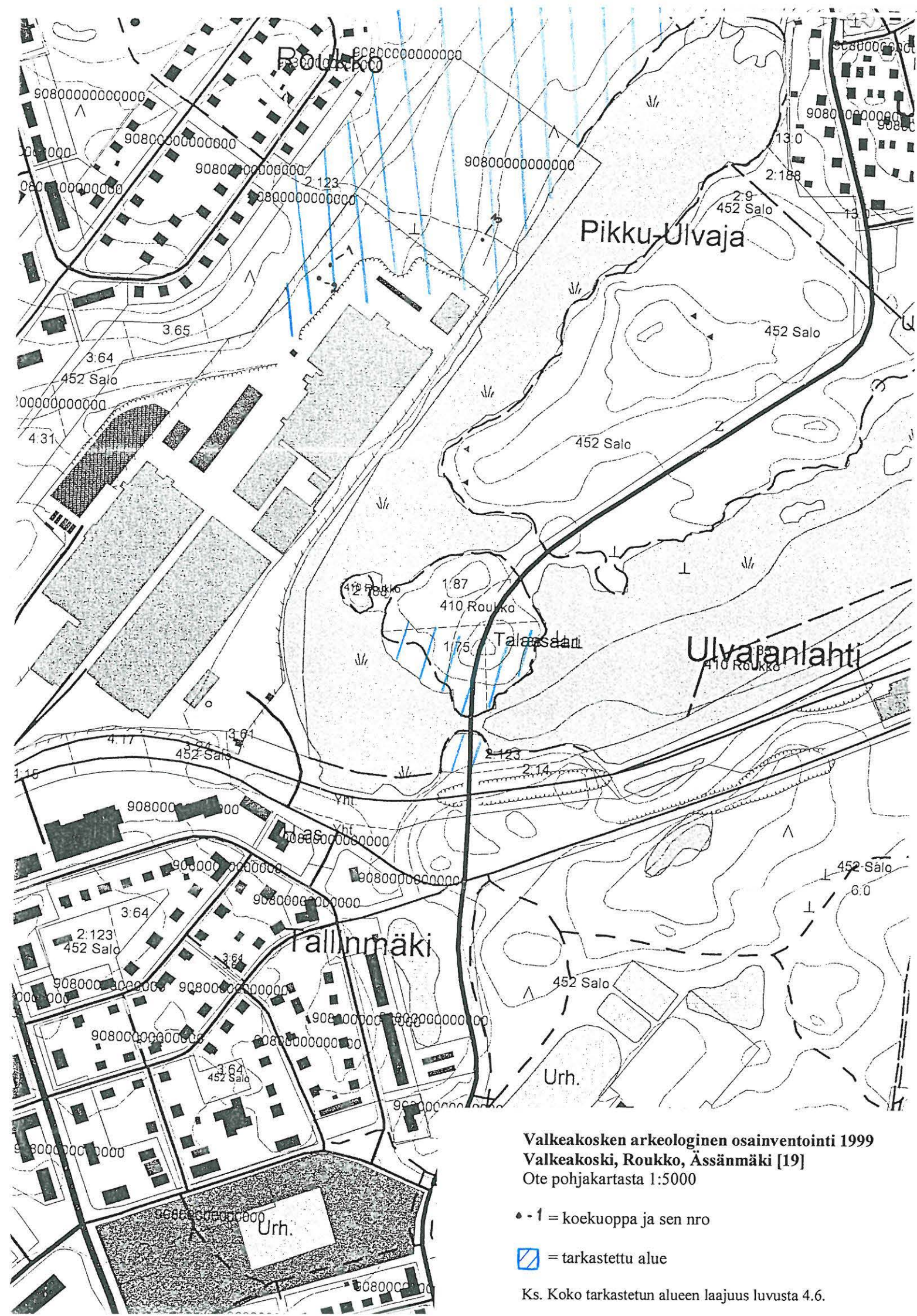
Luokitusehdotus:	Irtolöytöpaikka
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	Kohtalaiset. Paikoin hyvä näkyvyys maastossa, toisin paikoin kasvillisuus tiheää.
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:	-
Lähilöytöjä:	Eerola [10] (47), n. 600 m pohjoiseen.
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	-
Koekuopat:	KK1 terassilla paperitehtaan pohjoispuolella, n. 100 m mpy, 159 m rannasta. Turve 0-10 cm, jonka jälkeen hiekka, punaruskea ja keskikarkea. Nyrkin kokoisia kiviä. 40 cm kivikko. Löydötön.
	KK2 terassilla paperitehtaan pohjoispuolella, n. 100 m mpy, 159 m rannasta. Turve 0-10 cm, jossa hiiltä. 10-20 cm mullansekainen hiekka, 20 cm eteenpäin punaruskea hiekka. #0 cm syvyydessä iso kivi tukkii kuopan. Löydötön.
Pintapöiminta:	-

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999
Valkeakoski, Roukko, Ässänmäki [19]

Ote perus CD:ltä (versio 99) 1:20 000, PK 2132 03 VALKEAKOSKI,
 x = 6797 20, y = 2501 36, z = 112,5-115 m mpy

 = kivikautisen tasataltan irtolöytöpaikka

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999
Valkeakoski, Roukko, Ässänmäki [19]
 Ote pohjakartasta 1:5000

• -1 = koekuoppa ja sen nro

▨ = tarkastettu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.6.

4.3.10. Yrjölä [20], vasarakirveen katkelman irtolöytöpaikka

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Yrjölä
Paikannimi:	Yrjölä
Muinaisjäännöstyyppi:	Löytöpaikat
Tyypin tarkenne:	Irtolöytöpaikat
Ajoitus:	Kivikautinen
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	1
Tarkastus:	Tähtitalvikki Järvinen ja Riikka Saarinen 13.10.
Sijainti:	PK 2132 03 VALKEAKOSKI, Yrjölän keskipisteen koordinaatit: x = 6794 24, y = 2501 72, z = n. 90-100 m mpy. 1,6 km Valkeakosken kirkosta SW.
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkinä:	-
Hoito ja kunto:	-
Tila- ja omistajatiedot:	-
Kiinteistötunnukset:	-
Aiemmat tiedot:	Vuonna 1889 toimitettiin Suomen muinaismuistoyhdistykselle (Kansallismuseo) Valkeakosken Yrjölästä, Yrjölän talon Sarvio -nimisestä pellostä löydetty vasarakirveen katkelma.
Aiemmat löydöt:	KM 2144:1, vasarakirveen katkelma.
Inventointilöydöt:	-
Kartat:	-
Negatiivit:	-
Diat:	-
Tutkimushistoria:	-
Havainnot ja toimenpiteet:	Yrjölän asuinalue sijaitsee Valkeakosken keskustasta etelään Vanajaveden rannalla. Omakotitaloista koostuva alue on rakennettu sotien jälkeen. Alueella ei ole enää Yrjölän taloa, eikä peltoja, joten esineen löytöpaikkaa ei voitu tarkistaa. Alueen SW-puolella on rantaan laskeva niitty, entinen pelto, jolla nyt kasvaa istutettuja koivuja. Sille tehtiin muutamia lapionpistoja, mutta savisen peltomaan läpi ei tunnut päästävän. Mikäli alueella on sijainnut kivikautinen asuinpaikka, se on luultavasti tuhoutunut.
Ympäristö:	Omakotitaloja, tiet päällystetty. Rantaan laskevalla niityllä korkeaa heinää ja istutettuja koivuja. Maa savista ja kosteaa.
Laajuus:	-
Ehdotus suoja-alueeksi:	-
Luokitusehdotus:	Irtolöytöpaikka.
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	Huonot. Alue rakennettu.
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:	-
Lähilöytöjä:	Juusonranta 1 [6](41) 2,75 km NW.
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	-
Koekuopat:	-
Pintapöimintä:	-

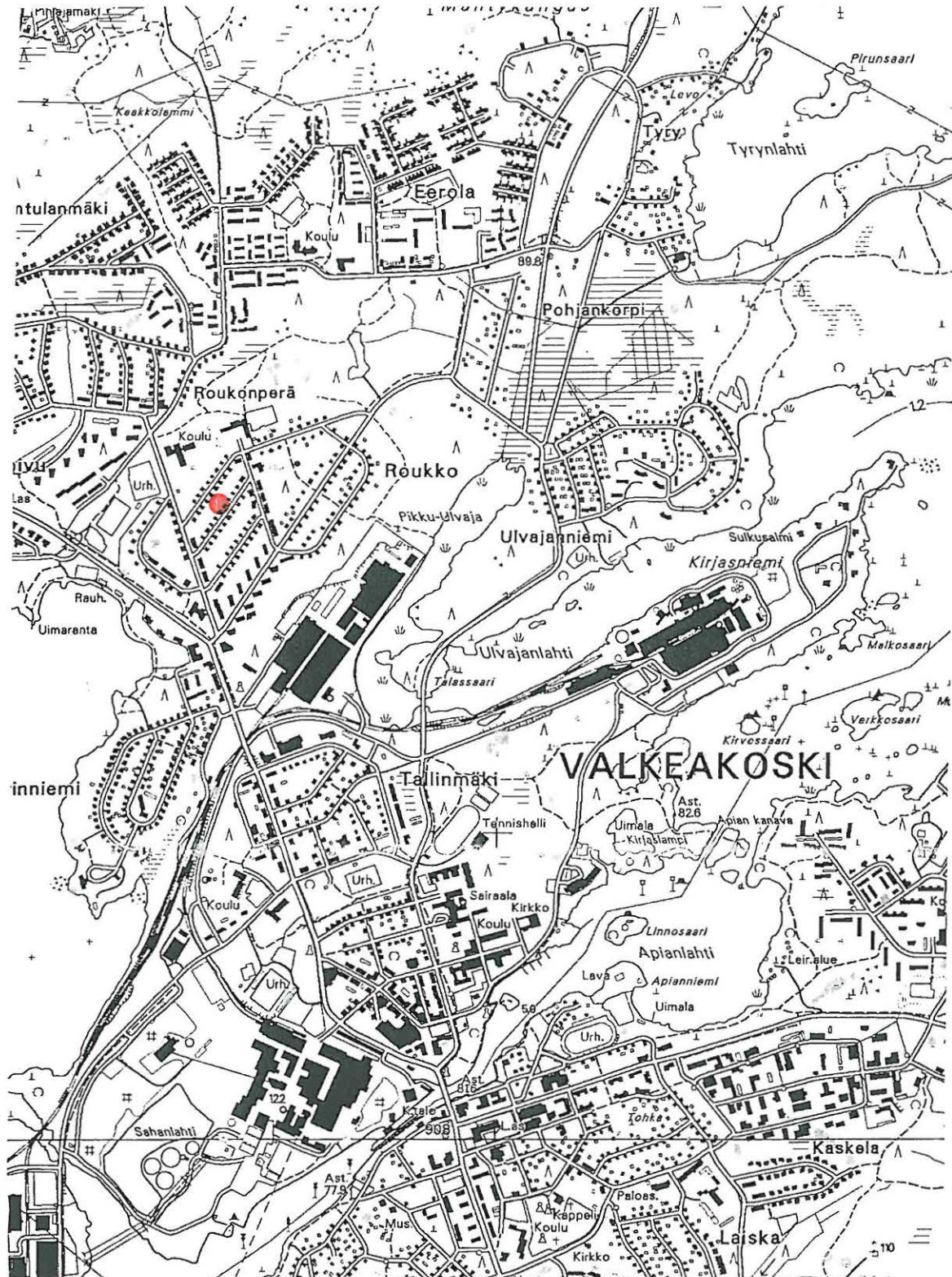
4.3.11. Asevelitie 13 [21], oikokirveen ja palaneen luun irtolöytöpaikka

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Roukko
Paikannimi:	Asevelitie 13
Muinaisjäänöstyyppi:	Löytöpaikat
Tyyppin tarkenne:	irtolöytöpaikat
Ajoitus:	Kivikautinen
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	1
Tarkastus:	Tähtitalvikki Järvinen 6.10.
Sijainti:	PK 2132 03 VALKEAKOSKI, x = 6797 08, y = 2501 10, z = n. 105 m mpy. 1,2 km Valkeakosken kirkosta NW.
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkintä:	-
Hoito ja kunto:	-
Tila- ja omistajatiedot:	-
Kiinteistötunnukset:	-
Aiemmat tiedot:	Timo Kallio löysi Asevelitie 13 pihamaalta sitä tasoitettaessa vuonna 1948 oikokirveen läheltä maanpintaa. Kirves toimitettiin Kansallismuseoon.
Aiemmat löydöt:	KM 11960 oikokirves
Inventointilöydöt:	KM31742: 1, palanutta luuta
Kartat:	
Negatiivit:	
Diat:	
Tutkimushistoria:	-
Havainnot ja toimenpiteet:	Asevelitie 13 sijaitsee Roukon asuinalueella, Valkeakosken keskustasta luoteeseen, korkealla mäellä. Omakotitalon piha on tasoitettu ja sille on kylvetty nurmea. Talon takana nurmikkoa on pengerrytetty. Pihan koillispuolella on köynnösristikoidilla rajattu grillialue, jonka laidalta löytyi koiran kaivamasta kuopasta palaneen luun siruja (KM31742: 1, 12m talon N-kulmasta 350 goonia). Muutoin pihamaalla ei havaittu mitään muinaisjäänökseen viittaavaa.
	Kiviesineen löytäjää Timo Kalliota käytiin haastattelemassa, ja hän kertoi kirveen löytyneen talon ja tien väliseltä alueelta, talon S-nurkasta tielle päin, jossa nykyisin on kiviportaat. Kallio ei muistanut että löytöpaikalla olisi ollut hiiltä, mutta sanoi nähneensä tien toisella puolella maassa hiiltä kun kaivettiin kuoppaa sähköpylvästä varten.
Ympäristö:	Tasoitettu piha, joka nurmella. Hedelmäpuita ja marjapensaita, muutama koivu sekä kataja. Maa mustaa multaa.
Laajuus:	-
Ehdotus suoja-alueeksi:	-
Luokitusehdotus:	Irtolöytöpaikka.
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	Heikot. Hoidetulle nurmikolle ei raaskittu tehdä koekuoppia.
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:	-
Lähilöytöjä:	Eerola [10](47) 800 m NE.
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	-
Koekuopat:	-
Pintapöimintä:	-

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999
Valkeakoski, Roukko, Asevelitie 13 [21]

Ote perus CD:ltä (versio 99) 1:20 000, PK 2132 03 VALKEAKOSKI,
 x = 6797 08, y = 2501 10, z = n. 105 m mpy

● = kivikautisen oikokirveen ja palaneen luun irtolöytöpaikka

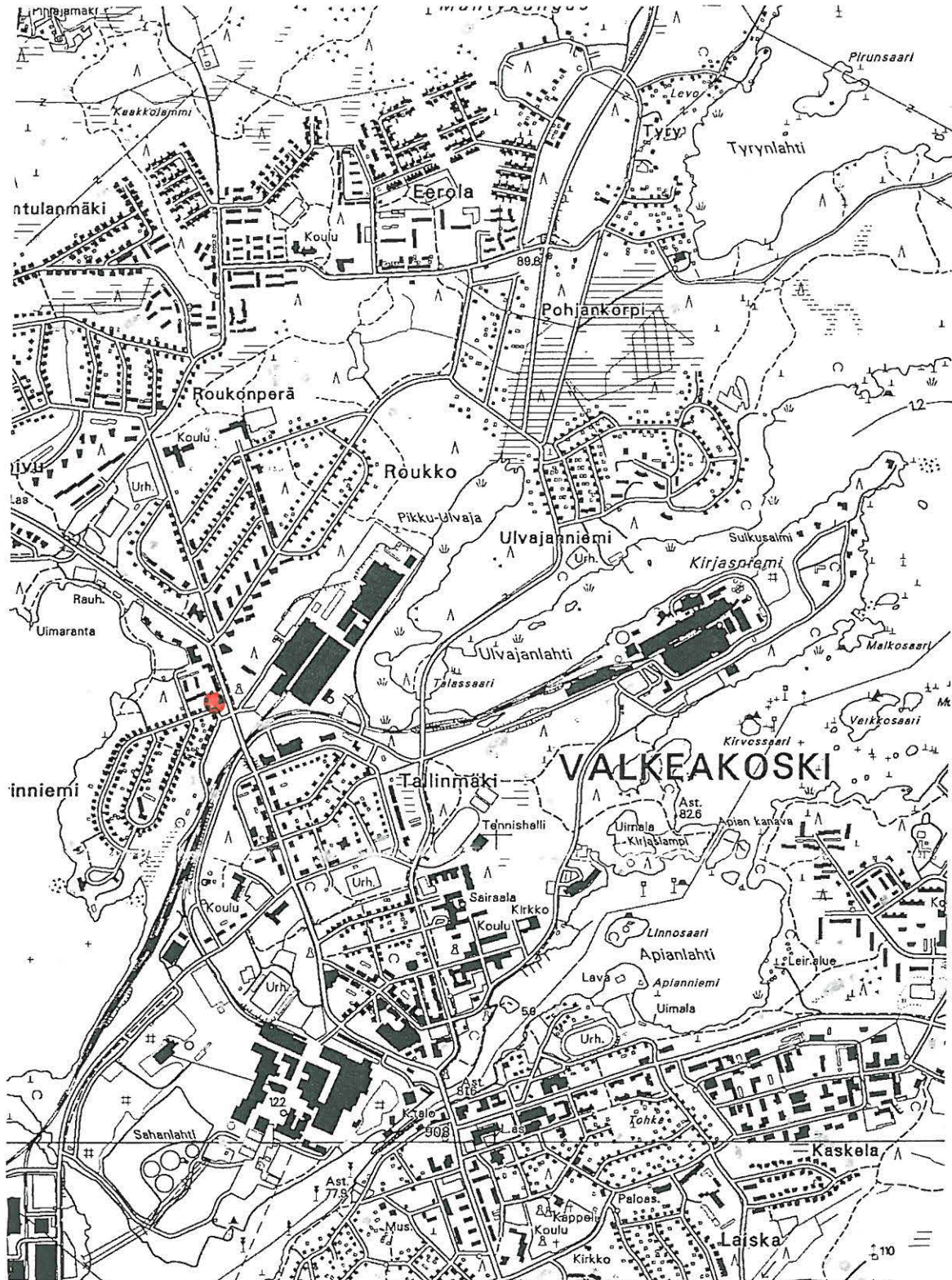
4.3.12. Antinniementie 2 [22], kourutaltan katkelman irtolöytöpaikka

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Roukko
Paikannimi:	Antinniementie 2
Muinaisjäännytyystyyppi:	Löytöpaikat
Tyypin tarkenne:	Irtolöytöpaikat
Ajoitus:	Kivikautinen
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	1
Tarkastus:	Tähtitalvikki Järvinen 6.10.
Sijainti:	PK 2132 03 VALKEAKOSKI, x = 6796 42, y = 2501 10, z = n. 85-90 m mpy. 1,1 km Valkeakosken kirkosta SE.
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkintä:	-
Hoito ja kunto:	-
Tila- ja omistajatiedot:	-
Kiinteistötunnukset:	-
Aiemmat tiedot:	Irma Sarvela löysi Antinniementie 2:n pihamaalta vuonna 1958 kourutaltan terän katkelman. Esine oli ilmeisesti kulkeutunut paikalle hiekan mukana. Esine on ollut valkeakosken yhteiskoulun kokoelmissa, eikä sen nykyinen säilytyspaikka ole inventoijan tiedossa.
Aiemmat löydöt:	Kourutaltan terän katkelma.
Inventointilöydöt:	-
Kartat:	-
Negatiivit:	-
Diat:	-
Tutkimushistoria:	-
Havainnot ja toimenpiteet:	Antinniementie 2 on matala kerrostalo Antinniementien ja Sääksmäentien risteyksessä. Se on edelleen osittain asuttu, alakerrassa on baari. Pihamaa on tasoitettu ja sillä kasvaa nurmikkoja sekä muutama omenapuu. Osa pihasta on päällystetty, ja parkkipaikalla on tuotua hiekkaa. Talon nykyiset asukkaat eivät olleet tietoisia kiviesineestä, eivätkä tunteneet Irma Sarvelaa. Talon entinen talonmies tiesi kuitenkin kertoa, että Sarvela ei korkean ikänsä vuoksi jaksanut enää olla haastateltavana. Niinpä inventoinnissa jäi selvittämättä esineen tarkemmat löytötiedot, esimerkiksi se, miksi sen epäiltiin joutuneen paikalle hiekan mukana. Kohde ei tunnu sopivalta asuinpaikalta, eikä pihapiirissä havaittu mitään muinaisjäänökseen viittaavaa.
Ympäristö:	Tasoitettu pihamaa, jossa asfalttia ja nurmikkoja sekä hiekoitettu parkkipaikka. Hedelmäpuita, alueen ympärillä pensasaita.
Laajuus:	-
Ehdotus suoja-alueeksi:	-
Luokitusehdotus:	Irtolöytöpaikka.
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	Huonot, pihalle ei voitu tehdä koekuoppia.
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:	-
Lähilöytöjä:	Juusonranta 1 [5](41), 1,5 km W.
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	-
Koekuopat:	-
Pintapöimintä:	-

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999
Valkeakoski, Roukko, Antinniementie 2 [22]

Ote perus CD:ltä (versio 99) 1:20 000, PK 2132 03 VALKEAKOSKI,
 x = 6796 42, y = 2501 10, z = n. 85-90 m mpy

● = kourutaltan katkelman irtolöytöpaikka

4.3.13. Lotilan kartano [23], kivikirveen irtolöytöpaikka

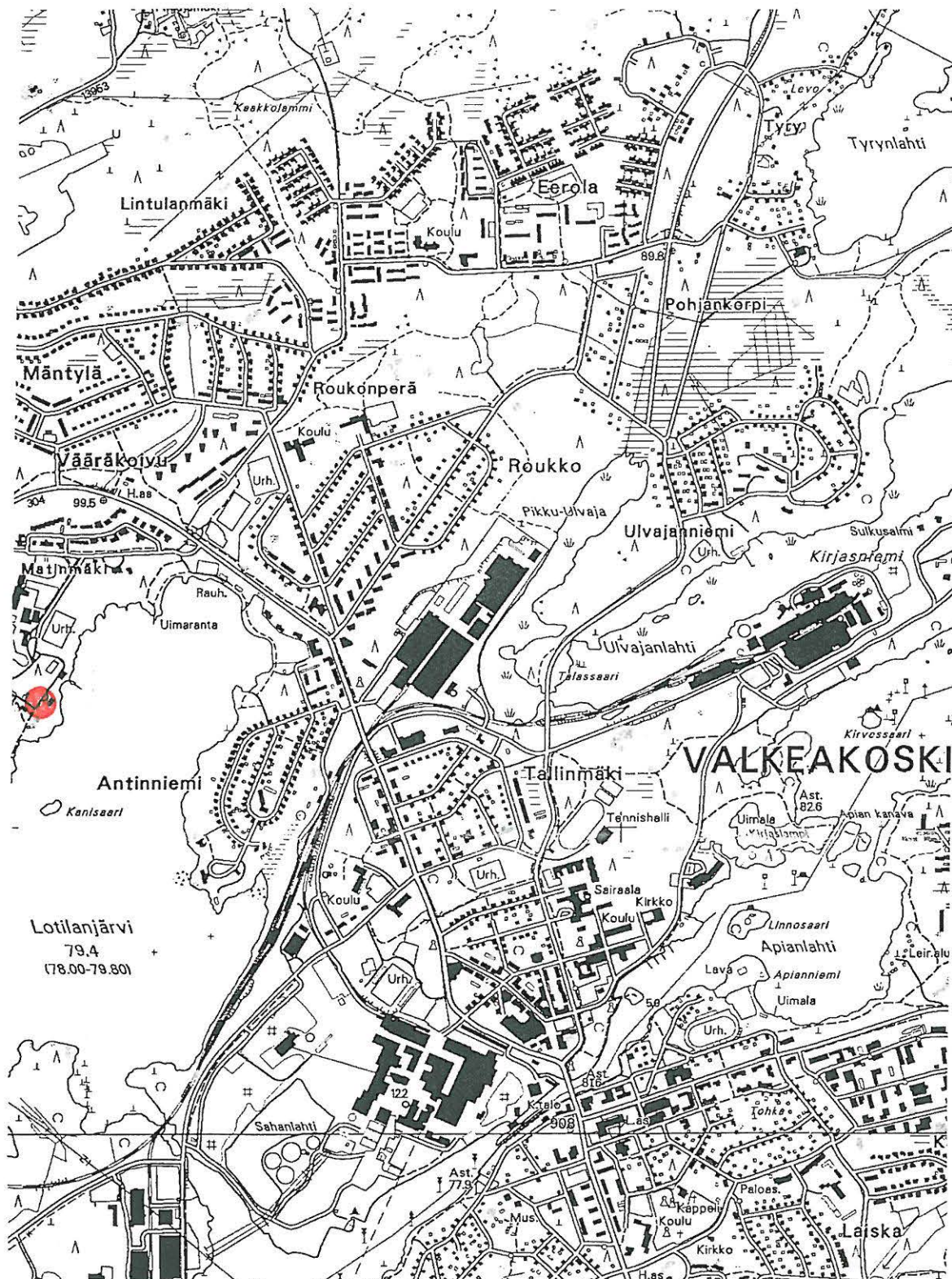
Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Roukko
Paikannimi:	Lotilan kartano
Muinaisjäänöstyyppi:	Löytöpaikat
Tyypin tarkenne:	Irtolöytöpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	1
Tarkastus:	Tähtitalvikki Järvinen 8.10. mukana inventointiryhmässä Pekka Poikajärvi. Tähtitalvikki Järvinen ja Riikka Saarinen 11.10.
Sijainti:	PK 2132 03 VALKEAKOSKI, kartanon koordinaatit: x = 6796 48, y = 2500 20, z = n. 85 m mpy. Peltoja myös kartalla 2114 12 METSÄKANSA.
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkintä:	-
Hoito ja kunto:	-
Tila- ja omistajatiedot:	-
Kiinteistötunnukset:	-
Aiemmat tiedot:	Lotilan kartanon pellostä läheltä riihiä löydettiin 1904 kivikirves. Kuvauksen mukaan esine on pinnaltaan rosoinen.
Aiemmat löydöt:	KM 4405, kivikirves.
Inventointilöydöt:	-
Kartat:	-
Negatiivit:	-
Diat:	-
Tutkimushistoria:	-
Havainnot ja toimenpiteet:	Lotilan kartano sijaitsee Lotilanjärven länsirannalla. Kartanon ja Lempääläntien välissä on peltoja ja matkaa tielle on n. 600 m. Kartanon ympärillä kulkee ulkoilureitti joka jatkuu Juusonrantaan. Kartanon välittömässä läheisyydessä on hoitamaton niitty, ja pieniä puutarhapalstoja, joihin maa on tuotu muualta. Lähempänä tietä on viljelyksessä olevia peltoja. 300 m kartanon päärakennuksesta länteen seisoo pieni riihi. Muita kartanoon kuuluneita rakennuksia ei ole enää jäljellä, mutta niitä on sijainnut mm. alueella, jossa nykyisin on Juusonrannan omakotitaloja. Kartanon pihapiirissä sen sijaan on kahden perheen asuntona toimiva rakennus, sekä viime vuosisadalla rakennettu tuulimylly.
Ympäristö:	Kartanon ympäristö ja ulkoilureitin tienoot tarkastettiin. Kartanon päärakennuksen ja rannan välissä havaittiin muutama kivikasa sekä maakumpu, jotka luultavasti liittyvät rakentamiseen. Ympäröivät pellot pintapoimittiin, ja niissä havaittiin runsaasti resentiä materiaalia. Pellossa riihestä länteen oli runsaasti kuonaa. Riihen SE-kulmasta 4 m lounaaseen kaivettiin koekuoppa, mutta siinä ei havaittu mitään muinaisjäänökseen viittaavaa.
	Kartano sijaitsee järven rannassa, ja sen edessä kohoaa mäki, jonka laella on asuntona toimiva rakennus. Mäki laskee hoitamattomana niittynä pieneen metsikköön, joka on kartanon alueen ja Juusonrannan välissä. Metsässä sekametsää, maa kivikkoisen. Lotilanjärven rannat ovat kivikkoiset, eikä pohjassa näy hiekkaa. Kartanon pihapiirissä kasvaa muutamia vanhoja puita, ja alueelle on istutettu nuoria jalopuita. Viljelyksessä olevat pellot ovat savisia.
Laajuus:	-
Ehdotus suoja-alueeksi:	-
Luokitusehdotus:	Irtolöytöpaikka
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	Hyvät.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:	-
Lähilöytöjä:	Juusonranta 1 [6](42) 600 m SW ja Juusonranta 2 [7](43) 700 m SW.
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	-
Koekuopat:	KK1 4 m lounaaseen riihen SW-kulmasta. Pinta 0-2 cm, jonka jälkeen savi jossa tiilen muruja ja lasia. Savensekainen hiekka 25 cm. Hiilenmuruja. Puhdas hiekka 40 cm. Ei löytöjä.
Pintapöiminta:	-

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999 Valkeakoski, Roukko, Lotilan kartano [23]

Ote perus CD:ltä (versio 99) 1:20 000, PK 2132 03 VALKEAKOSKI,
x = 6796 48, y = 2500 20, z = n. 85 m mpy

 = kivikautisen kirveen irtolöytöpaikka

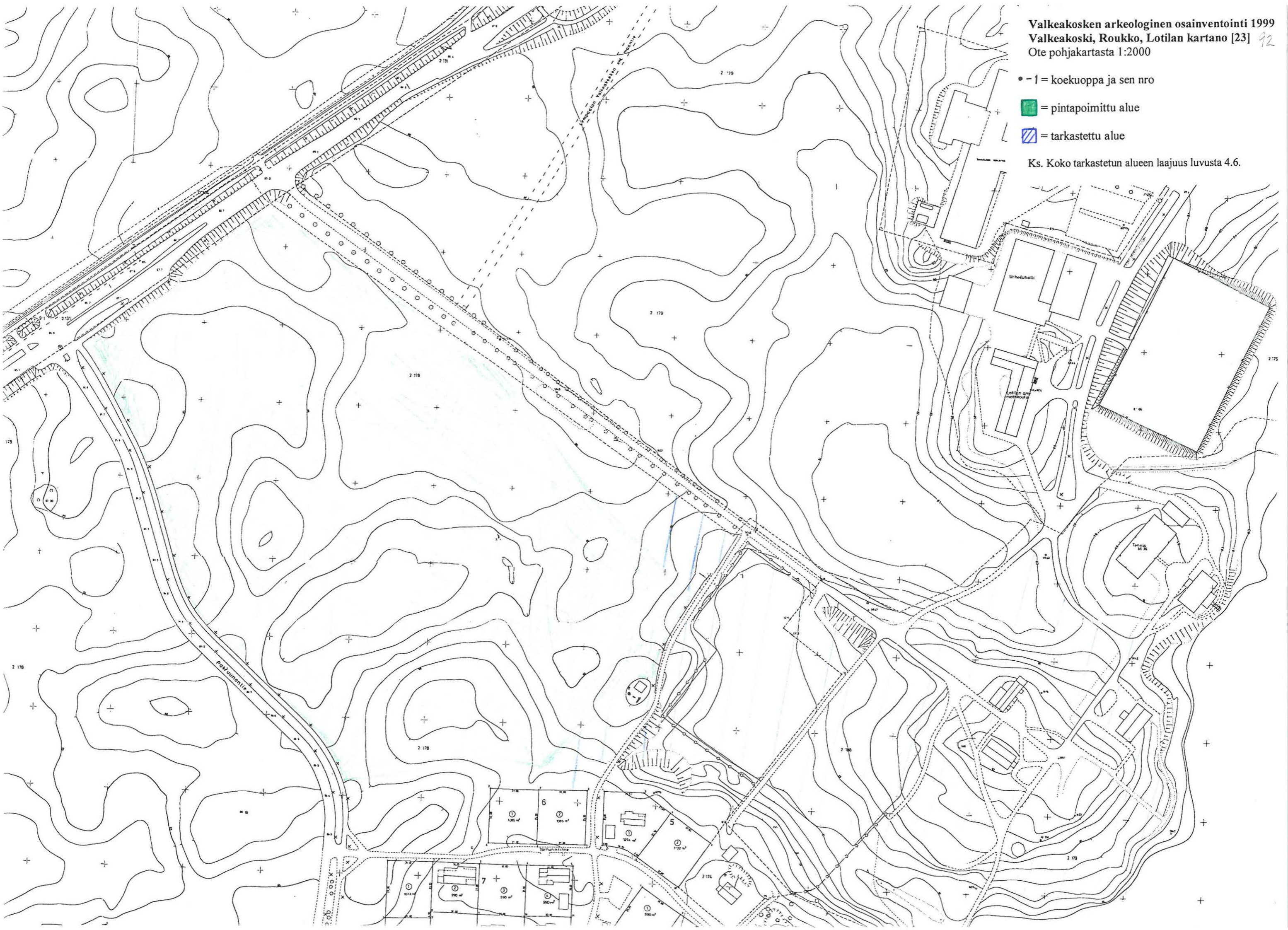

• -1 = koekuoppa ja sen nro

■ = pintapöimittu alue

▨ = tarkastettu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.6.

4.4. Inventoinnin aikana havaitut irtolöytökohteet

4.4.1. Klemola 1 [24], keramiikan ja kvartsi-iskosten irtolöytöpaikka

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Kärjenniemi
Paikannimi:	Klemola 1
Muinaisjäännöstyyppi:	Löytöpaikat
Tyyppin tarkenne:	Irtolöytöpaikat
Ajoitus:	Kivikautinen?
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	-
Tarkastus:	Tähtitalvikki Järvinen ja Riikka Saarinen 18.10.
Sijainti:	PK 2114 12 METSÄKANSA, x = 6793 76, y = 2497 38, z = n. 85-87,5 m mpy. N. 5 km Valkeakosken kirkosta SW.
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkintä:	-
Hoito ja kunto:	-
Tila- ja omistajatiedot:	-
Kiinteistötunnukset:	-
Aiemmat tiedot:	Hämeenlinnan museon kokoelmiin on luetteloitu kivitaltta, joka on löytynyt Alitalon (Klemola) pellosta. Luovuttaja on Oskar Klemola, nykyisen omistajan Aune Eerolan isoisä. Ilmeisesti löytö on tehty vuosisadan alussa.
Aiemmat löydöt:	Hämeenlinnan museo 2316, kivitaltta.
Inventointilöydöt:	KM 31743: 1-4, kvartsi-iskoksia, keramiikkaa
Kartat:	-
Negatiivit:	-
Diat:	-
Tutkimushistoria:	-
Havainnot ja toimenpiteet:	Klemolan (Alitalo) tila sijaitsee Kärjenniemessä, joka on nimensä mukaan niemi Vanajavedessä, Valkeakoskelta Toijalan suuntaan. Suurin osa alueesta kuuluu Klemolan tilaan. Tilan nykyinen omistaja eläkkeellä oleva Aune Eerola tiesi isoisänsä löytäneen jostakin kivitaltan, muttei muistanut paikkaa. Eerola muisteli myös, että viereiseltä Koivuniemen tilalta olisi ”joskus löydetty jotain”.

Inventoinnissa tarkastettiin Klemolan laajat pellot sikäli kuin se oli mahdollista. Pintapominnassa Kärjenniemen tien eteläpuolisilta pelloilta löydettiin kvartsi-iskoksia (KM 31743: 1 ja 3) ja pala keramiikkaa (KM 31743 : 2) (Klemola 1, ks. kartta). Tien pohjoispuoliselta peltoalueelta todettiin toinen löytökeskittymä, Klemola 2 [25].

Klemola 1:n löytöalueet jaettiin neljään pisteeseen, a-d.

a) Löytöpaikka a sijaitsee Klemolan peltojen luoteispäässä, Pastinojan yli kulkevan tien pohjoispuolella. Pelto laskee Kärjenniemen tieltä paikoin jyrkästi kohti Pastinojaa. Alueelta löydettiin 2 kvartsi-iskosta (KM 31743:1).

b) Löytökeskittymä sijaitsee talosta 225 m länsilounaaseen, 85 x 35 m laajuisen metsäsaarekkeen länsipuolella, n. 50 x 70 m alueella. Metsäsaarekkeen ja Pastinojan välinen peltoalue muodostaa puolessavälissä notkelman, jonka metsäsaarekkeen puoleiselle mäelle löytöalue sijoittuu. Löytöinä otettiin talteen neljä kvartsi-iskosta (KM 31743:3) sekä pala keramiikkaa (KM 31743: 2), josta ei voida päätellä mihin tarkoitukseen sitä on käytetty, tai onko se lainkaan esihistoriallista. Metsäsaarekkeeseen tehtiin kolme koekuoppaa, joista ei tullut löytöjä.

c) Löytöpaikka c sijaitsee keskivaiheilla Klemolan etelänpuoleista peltoa. Paikalta

löydettiin kolme kvartsi-iskosta, joista yksi luetteloiitiin (KM 31743:4).

Ympäristö:

Lisäksi huonolaatuisia kvartseja havaittiin pellolla lähellä Pastinojaa, kohdassa, jossa pelto laskee jyrkästi 20 m leveänä kärkenä ojaan. Kvartseja ei luetteloitu. Kärjenniemen pellot ovat savisia ja laskevat Kärjenniemen tien eteläpuolella Pastinojaan ja Liuttulanlahteen. Paikoin havaittiin peltomaan olevan puhdasta multaa, mutta näiltä alueilta ei tehty löytöjä. Tien pohjoispuolella pellot rajautuvat metsikköön, joka laskee paikoin jyrkästi Vanajaveteen. Metsä on sekametsää, niemen kärjessä lehtimetsää. Pelloilla on katajaa kasvavia saarekkeita, joissa on peltoröykkiöitä. Klemola 1:n viereisessä saarekkeessa kasvaa sekametsää ja muutama kataja, maaperä on peltomultaa ja savea, saarekkeen S-kärjessä vähän hiekkaa. Pastinojan varsi kasvaa kaislikkoa ja pohja vaikutti mutaiselta, eikä rantoja pystytty tarkistamaan kunnolla. Havainnointi jäi peltoalueelle.

Laajuus:

-

Ehdotus suoja-alueeksi:

-

Luokitusehdotus:

Irtolöytöpaikka.

Suojelutoimenpiteet:

-

Havaintomahdollisuudet:

Peltoalueella hyvät, muualla huonot runsaan kasvillisuuden ja kivikon vuoksi.

Tiedossa olevat

maankäyttösuunnitelmat:

Maanomistajan mukaan ei ole suunnitelmia.

Lähilöytöjä:

Venevalkama [5](41), 550 m SE. Löyttynkallio [9](46) 900 m E.

Suosittelavat

-

jatkoimenpiteet:

Koekuopat:

KK1 peltosaarekkeen reunassa, sen W-puolella, reunan keskivaiheilla. 0-30 cm peltomultaa, jonka jälkeen savi. Ei löytöjä.

KK2 peltosaarekkeen keskellä. 0-40 cm savensekaista multaa, jonka jälkeen savi. Ei löytöjä.

KK3 saarekkeen S-päädyssä. 0-5 cm savensekainen hiekka, 5-20 cm hiekka, jonka jälkeen savi. Pieniä kiviä. Ei löytöjä.

Pintapöimintä:

KM 31743: 1-4, kvartsi-iskoksia, keramiikkaa.

4.4.2. Klemola 2 [25], kvartsi-iskosten ja palaneen luun irtolöytöpaikka

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Kärjenniemi
Paikannimi:	Klemola 2
Muinaisjäänöstyyppi:	Löytöpaikat
Tyypin tarkenne:	Irtolöytöpaikat
Ajoitus:	Kivikautinen
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	-
Tarkastus:	Tähtitalvikki Järvinen 19.10.
Sijainti:	PK 2114 12 METSÄKANSA, x = 6793 62, y = 2498 16, z = n. 85-87,5 m mpy. 4,5 km Valkeakosken kirkolta SW.
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkintä:	-
Hoito ja kunto:	-
Tila- ja omistajatiedot:	-
Kiinteistötunnukset:	-
Aiemmat tiedot:	Hämeenlinnan museon kokoelmiin on luetteloitu kivitaltta, joka on löytynyt Alitalon (Klemola) pellosta. Luovuttaja on Oskar Klemola, nykyisen omistajan Aune Eerolan isoisä. Ilmeisesti löytö on tehty vuosisadan alussa.
Aiemmat löydöt:	Hämeenlinnan museo 2316, kivitaltta.
Inventointilöydöt:	KM 31744: 1-2, kvartsi-iskoksia, palanutta luuta.
Kartat:	-
Negatiivit:	-
Diat:	-
Tutkimushistoria:	-
Havainnot ja toimenpiteet:	Klemolan (Alitalo) tila sijaitsee Kärjenniemessä, joka on nimensä mukaan niemi Vanajavedessä, Valkeakoskelta Toijalan suuntaan. Suurin osa alueesta kuuluu Klemolan tilaan. Tilan nykyinen omistaja eläkkeellä oleva Aune Eerola tiesi isoisänsä löytäneen jostakin kivitaltan, muttei muistanut paikkaa. Eerola muisteli myös, että viereiseltä Koivuniemen tilalta olisi ”joskus löydetty jotain”. Inventoinnissa tarkastettiin Klemolan laajat pellot sikäli kuin se oli mahdollista. Pintapominnassa Kärjenniemen tien eteläpuoliselta pellolta löydettiin kvartsi-iskosten keskittymä (Klemola 1 [24]), sekä muutamia iskoksia eri puolilta läheltä Pastinojaa (ks. kartta). Tien pohjoispuoliselta peltoalueelta todettiin toinen löytökeskittymä, Klemola 2 [25]. Klemola 2: irtolöytöpaikka sijaitsee peltojen NE-kulmassa, kohdassa, jossa pelto haarautuu kahdeksi n. 20 m leveäksi ja 50 m pitkäksi kärjeksi, eteläisemmän kärjen suulla. Paikalta poimittiin kaksi kvartsi-iskosta (31744: 1) ja pala palanutta luuta (31744: 2) n. 25 x 15 m alueelta.
Ympäristö:	Pelto on savista. pellon ympärillä kasvaa sekametsää, jossa maa on kivikkoista ja vaikeakulkuista.
Laajuus:	n. 25 x 15 m.
Ehdotus suoja-alueeksi:	-
Luokitusehdotus:	Irtolöytöpaikka
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	Hyvät.
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:	-
Lähilöytöjä:	Venevalkama [5](41) 575 m SW, Löyttynkallio [9](46)125 m E.
Suositteluvat	-

jatkoimenpiteet:

Koekuopat:

Pintapöiminta:

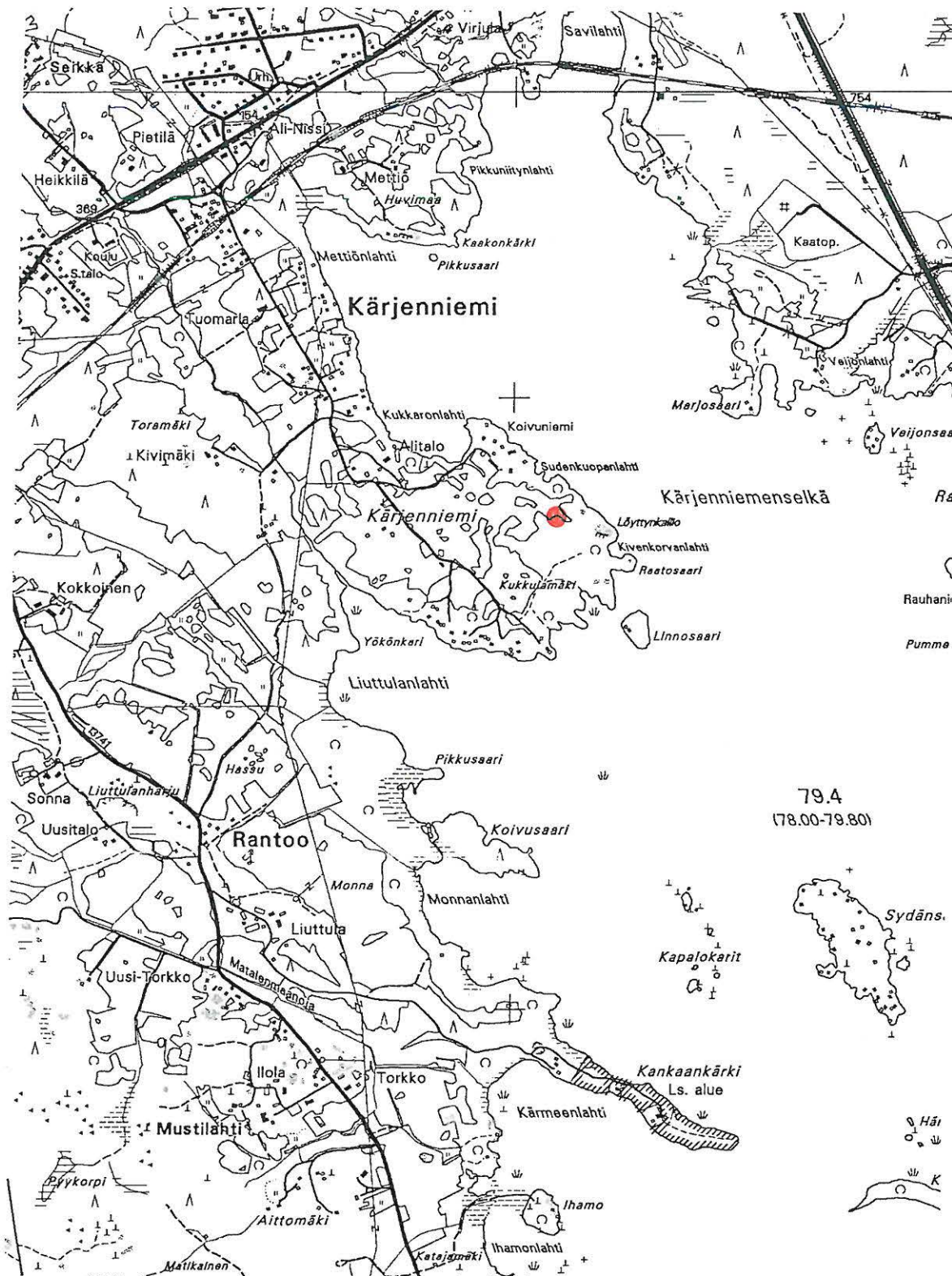
-

KM 31744: 1-2, kaksi kvartsi-iskosta ja pala palanutta luuta.

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999 Valkeakoski, Kärjenniemi, Klemola 2 [25]

Ote perus CD:ltä (versio 99) 1:20 000, 2114 12 METSÄKANSA
x = 6793 62, y = 2498 16, z = n. 85-87,5 m mpy

● = kvartsi-iskosten ja palaneen luun irtolöytöpaikka

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999
Valkeakoski, Kärjenniemi, Klemola 2 [25]

1:5000

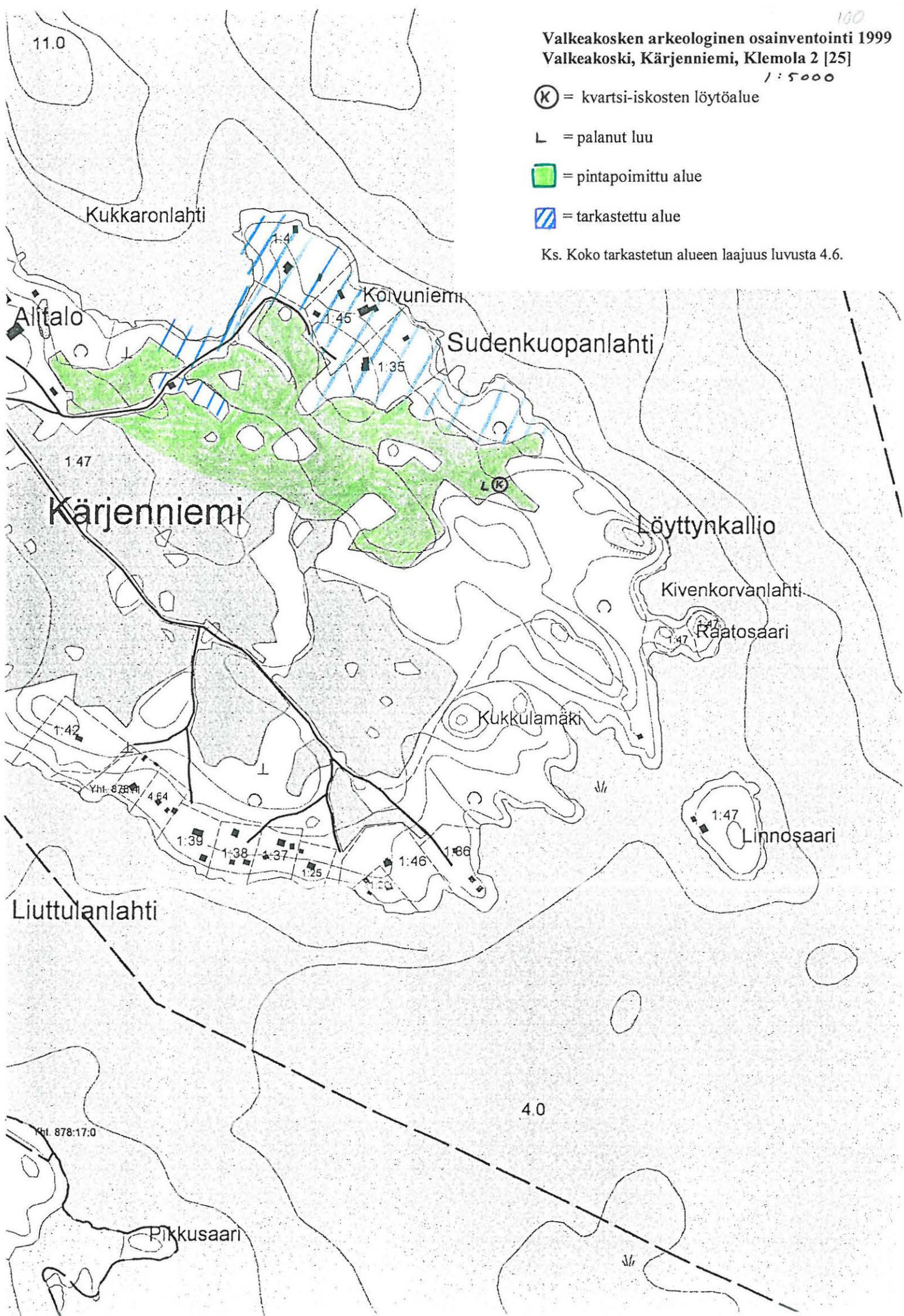
Ⓚ = kvartsi-iskosten löytöalue

L = palanut luu

■ = pintapoimittu alue

▨ = tarkastettu alue

Ks. Koko tarkastetun alueen laajuus luvusta 4.6.

11.0

Kukkaronlahti

Alitalo

Koivuniemi

Sudenkuopanlahti

Kärjenniemi

Löyttynkallio

Kivenkorvanlahti

Räätosaari

Kukkulamäki

Linnosaari

Liuttulanlahti

4.0

Pikkusaari

Yht. 878:17:0

Yht. 878:11

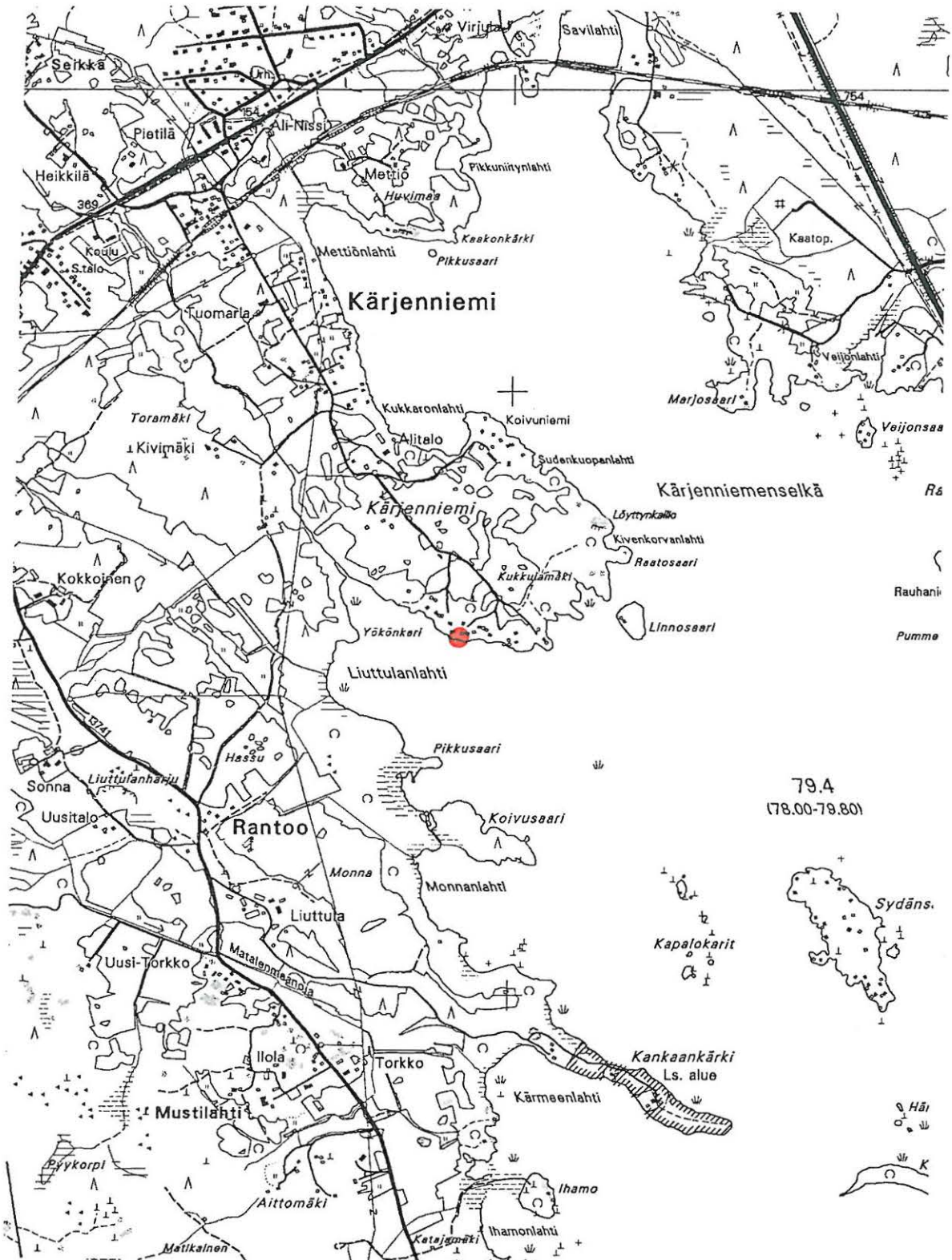
4.4.3. Katajisto [26], kvartsikaapimen ja iskentäytimen irtolöytöpaikka

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Kärjenniemi
Paikannimi:	Katajisto
Muinaisjäännöstyyppi:	Löytöpaikat
Tyypin tarkenne:	Irtolöytöpaikat
Ajoitus:	Kivikautinen
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	-
Tarkastus:	Tähtitalvikki Järvinen 20.10, mukana inventointiryhmässä Sinipetra Järvinen
Sijainti:	PK 2114 12 METSÄKANSA, x = 6793 18, y = 2497 83, z = n. 79,5 m mpy. 4,8 km Valkeakosken kirkolta SW.
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkintä:	-
Hoito ja kunto:	-
Tila- ja omistajatiedot:	-
Kiinteistötunnukset:	-
Aiemmat tiedot:	-
Aiemmat löydöt:	-
Inventointilöydöt:	KM 31745: 1-2, kvartsikaavin ja iskentäydin
Kartat:	
Negatiivit:	-
Diat:	-
Tutkimushistoria:	-
Havainnot ja toimenpiteet:	Katajiston tila on kesämökki, joka sijaitsee Kärjenniemen eteläpuolen mökkipalstoiksi kaavoitetulla alueella. Rannat ovat pääasiassa karkeaa hiekkaa ja isoja kiviä, niin myös Katajiston kohdalla. Rantaa tarkastettiin kahlaamalla vedessä, jolloin havaittiin kvartsikeskittymä Katajiston tilan kohdalla. Kylmästä vedestä lehtien seasta poimittiin muutama iskos sekä mahdollinen kvartsiydin, joista vain ydin (KM 31745:2) ja kaapimeksi osoittautunut iskos (31745:1) säästettiin. Paikalla saattaa olla iskoksia enemmänkin. Alue sijaitsee 150 m Venevalkaman [5](41) kivikautisesta asuinpaikasta kaakkoon. Venevalkaman ja Katajiston väliseltä rantaviivalta ei löydetty mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.
Ympäristö:	Ranta on kivikkoisen ja pohja karkeaa hiekkaa. Rannassa kasvaa leppiä. Katajiston kesämökkintontilla olivat talonrakennustyöt käynnissä.
Laajuus:	-
Ehdotus suoja-alueeksi:	-
Luokitusehdotus:	Irtolöytöpaikka
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	Kohtalaiset. Rantaa pystyttiin tarkastamaan kahlaamalla, mutta pudonneet lehdet haittasivat näkyvyyttä.
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:	-
Lähilöytöjä:	Venevalkama [5](41), 150 m NW, Löyttynkallio [9](46) 600 m NE.
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	-
Koekuopat:	-
Pintapoiminta:	-

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999
Valkeakoski, Kärjenniemi, Katajisto [26]

Ote perus CD:ltä (versio 99) 1:20 000, 2114 12 METSÄKANSA
 x = 6793 18, y = 2497 83, z = n. 79,5 m mpy

● = kvartsi-iskosten irtolöytöpaikka

4.5. Tarkastamatta jääneet irtolöytökohteet

4.5.1. Raikas [28], värttinänpyörän irtolöytöpaikka

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Valto
Paikannimi:	Raikas
Muinaisjäänöstyyppi:	Löytöpaikat
Tyyppin tarkenne:	Irtolöytöpaikat
Ajoitus:	Esihistoriallinen?
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	-
Tarkastus:	Ei tarkastettu.
Sijainti:	Tarkka sijainti ei tiedossa. PK 2132 03 VALKEAKOSKI.
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkintä:	-
Hoito ja kunto:	-
Tila- ja omistajatiedot:	-
Kiinteistötunnukset:	-
Aiemmat tiedot:	Matti Salokivi löysi vuonna 1949 Raikkaan asuinalueelta värttinänpyörän suorittaessaan raivaustöitä tontillaan. Esine löytyi kivisestä mäenrinteestä kiviä poistettaessa.
Aiemmat löydöt:	Värttinänpyörä, ei luetteloitu.
Inventointilöydöt:	-
Kartat:	-
Negatiivit:	-
Diat:	-
Tutkimushistoria:	-
Havainnot ja toimenpiteet:	Löytöpaikkaa ei onnistuttu paikantamaan inventoinnissa.
Ympäristö:	
Laajuus:	-
Ehdotus suoja-alueeksi:	-
Luokitusehdotus:	Irtolöytöpaikka
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	-
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:	-
Lähilöytöjä:	-
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	Paikan etsiminen mikäli onnistutaan jäljittämään Salokiven 1949 omistama tontti.
Koekuopat:	-
Pintapoiminta:	-

4.5.2. Savia [29], tasataltan irtolöytöpaikka

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Vanhakylä
Paikannimi:	Savia
Muinaisjäännoistyyppi:	Löytöpaikat
Tyypin tarkenne:	Irtolöytöpaikat
Ajoitus:	Kivikautinen
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	-
Tarkastus:	Ei tarkastettu.
Sijainti:	PK 2132 03 VALKEAKOSKI. Tarkka löytöpaikka ei tiedossa.
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkintä:	-
Hoito ja kunto:	-
Tila- ja omistajatiedot:	-
Kiinteistötunnukset:	-
Aiemmat tiedot:	Joskus vuosisadan alkupuolella löysi August Savia tilansa savipellosta läheltä jokirantaa tasataltan, joka päättyi SMY:lle (Museovirasto) 1926.
Aiemmat löydöt:	KM 8722:5
Inventointilöydöt:	-
Kartat:	-
Negatiivit:	-
Diat:	-
Tutkimushistoria:	-
Havainnot ja toimenpiteet:	Inventoinnin aikana Vanhakylän pellot olivat kääntämättä eikä Savian talo ollut enää kartalla. Löytöpaikka jäi siis selvittämättä ja tarkastamatta.
Ympäristö:	
Laajuus:	-
Ehdotus suoja-alueeksi:	-
Luokitusehdotus:	Irtolöytöpaikka
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	-
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:	-
Lähilöytöjä:	-
Suositteluvat jatkoimenpiteet:	Vanhakylän peltojen pintapöiminta.
Koekuopat:	-
Pintapöiminta:	-

4.5.3. Kotikoivikko [30], oikokirveen irtolöytöpaikka

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Vanhakylä
Paikannimi:	Kotikoivikko
Muinaisjäännoistyyppi:	Löytöpaikat
Tyypin tarkenne:	Irtolöytöpaikat
Ajoitus:	Kivikautinen
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	-
Tarkastus:	Ei tarkastettu
Sijainti:	PK 2132 03 VALKEAKOSKI, löytöpaikan koordinaatit: x = 6798 92, y = 2500 60, z = n. 100 m mpy. 3,5 km Valkeakosken kirkolta NW.
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkintä:	-
Hoito ja kunto:	-
Tila- ja omistajatiedot:	-
Kiinteistötunnukset:	-
Aiemmat tiedot:	Pentti Seppälä löysi 1976 oikokirveen Kotikoivikon Rno 3:35 tilan kellaria kaivettaessa v. 1952 valmistuneen rakennuksen alle moreeniperäiseen maahan. KM 20499, oikokirves.
Aiemmat löydöt:	
Inventointilöydöt:	
Kartat:	
Negatiivit:	-
Diat:	-
Tutkimushistoria:	-
Havainnot ja toimenpiteet:	-
Ympäristö:	-
Laajuus:	-
Ehdotus suoja-alueeksi:	-
Luokitusehdotus:	Irtolöytöpaikka
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:	-
Lähilöytöjä:	Eerola [10](47), 1,6 km SE.
Suositteluvat jatkotoimenpiteet:	Paikan tarkastaminen.
Koekuopat:	-
Pintapöimintä:	-

4.5.4. Kivisilta [31], tasataltan irtolöytöpaikka

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Vanhakylä
Paikannimi:	Kivisilta
Muinaisjäännytyystyyppi:	Löytöpaikat
Tyyppin tarkenne:	Irtolöytöpaikat
Ajoitus:	Kivikautinen
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	-
Tarkastus:	Ei tarkastettu.
Sijainti:	Pk 2114 12 METSÄKANSA, talon koordinaatit: x = 6797 90, y = 2499 07, z = n. 90 m mpy.
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkintä:	-
Hoito ja kunto:	-
Tila- ja omistajatiedot:	-
Kiinteistötunnukset:	-
Aiemmat tiedot:	Lotilan talon Kivisillan torpan pellostä löydettiin 1896 tasatalta.
Aiemmat löydöt:	KM 3391:18, tasatalta.
Inventointilöydöt:	-
Kartat:	-
Negatiivit:	-
Diat:	-
Tutkimushistoria:	-
Havainnot ja toimenpiteet:	Vanhakylän pellot olivat kyntämättä inventoinnin aikana, eikä niitä voitu tarkastaa.
Ympäristö:	-
Laajuus:	-
Ehdotus suoja-alueeksi:	-
Luokitusehdotus:	Irtolöytöpaikka.
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	-
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:	-
Lähilöytöjä:	-
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	Peltojen pintapoiminta.
Koekuopat:	-
Pintapoiminta:	-

4.5.5. Ali-Nissi [32], tasataltan irtolöytöpaikka

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Kärjenniemi
Paikannimi:	Ali-Nissi
Muinaisjäänöstyyppi:	Löytöpaikat
Tyypin tarkenne:	Irtolöytöpaikat
Ajoitus:	Kivikautinen
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	-
Tarkastus:	Ei tarkastettu.
Sijainti:	PK 2114 12 METSÄKANSA, talon koordinaatit: x = 6794 86, 2497 22, z = 80-85 m mpy.
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkintä:	-
Hoito ja kunto:	-
Tila- ja omistajatiedot:	-
Kiinteistötunnukset:	-
Aiemmat tiedot:	Räättäli Juho Wilenius löysi Ali-Nissin pelosta tasataltan, joka toimitettiin Hämeen Museoon 1907.
Aiemmat löydöt:	HM 124:1
Inventointilöydöt:	-
Kartat:	-
Negatiivit:	-
Diat:	-
Tutkimushistoria:	-
Havainnot ja toimenpiteet:	Ali-Nissiksi tulkittu talo oli autio, ja sen ympäristö ollut hoitamattomana jo pitkään. Peltojen paikkaa oli vaikea erottaa. Tiukan aikataulun vuoksi katsottiin, ettei inventoinnissa ollut mahdollista tarkastaa aluetta.
Ympäristö:	-
Laajuus:	-
Ehdotus suoja-alueeksi:	-
Luokitusehdotus:	Irtolöytöpaikka.
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	-
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:	-
Lähilöytöjä:	Venevalkama [5](41) kivik. asp. 1,7 km SE.
Suosittelvat jatkotoimenpiteet:	-
Koekuopat:	-
Pintapöimintä:	-

4.5.6. Roukko [33], piilukirveen irtolöytöpaikka

Kunta:	Valkeakoski
Kylä:	Roukko
Paikannimi:	Roukko
Muinaisjäännöstyyppi:	Löytöpaikat
Tyypin tarkenne:	Irtolöytöpaikat
Ajoitus:	Esihistoriallinen? Historiallinen?
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	-
Tarkastus:	Ei tarkastettu.
Sijainti:	PK 2132 03 VALKEAKOSKI. Tarkka paikka ei tiedossa.
Merkitty peruskartalle:	-
Maastomerkintä:	-
Hoito ja kunto:	-
Tila- ja omistajatiedot:	-
Kiinteistötunnukset:	-
Aiemmat tiedot:	Kansallismuseon kokoelmiin luetteloitiin 1898 Roukon talon rakennuksen pohjasta löydetty piilukirves.
Aiemmat löydöt:	KM 3550:10, piilukirves.
Inventointilöydöt:	-
Kartat:	-
Negatiivit:	-
Diat:	-
Tutkimushistoria:	-
Havainnot ja toimenpiteet:	Roukon taloa ei ole enää olemassa, mutta ilmeisesti se on sijainnut jossakin Roukon alueella nykyisin sijaitsevan koulurakennuksen vieressä.
Ympäristö:	-
Laajuus:	-
Ehdotus suoja-alueeksi:	-
Luokitusehdotus:	-
Suojelutoimenpiteet:	-
Havaintomahdollisuudet:	-
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:	-
Lähilöytöjä:	-
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:	-
Koekuopat:	-
Pintapöimintä:	-

4.6. Inventoinnin aikana tarkastetut alueet

Inventoinnissa oli tavoitteena tarkastaa tunnettujen kiinteiden muinaisjäännösten nykyinen kunto, sekä etsiä mahdollisia uusia kohteita irtaimien muinaisesineiden löytöpaikkojen lähetyviltä. Suurin osa irtolöydöistä oli saatu talteen pelloilta, joten kenttätyöt painottuivat pintapöimintään koekuopituksen jäädessä vähemmälle. Kyntämättömiä peltoja ei tarkastettu. Metsäalueita löytöpaikkojen läheisyydessä tarkastettiin kävelemällä maastossa.

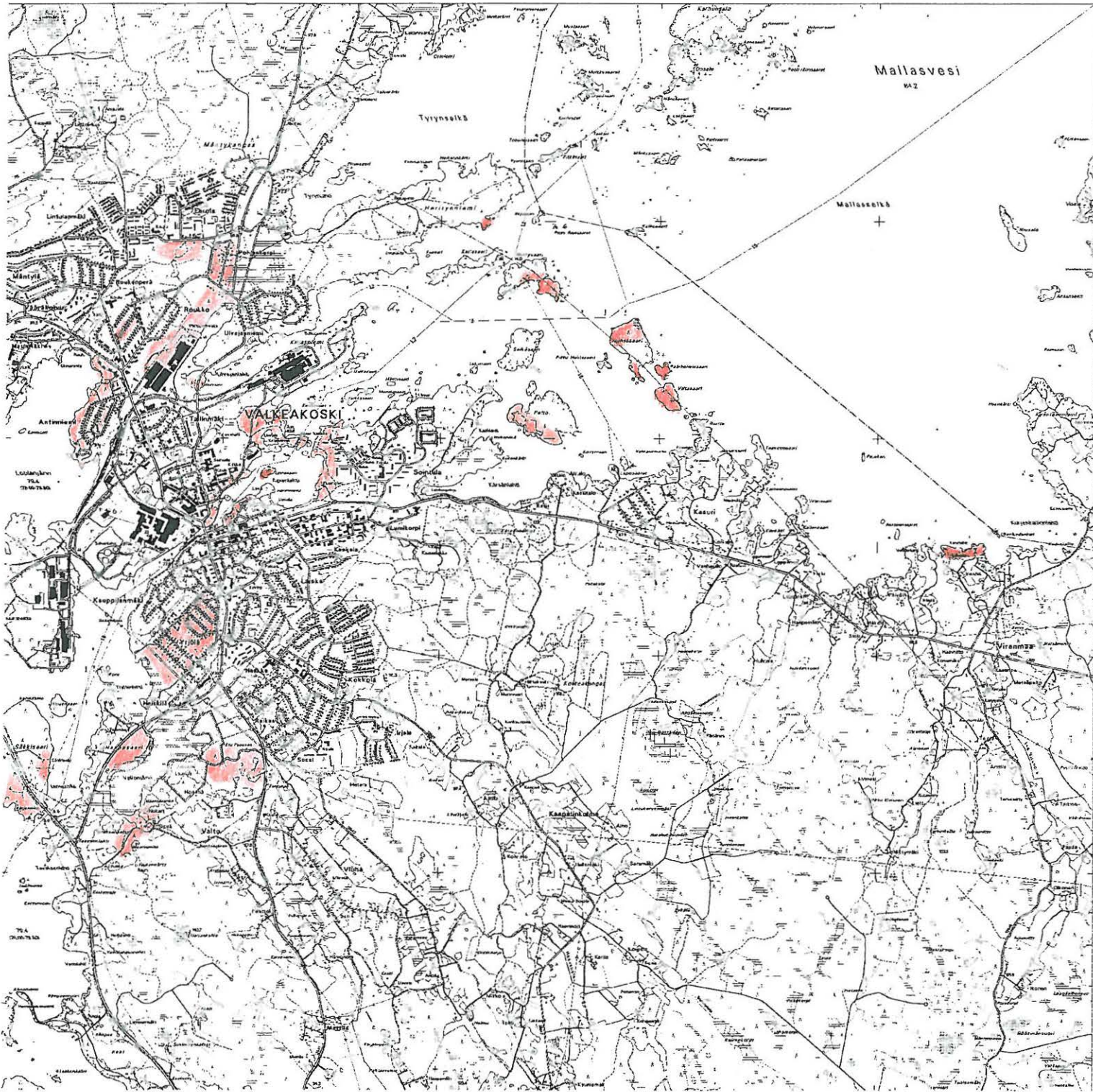
Aina kun oli mahdollista, tarkastettiin rantoja kahlaamalla vedessä, sillä oletuksena oli että Vanajaveden puolen neoliittisen kivilauden asuinpaikat ovat jääneet veden alle. Suurin osa rannoista oli kuitenkin kivikkoisia tai mutaisia, jolloin tarkastus oli mahdotonta. Vesialueista kiinnostavimpina pidettiin purojen ja järvien yhtymäkohtia, sillä ne ovat tarjonneet suojaisia asuinpaikkoja. Myös kosken ympäristöä pidettiin todennäköisenä asuinpaikka-alueena.

Yhden päivän veneinventoinnissa tarkastettiin Mallasveden saaria. Niistä ei tunnettu aiempia irtolöytöjä, joten mahdollisia muinaisjäännöksiä etsittiin maastonmuotojen perusteella. Varsinkin saarten pohjoisosat osoittautuivat niin kivikkoisiksi, ettei niitä ollut mahdollista tarkastaa kauttaaltaan.

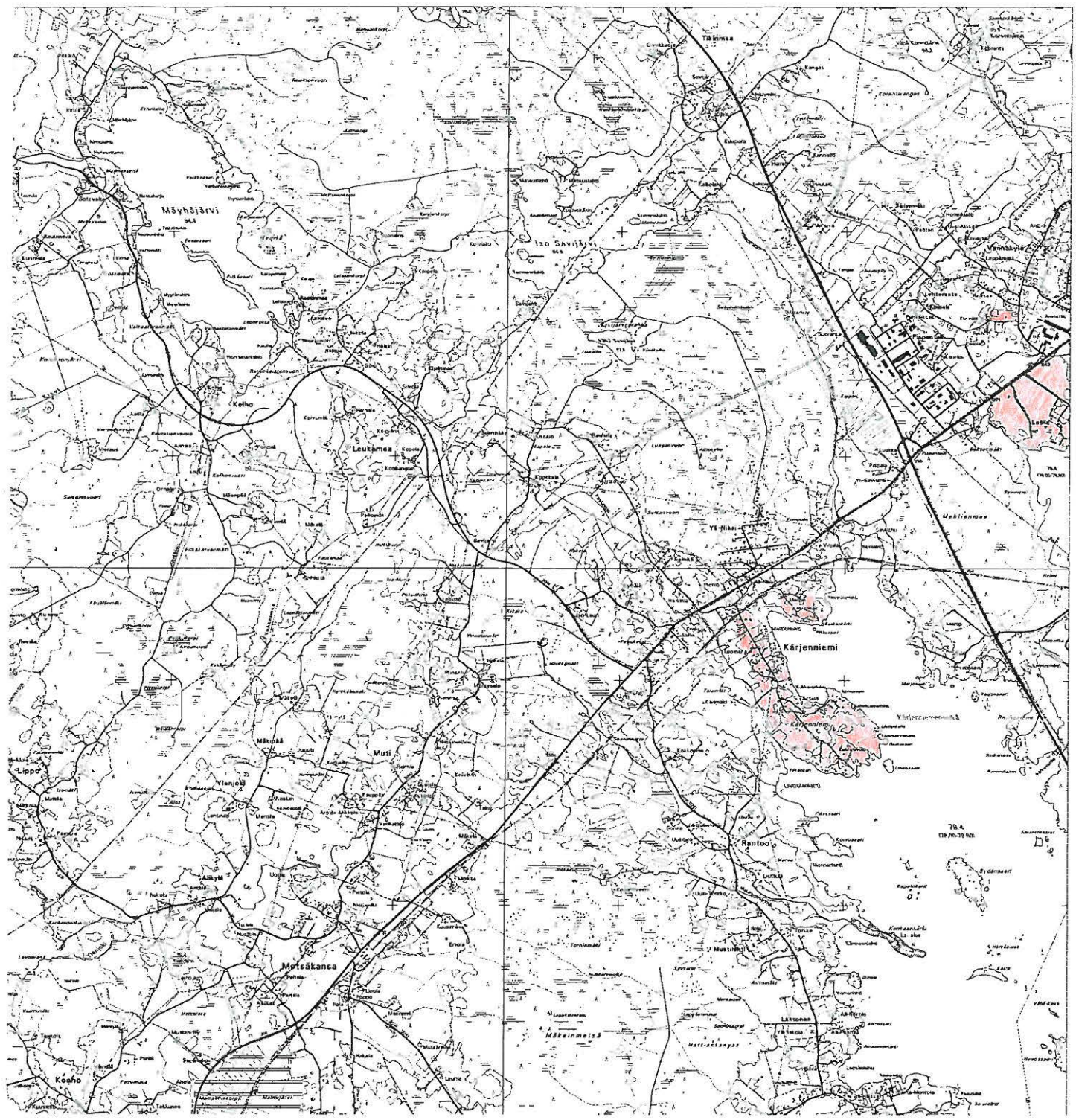
Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999
Tarkastetut alueet
Ote perus CD:ltä 1:50 000
PK 2141 01 SAARIKYLÄT

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999
Tarkastetut alueet
Ote perus CD:ltä 1:50 000
PK 2132 03 VALKEAKOSKI

Valkeakosken arkeologinen osainventointi 1999
Tarkastetut alueet
Ote perus CD:ltä 1:50 000
PK 2114 12 METSÄKANSA

Valkeakoski, arkeologinen osainventointi 1999

LUETTELO MV-NEGATIIVEISTA

Kuvat on luetteloitu Museoviraston arkeologian osaston kokoelmiin

Kuvaaja Tähtitalvikki Järvinen ellei toisin mainita

Neg. nro	Aihe	Kuvaus- suunta	Pvm 1999	Kuvaaja
114182	Juusonranta 2 [7]	NE	12.10.	
114183	Juusonranta 1 [6], yleiskuva	E	12.10.	
114184	Eerola [10] kellarirakenne, yleiskuva	NW	12.10.	Riikka Saarinen
114185	Eerola [10] kellarirakenne, yleiskuva	NE	12.10.	
114186	Eerola [10] kellarirakenne, lähikuva	NW	12.10.	
114187	Heritynniemi [2], röykkiö A	N	14.10.	
114188	Linnosaari [1], yleiskuva	E	14.10.	
114189	Linnosaari [1], röykkiö I ja II ja valleja	SW	14.10.	
114190	Linnosaari [1], venepaikka	S	14.10.	
114191	Jarmunen [4], "kirkonpaikka", yleiskuva	NE	13.10.	
114192	Peltomaa [3], kivik. asp. yleiskuva	NE	13.10.	Riikka Saarinen
114193	Kirjaslampi [8], varhaismetallik.asp. KK1,15cm	NW	22.10.	Pekka Poikajärvi
114194	Venevalkama [5], kivik.asp.	SE	20.10.	
114195	Löytynkallio [9], kiviaita	S	18.10.	Riikka Saarinen
114196	Löytynkallio [9], kiviaita	S	18.10.	Riikka Saarinen
114197	Heritynniemi [2], röykkiö B	N	14.10.	
114198	Kirjaslampi [8], yleiskuva	SW	25.10.	Riikka Saarinen

LUETTELO DIAKUVISTA

Kuvat on luetteloitu Museoviraston arkeologian osaston kokoelmiin

Kuvaaja Tähtitalvikki Järvinen

Dia nro	Aihe	Kuvaus- suunta	Pvm 1999
42264	Venevalkama, [5], kivik.asp. yleiskuva	NW	8.11.
42265	Juusonranta 1 [6], kivik.asp., yleiskuva asuinpaikan keskivaiheilta länteen	E	8.11.
42266	Juusonranta 2 [7] kivik.asp., yleiskuva	E	8.11.
42267	Linnoisaari [1], yleiskuva	SW	8.11.
42268	Kirjaslampi [8], varhaismetallik. asp. yleiskuva	SW	8.11.
42269	Eerola [10], kellarirakennelma	NW	8.11.

Luettelo kartoista

Sivu	Kohde	Kartta	Mk
4	Tutkimusalue	Perus CD	1:50 000
5	Kohteet kartalla	Perus CD	1:50 000
15	Linnosaari [1](14)	Perus CD	1:20 000
16	Linnosaari [1](14)	Pohjakartta	1:5000
20	Heritynniemi [2](15)	Perus CD	1:20 000
21	Heritynniemi [2](15)	Pohjakartta	1:2000
24	Peltomaa [3](17)	Perus CD	1:20 000
25	Peltomaa [3](17)	Pohjakartta	1:5000
28	Jarmunen [4](18)	Perus CD	1:20 000
29	Jarmunen [4](18)	Pohjakartta	1:5000
33	Venevalkama [5](41)	Perus CD	1:20 000
34	Venevalkama [5](41)	Pohjakartta	1:5000
38	Juusonranta 1 [6](42)	Perus CD	1:20 000
39	Juusonranta 1 [6](42)	Pohjakartta	1:2000
42	Juusonranta 2 [7](43)	Perus CD	1:20 000
43	Juusonranta 2 [7](43)	Pohjakartta	1:2000
47	Kirjaslampi [8](44)	Perus CD	1:20 000
48	Kirjaslampi [8](44)	Pohjakartta	1:5000
51	Löyttynkallio [9](45)	Perus CD	1:20 000
52	Löyttynkallio [9](45)	Pohjakartta	1:5000
55	Eerola [10](46)	Perus CD	1:20 000
53	Eerola [10](46)	Pohjakartta	1:2000
59	Hakala [11]	Perus CD	1:20 000
62	Säkkisalo [12]	Perus CD	1:20 000
64	Säkkisaari [13]	Perus CD	1:20 000
67	Tuomarla [14]	Perus CD	1:20 000
68	Tuomarla [14]	Pohjakartta	1:5000
71	Sipilä [15]	Perus CD	1:20 000
73	Uotila [16]	Perus CD	1:20 000
74	Uotila [16]	Pohjakartta	1:5000
76	Roukon suo [17]	Perus CD	1:20 000
78	Ulvajanniemi [18]	Perus CD	1:20 000
81	Ässänmäki [19]	Perus CD	1:20 000
82	Ässänmäki [19]	Pohjakartta	1:5000
84	Yrjölä [20]	Perus CD	1:20 000
86	Asevelitie 13 [21]	Perus CD	1:20 000
88	Antinniementie 2 [22]	Perus CD	1:20 000
91	Lotilan kartano [23]	Perus CD	1:20 000
92	Lotilan kartano [23]	Pohjakartta	1:5000
95	Klemola 1 [24]	Perus CD	1:20 000
96	Klemola 1 [24]	Pohjakartta	1:5000
99	Klemola 2 [25]	Perus CD	1:20 000
100	Klemola 2 [25]	Pohjakartta	1:5000
102	Katajisto [26]	Perus CD	1:20 000
110	Tarkastetut alueet	Perus CD	1:50 000